

LEVNADSFÖRHÅLLANDEN

RAPPORT 128

Fritid 2014–2015

SCB

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Tidigare publiceringar i serien LEVNADSFÖRHÅLLANDEN

- 127 Hälsa 2012-2013
- 126 Arbetstider och arbetsmiljö 2010–2011
- 125 Barns upplevelser av skolan
- 124 Levnadsstandard i Europa
- 123 Nu för tiden
- 122 Offer för våld och egendomsbrott 2008–2009
- 121 Boendesituationen i Europa
- 120 Medborgerliga aktiviteter 2008–2009
- 119 Barns sociala relationer
- 118 Fritid 2006–07
- 117 Boende och boendemiljö 2006–07
- 116 Barns fritid
- 115 Barns hälsa
- 114 Alkohol- och tobaksbruk
- 113 Ohälsa och sjukvård 2004–05
- 112 Äldres levnadsförhållanden. Arbete, ekonomi, hälsa och sociala nätverk 1980–2003
- 111 Utbildning – Nivå och inriktning 1975–2003
- 110 Barns villkor
- 109 Sysselsättning, arbetstider och arbetsmiljö 2002–2003
- 108 Ungdomars etablering: Generationsklyftan 1980–2003
- 107 Så bor vi i Sverige
- 106 Perspektiv på välfärden 2004
- 105 Bruk och missbruk, vanor och ovanor – Hälsorelaterade vanor 1980–2002
- 104 Offer för våld och egendomsbrott 1978–2002
- 103 Fritid 1976–2002
- 102 Politiska resurser och aktiviteter 1992–2001
- 101 Associational life in Sweden (General Welfare, Social Capital, Training in Democracy)
- 100 Välfärd och ofärd på 90-talet
- 99 Tid för vardagsliv
- 98 Föreningslivet i Sverige (Välfärd, Socialt kapital, Demokratiskola)
- 1–97 Rapporter som avser perioden 1975–1999

Fritid 2014–2015

Fritid 2014–2015

Leisure 2014–2015

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
2017

Producent SCB, enheten för social välfärdsstatistik
Box 24300
104 51 Stockholm, Sweden
010 479 40 00

Producer Statistics Sweden, Social Welfare Statistics Unit
Box 24300
SE-104 51 Stockholm, Sweden
+46 10 479 40 00

Förfrågningar Göran Nordström, +46 10 479 50 15
Enquiries goran.nordstrom@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, *Levnadsförhållanden – Rapport 128. Fritid 2014–2015.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Living conditions – Report 128. Leisure 2014–2015.*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB
Foto/Photo: Scandinav, Heléne Grynfarb

ISSN 1654-1707 (print)
URN:NBN:SE:SCB-2017-LEBR1701_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Statistiska centralbyrån (SCB) genomför på uppdrag av Sveriges riksdag från och med 1975 löpande undersökningar av svenska folkets levnadsförhållanden. Uppgifterna samlas in genom telefonintervjuer med ett urval av Sveriges vuxna befolkning, 16 år och äldre. Resultaten publiceras i SCB:s serie Levnadsförhållanden.

I denna rapport redovisas i vilken omfattning olika grupper i befolkningen ägnar sin fritid åt ett urval av aktiviteter inom friluftsliv, motion och idrott, kultur och internetanvändning samt i vilken utsträckning olika grupper haft tillgång till fritidsboende samt gjort någon semesterresa under de senaste 12 månaderna. Rapporten bygger på uppgifter insamlade under åren 2014 och 2015. För vissa indikatorer visas även utvecklingen 2008–2015. Rapporten har utarbetats av Göran Nordström. Anne Danielsen Rackner, Alexandra Kopf Axelman och Charlotte Samuelsson har bidragit med värdefulla synpunkter.

Statistiska centralbyrån i januari 2017

Petra Otterblad Olausson

Alexandra Kopf Axelman

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

Förord	3
Diagramförteckning	8
Sammanfattning	11
Friluftsliv	11
Idrott och motion	12
Kulturvanor	12
Internetanvändning på fritiden	13
Semesterresande och tillgång till fritidsboende	14
1. Inledning	15
ULF är numera ULF/SILC	15
Fritidsfördjupning 2014–2015 med ett urval aktiviteter	15
Nya tidsserier från och med 2008	15
Rapportens disposition.....	16
En utökad resultatredovisning av fritiden 2014–2015 ges på SCB:s webbplats	16
2. Något om begreppet fritid	17
Neulingers fritidsparadigm	17
Villkor för fritiden	18
Fritiden och sociala spelregler	18
SCB:s tidsanvändningsundersökningar.....	20
Några resultat från undersökningarna	20
3. Friluftsliv, idrott och motion.....	23
Friluftsliv	24
Vistelse i skog och mark 2008–2015	25
Idrott och motion	28
Idrott och motion utomhus.....	29
Idrott och motion i inomhusanläggning	31
Idrott och motion utomhus eller inomhus 2008–2015.....	33
Levnadsförhållanden och vistelse i skog och mark	36
4. Kulturvanor.....	41
Teater-, konsert- eller dansföreställning	41
Bokläsning.....	44
Boklyssnande.....	47
Bokläsandet 2008–2015.....	49
Boklyssnandet 2008–2015.....	50
5. Internetanvändning på fritiden.....	51

Tillgång till internet i bostaden	51
Användning av internet på fritiden	53
Olika ändamål för internetanvändandet	55
6. Semesterresande och tillgång till fritidshus.....	61
Fakta om statistiken	67
Undersökningarna av levnadsförhållanden	67
Detta omfattar statistiken.....	68
Objekt och population	68
Statistiska mått.....	68
Undersökningsvariabler	68
Redovisningsgrupper	69
Så görs statistiken.....	69
Urval	69
Datainsamling	69
Resultatberäkning	69
Statistikens tillförlitlighet.....	70
Jämförelse över tid	70
Orsakssamband.....	70
Beskrivning av redovisningsgrupper.....	71
Ålder	71
Familjecykel.....	71
Födelselandsgrupp.....	72
Utbildning	72
Kommungrupp.....	72
Disponibel inkomst per konsumtionsenhet	73
Ekonomi och materiella tillgångar	73
Föreningsaktiviteter	74
Frilufts- och motionsutövande	74
Hälsa	74
Referenser.....	75
Bilaga 1. Beskrivning av intervjufrågorna för Fritid 2014–2015.....	77
In English.....	81
Summary	81
Outdoor activities	81
Sport and exercise	82
Cultural habits	82
Internet use during leisure time.....	83

Vacation travel and access to holiday homes.....	84
List of graphs	85

Diagramförteckning

Figur 2.1. Delaktighet och eget valutrymme på fritiden.....	19
Diagram 2.1. Genomsnittlig tid för aktiviteter 1990–1991, 2000–2001 och 2010–2011. Befolkningen 20–64 år. Alla veckodagar. September t.o.m. maj.....	21
Diagram 3.1. Andel som varit ute i skog och mark 5 gånger eller fler 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre efter familjecykel. Procent och felmarginal.....	24
Diagram 3.2–3.5. Andel som varit ute i skog och mark mer än 5 gånger 2008–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal.....	25
Diagram 3.6. Andel av befolkningen 16 år och äldre som ägnat sig åt vissa friluftaktiviteter 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal.....	26
Diagram 3.7. Andel av befolkningen 16 år och äldre som ridit 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal.....	27
Diagram 3.8. Andel av befolkningen 16 år och äldre som spelat golf 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal	27
Diagram 3.9. Andel av män och kvinnor i olika åldersgrupper som idrottat eller motionerat utomhus eller i inomhusanläggning mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Procent och felmarginal	28
Diagram 3.10. Andelen av män och kvinnor i olika familjesituationer som idrottat eller motionerat utomhus eller inomhus mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Procent och felmarginal	29
Diagram 3.11. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som idrottat utomhus 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal	30
Diagram 3.12. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som sprungit eller joggat 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal	30
Diagram 3.13. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som idrottat i någon inomhusanläggning minst 1 gång 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal.....	32
Diagram 3.14–3.17. Andel som idrottat utomhus eller i någon inomhus-anläggning mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal	33
Diagram 3.18–3.19. Andel som idrottat utomhus mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal.....	35
Diagram 3.20–3.21. Andel som idrottat i någon inomhusanläggning mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor i utvalda åldersgrupper. Procent och felmarginal	35
Diagram 3.22. Vistelser i skog och mark under de senaste 12 månaderna 2014–2015 och materiella/ekonomiska levnadsförhållanden. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent	36
Diagram 3.23. Vistelser i skog och mark under de senaste 12 månaderna 2014–2015 bland föreningsmedlemmar och idrottsutövare. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent	37

Diagram 3.24. Vistelser i skog och mark under det senaste 12 månaderna 2014–2015 och upplevt hälsotillstånd. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent	38
Diagram 3.25. Vistelser i skog och mark under det senaste 12 månaderna 2014–2015 och nedsatt rörelseförmåga. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent	39
Diagram 4.1. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal.....	41
Diagram 4.2. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning fler än 3 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika familjesituationer. Procent och felmarginal.....	42
Diagram 4.3. Andel bland inrikes och utrikes födda som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal.....	43
Diagram 4.4. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal	43
Diagram 4.5. Fördelning av bokläsningsgrad på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent	44
Diagram 4.6. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal.....	45
Diagram 4.7. Bokläsning på fritiden mer sällan än varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	45
Diagram 4.8. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal	46
Diagram 4.9. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika regiongrupper. Procent och felmarginal	46
Diagram 4.10. Har lyssnat på ljudböcker på fritiden någon gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	48
Diagram 4.11. Har lyssnat på ljudböcker på fritiden någon gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal	48
Diagram 4.12–4.15. Bokläsning varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal.....	49
Diagram 4.16–4.19. Boklyssnande på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal.....	50
Diagram 5.1. Tillgång till internet i bostaden 2014–2015. Män och kvinnor efter familjecykel. Procent och felmarginal.....	51
Diagram 5.2–5.5. Tillgång till internet i bostaden 2008–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal. Felmarginalej tillgänglig 2008–2009	52
Diagram 5.6–5.7. Andel med tillgång till internet i bostaden samt användning minst någon gång på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal.....	53

Diagram 5.8. Fördelning av användningsgrad av internet på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent	54
Diagram 5.9. Daglig användning av internet på fritiden 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal	55
Diagram 5.10. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	56
Diagram 5.11. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	56
Diagram 5.12. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år inrikes- och utrikes födda. Procent och felmarginal	57
Diagram 5.13. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre efter utbildning. Procent och felmarginal	58
Diagram 5.14. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre i olika regiongrupper. Procent och felmarginal ..	59
Diagram 6.1. Semesterresa minst en vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	61
Diagram 6.2. Semesterresa minst en vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor efter familjecykel. Procent och felmarginal	62
Diagram 6.3. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Personer i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal	63
Diagram 6.4. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Inrikes- och utrikes födda personer 16 år och äldre. Procent och felmarginal	64
Diagram 6.5. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidshus 2014–2015. Personer 16 år och äldre i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal	65
Diagram 6.6. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Personer 16 år och äldre i olika regiongrupper. Procent och felmarginal	66

Sammanfattning

Fritidens betydelse för välfärd och välbefinnande är välkänd och väldokumenterad. Denna rapport handlar om i vilken utsträckning olika grupper i befolkningen ägnar sig åt olika fritidsaktiviteter, reser på semester och har tillgång till ett fritidsboende. Statistikredovisningen i rapporten utgör en delmängd av ett större tabellmaterial som finns tillgängligt i Excelformat i direkt anslutning till rapporten på SCB: webbsida www.scb.se/ulf.

Statistikredovisningen grundar sig på Statistiska centralbyråns (SCB) Undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för åren 2014–2015. Undersökningarna genomförs på uppdrag av Sveriges riksdag årligen sedan 1975. Under åren 2006–2008 genomfördes metodtekniska förändringar i undersökningarna som gör tidsjämförelser bakåt över dessa år osäkra. I denna rapport redovisas därför utvecklingen för vissa av indikatorerna enbart för perioden 2008–2015. För tidigare års uppgifter hänvisas istället till SCB:s webbsida.

I Undersökningarna av levnadsförhållanden ingår också uppgifter om boende, ekonomi, hälsa, medborgerliga aktiviteter, arbetsmiljö och sysselsättning, sociala relationer, trygghet och utbildning.

Friluftsliv

74 procent av befolkningen 16 år och äldre, motsvarande ungefär 5,9 miljoner människor, var ute i skog och mark minst någon gång 2014–2015. 57 procent var ute fler än 5 gånger. Att vistas i skog och mark är minst utbrett bland de allra äldsta och bland unga personer. Det är vanligast bland kvinnor i åldrarna från 30 år och upp till ålderspensionen. Efter 65 år är det istället männen som i störst utsträckning vistas ute i skog och mark. Sammanboende personer vistas mer i skog och mark än ensamboende.

Andelen som varit ute i skog och mark fler än 5 gånger under ett år har inte förändrats i befolkningen som helhet under åren 2008–2015. För de yngre männen 16–24 år märks en ökning, men inte för de yngre kvinnorna. Däremot kan en ökning konstateras för kvinnor i åldersgruppen 25–34 år. Kvinnor i åldersgruppen 45–54 år har alltså varit ute mer i skog och mark än männen i samma åldersgrupp, medan de äldre männen över 65 år istället varit ute i större utsträckning än de äldre kvinnorna.

44 procent av alla män och 30 procent av alla kvinnor 16 år och äldre var någon gång 2014–2015 ute på sjön för att fiska eller åka båt. Var femte man och kvinna vandrade på vandringsleder. I åldersgruppen 16–19 år hade 54 procent av männen och 59 av kvinnorna åkt skridskor, medan andelen som åkt längdskidor var 23 respektive 24 procent. I åldersgruppen 65–79 år är förhållandet istället det omvända: Andelen som åkt skridskor är bland männen 6 procent och bland kvinnorna 2 procent, medan andelen som åkt längdskidor är 16 respektive 9 procent.

Det egna allmänna hälsotillståndet har liksom den egna rörelseförmågan betydelse för i vilken utsträckning man vistas i skog och mark. Men hälsans betydelse för friluftslivet är större för de äldre än för de yngre. 30 procent av 16–64-åringarna som upplever sig ha bra hälsa är ofta ute i skog och mark medan andelen bland dem med dålig hälsa är 23 procent. Bland personer 65 år och äldre är denna skillnad betydligt större: 40 procent bland dem med bra hälsa är ofta ute i skog och mark, men enbart 14 procent bland dem med dålig hälsa. På motsvarande sätt

förefaller en nedsättning av rörelseförmågan ha större inverkan på vistelser i skog och mark bland de äldre än bland de yngre i befolkningen, troligen beroende på att det bland de äldre oftare handlar om hög grad nedsatt rörelseförmåga.

Idrott och motion

74 procent av kvinnorna och 70 procent av männen idrottade eller motionerade mer än 20 gånger antingen utomhus eller i någon inomhusanläggning under en föregående 12-månadersperiod åren 2014–2015. 66 procent av kvinnorna och 60 procent av männen idrottade eller motionerade utomhus mer än 20 gånger. Andelen som sprungit eller joggat var 32 procent bland kvinnorna och 40 procent bland männen.

Det är vanligare att idrotta utomhus än i någon inomhusanläggning. En ungefär lika hög andel bland kvinnorna som bland männen idrottade i någon inomhusanläggning minst någon gång: 54 respektive 53 procent. 41 procent av kvinnorna och 40 procent av männen idrottade inomhus mer än 20 gånger.

Under perioden 2008–2015 skedde en successiv ökning av idrottandet i befolkningen 16 år och äldre. Andelen som utövade någon form av idrott eller motion utomhus eller i någon inomhusanläggning mer än 20 gånger under en föregående 12-månadersperiod ökade från 58 procent till 70 procent bland männen och från 60 procent till 74 procent bland kvinnorna. Utomhusidrottandet står för en stor del av denna ökning, och det är bland de äldre som den största ökningen skett. Andelen män 75–84 år som motionerat eller idrottat utomhus har ökat från 29 procent till 55 procent 2008–2015. För äldre kvinnor syns en lika kraftig ökning av andelen från 26 procent till 49 procent. Och bland de allra äldsta, 85 år och äldre, har andelen mer än fördubblats från 10 procent till 26 procent under samma period.

Kulturvanor

64 procent av kvinnorna och 57 procent av männen, 16 år och äldre, gick någon gång under de senaste 12 månaderna på teater, konsert eller någon dansföreställning 2014–2015. En femtedel av befolkningen gjorde fler än tre besök.

Det sporadiska besökandet, 1–3 gånger, är vanligast bland ungdomar 16–19 år. Var femte man och kvinna mellan 16 och 49 år, och var fjärde mellan 50 och 79 år gjorde fler än 3 besök. I åldrarna mellan 30 och 64 år är besök på något kulturevenemang mer utbrett bland kvinnorna än bland männen. Först i 80-årsåldern märks en tydlig avmattning. Ändå är det bland de äldsta drygt var tredje person som går på något evenemang, och var sjunde går fler än tre gånger under ett år.

Bokläsandet är mer utbrett bland kvinnorna i alla åldersgrupper. Att läsa varje vecka är minst vanligt i åldrarna 16–29 år, både bland män och bland kvinnor. De yngre läser istället böcker mer sporadiskt än de äldre. Att minst någon gång läsa en bok är lika vanligt i alla åldersgrupper upp till 79 år. Bland männen är vaneläsandet (varje vecka) som mest utbrett efter ålderspensionen, medan det bland kvinnorna tycks kulminera efter 50-årsåldern.

Bokläsandet på fritiden är mer utbrett ju högre utbildning man har. Men skillnaderna är störst mellan gymnasialt utbildade och eftergymnasialt utbildade: Bland kvinnorna är andelarna 41 respektive 56 procent, och bland männen 24 respektive 43 procent som läser varje vecka.

Under åren 2008–2015 har andelen som läser böcker varje vecka legat stilla kring 30 procent bland männen 16 år och äldre. Bland kvinnorna märks en svag nedgång från 49 procent till 45 procent. Bland de yngsta männen och de yngsta kvinnorna 16–19 år kan ingen förändring konstateras: här ligger andelarna på ca 20 procent respektive 35 procent årligen. I den något äldre åldersgruppen 25–34 år har däremot andelen minskat från 30 till 23 procent bland männen, och från 45 till 36 procent bland kvinnorna.

Lyssnandet på böcker har inte samma utbredning som att läsa en bok på traditionellt sätt. Medan 74 procent av befolkningen 16 år och äldre ägnar sig åt att läsa en bok minst någon gång under ett år är det 20 procent som lyssnar på en bok. Till skillnad från bokläsandet som är vanligare bland kvinnorna, syns inga könsskillnader för boklyssnandet i befolkningen som helhet. Det har inte heller skett någon förändring av andelen boklyssnare under åren 2008–2015, med undantag för kvinnor i åldersgruppen 45–54 år bland vilka en nedgång kan noteras från 27 till 22 procent.

Internetanvändning på fritiden

Enligt ULF/SILC 2014–2015 har 89 procent av befolkningen 16 år och äldre tillgång till internet i bostaden, sammanboende personer i större utsträckning än ensamstående. 92 procent av de sammanboende pensionärerna 65–74 år har tillgång till internet medan andelen bland de ensamstående pensionärerna i samma åldersgrupp är 69 procent.

Under åren 2008–2015 har tillgången till internet i bostaden ökat kraftigt bland de äldre. Medan tillgången varit konstant runt 95 procent i de yngre åldersgrupperna har andelen bland männen 65–74 år ökat från 68 till 88 procent, och bland kvinnorna från 58 till 83 procent. En än kraftigare ökning syns i åldersgruppen 75–84 år där andelen bland männen ökat från 34 till 67 procent och bland kvinnorna från 23 till 53 procent. Hos de allra äldsta, 85 år och äldre, syns dock inte samma stadiga ökning. Här tycks internettillgången snarare gå mot en viss mättnad. Alternativt kan det vara frågan om ett generationsbyte som låter vänta på sig.

78 procent av männen och 72 procent av kvinnorna 16 år och äldre använder internet dagligen. Bland 16–19-åringarna är andelen 97 procent.

Internetanvändandet är mindre vanligt med stigande ålder. Redan i 30-årsåldern och upp till 49 år är det ungefär var tionde person som inte använder internet dagligen. Bland de äldre pensionärerna, 80 år och äldre, är könsskillnaderna i internetanvändandet påtagliga. Var tredje man använder internet åtminstone varje vecka, medan motsvarande andel bland de äldsta kvinnorna endast är hälften så hög: 15 procent.

Bland de eftergymnasialt utbildade använder 87 procent internet dagligen på sin fritid, och män och kvinnor använder internet lika ofta. Bland dem med högst förgymnasial utbildning är andelen bland männen 66 procent och bland kvinnorna 56 procent.

77 procent av befolkningen, 79 procent av männen och 74 procent av kvinnorna, 16 år och äldre betalar räkningar på internet. Ungefär lika höga andelar brukar boka, beställa eller köpa något på internet: 76 respektive 72 procent.

Att vara med i något socialt nätverk på internet är dock inte lika vanligt, i synnerhet inte bland männen: 62 procent av männen och 67 procent av kvinnorna omfattas av detta.

Under ungdomsåren är bankärenden och handel på internet förhållandevis sällsynta medan den sociala samvaron istället utgör en större del av internetanvändandet. I ung vuxenålder sker en balans i användandet, och efter 30-årsåldern är den sociala samvaron mindre. För kvinnor 80 år och äldre är alla tre internetaktiviteter synnerligen ovanliga.

Semesterresande och tillgång till fritidsboende

60 procent av befolkningen 16 år och äldre reste på semester minst en vecka under en föregående 12-månadersperiod 2014–2015. I åldrarna under 50 år reste kvinnorna i större utsträckning än männen. Bland unga kvinnor 16–19 år reste 76 procent på semester åren 2014–2015. Bland kvinnor 20–29 år reste 69 procent. Bland männen i samma åldersgrupper var det 66 respektive 60 procent som reste på semester.

4 miljoner svenskar, eller varannan man och kvinna 16 år och äldre, har på något sätt tillgång till ett fritidsboende. Antingen genom eget ägande eller att man har möjlighet att hyra eller låna av någon under villkor man själv någorlunda fritt kan styra över. Av dem med tillgång till ett fritidsboende är det ungefär hälften, eller motsvarande 23 procent i hela befolkningen som själva äger det.

1. Inledning

Den fria tiden utgör en viktig del av tillvaron med möjligheter till nöjen, rekreation och återhämtning från ett vardagsliv ofta fyllt av stress, arbetsuppgifter och plikter av olika slag. Denna rapport handlar om i vilken utsträckning olika grupper i befolkningen gjort någon semesterresa, haft tillgång till fritidshus eller ägnat sig åt olika fritidsaktiviteter.

Intervjufrågor om fritiden ingår i Statistiska centralbyråns (SCB) Undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC) som genomförs på uppdrag av Sveriges riksdag årligen sedan 1975. I undersökningarna ingår också uppgifter om boende, ekonomi, hälsa, medborgerliga aktiviteter, arbetsmiljö och sysselsättning, sociala relationer, trygghet och utbildning.

ULF är numera ULF/SILC

Från och med 2008 har innehållet i ULF anpassats till och kompletterats med EU-SILC (*European Statistics on Income and Living Conditions*) i enlighet med EU-förordning 1177/2003. Detta medför att ULF-undersökningen sedan dess är harmoniserad med övriga medlemsländers undersökningar.

EU-SILC är en undersökning som är gemensam för alla EU-länder där frågor ställs kring utbildning, boende, hälsa, sociala förhållanden, inkomster och arbete. Målet är att ha gemensam europeisk statistik över inkomster och levnadsvillkor på både hushålls- och individnivå. EU-SILC består av två delar, en tvärsnittsdelen och en longitudinell del.

Fritidsfördjupning 2014–2015 med ett urval aktiviteter

Statistiken i denna rapport grundar sig dels på uppgifter från den så kallade *kärnan* i ULF/SILC, där 11 582 personer 16 år och äldre intervjuades under 2014 och 2015. Det gäller bland annat semesterresande, tillgång till fritidshus och vissa årligen återkommande frågor om fritidsaktiviteter som exempelvis att vara ute skog och mark och bokläsning. Dels grundar sig statistiken på enbart ULF-fördjupningen 2014 och 2015, sammanlagt 8 235 intervjuer. I fritidsdelen i ULF-fördjupningen dessa år ingick frågor om man sprungit eller joggat, fritidsfiskat eller åkt fritidsbåt, vandrat på vandringsleder, åkt längdskidor, åkt skridskor, ridit, spelat golf samt en fråga om hur långt det är till fritidboendet.

En utförligare beskrivning av ULF/SILC samt den exakta utformningen av intervjufrågorna om fritid ges i kapitlet *Fakta om statistiken*.

På grund av det begränsade frågeutrymmet i ULF/SILC och undersökningens mångfacetterade syfte att mäta välfärden i ett brett perspektiv kan endast ett fåtal frågor om fritidsaktiviteter ställas. Någon heltäckande bild av befolkningens fritidsvanor kan därför inte ges.

Nya tidsserier från och med 2008

2006 skedde ett byte av insamlingsmetod i ULF från i huvudsak besöksintervjuer till telefonintervjuer. I samband med detta blev det nödvändigt att anpassa intervjuens frågeformuleringar till att kunna fungera i telefon. Effekterna av anpassningen fortgick även under 2007. Nya tidsserier har kunnat startas från och med 2008 då SILC införlivades med ULF. Jämförelser med de äldre publicerade tidsserierna 1980–2007 bör därför göras med försiktighet. I denna rapport

förekommer därför tidsserieredovisning för de årligen återkommande frågorna för åren 2008–2015.

Rapportens disposition

I **kapitel 2** ges en kort beskrivning av begreppet "fritid" och hur den fria tiden kan betraktas i förhållande till aktiviteter som mer eller mindre gränsar mot arbete. Här ges också en kort utveckling mot fritidens sociala villkor och förutsättningar samt en kortfattad redogörelse om fritidens plats i vår vardag utifrån resultat från SCB:s tidsanvändningsundersökningar.

Kapitel 3, Friluftsliv, motion och idrott, innehåller ett urval aktiviteter i en nulägesbeskrivning 2014–2015, samt en beskrivning av utvecklingen 2008–2015 för vistelse i skog och mark och för idrott och motion.

Kapitel 4, Kulturvanor: Besök på någon föreställning inom teater, konsert, opera, balett eller liknande de senaste 12 månaderna 2014–2015, samt bokläsning och lyssnande på ljudböcker i dels nulägesbeskrivning 2014–2015, dels för utvecklingen 2008–2015.

Kapitel 5, Internetanvändande på fritiden: Nulägesbeskrivning 2014–2015 samt kort om utvecklingen 2008–2015.

Kapitel 6, Semesterresande och tillgång till fritidshus i nulägesbeskrivning 2014–2015.

I kapitlet **Fakta om statistiken** ges en kortfattad beskrivning av innehållet i Undersökningarna av levnadsförhållanden, hur statistiken tas fram, samt en beskrivning av de intervjufrågor och de redovisningsgrupper som ligger till grund för resultatredovisningen i rapporten. En utförligare beskrivning av ULF/SILC-undersökningarna finns under rubriken "Om undersökningen" på SCB:s webbplats www.scb.se/ulf.

En utökad resultatredovisning av fritiden 2014–2015 ges på SCB:s webbplats

En mer utförlig tabellredovisning tillhandhålls i form av Excelfiler på SCB:s webbplats i anslutning till denna rapport.

Tidigare rapporter

Statistik om fritidsaktiviteter från undersökningsomgångarna 1976, 1982–1983, 1990–1991, 1998–1999 och 2006–2007 finns tidigare publicerade i rapporterna 17, 56, 85, 103 och 118 i SCB:s rapportserie *Levnadsförhållanden*.

2. Något om begreppet fritid

Någon allmänt vedertagen definition av begreppet "fritid" finns inte. Det förekommer definitioner alltifrån att fritid är den tid som blir över efter att allt annat nödvändigt fullgjorts, till en mer subjektiv upplevelse av att kunna styra över sin tid och ge den ett meningsfullt innehåll. Enligt en definition är fritid

*den tid som vi förfogar över för val av handlingar utan fysiologiska, ekonomiska eller andra relationella tvång.*¹

Fritiden ges härigenom en kvantitativ snarare än en kvalitativ innebörd. Även om fritiden alltigenom historien kännetecknats av att människan själv väljer hur den ska disponeras, finns idag en modernare syn på att

*fritiden ska skapa förutsättningar för alla människor att förverkliga sina inre möjligheter.*²

Begreppet fritid förutsätter således att den fria tiden fylls med någon form av aktivitet som ger individen en känsla av välbefinnande, lycka och självförverkligande. Enligt Sebastian de Grazia utgör den *fria tiden* en avgränsad tidsperiod, medan *fritid* är ett exklusivt tillstånd inom människan själv.³

Neulingers fritidsparadigm

I John Neulingers *fritidsparadigm*⁴ görs en avgränsning mellan arbete och fritid i sex olika kategorier från ren fritid till rent arbete. Aktiviteter som utförs och exemplifieras i paradigmet kan antingen vara *externt* betingade, dvs. ge ekonomisk eller annan ersättning, eller *internt* betingade, dvs. aktiviteten skänker personlig tillfredsställelse eller välbefinnande. De flesta aktiviteter ger enligt Neulinger en kombination av extern och intern belöning i olika proportioner. Han använder de båda synonymerna *work* och *job* i skilda bemärkelser. Medan "work" (nedan översatt med *arbete*) avser arbete som samtidigt skänker personlig stimulans, används begreppet "job" (nedan översatt med *jobb*) i bemärkelsen arbete i syfte att uppnå en extern belöning, dvs. *instrumentellt betingat arbete*.

De sex kategorierna är följande:

Ren fritid: Enbart interna belöningar såsom ett välbefinnande, stimulans och lustupplevelser, exempelvis strövtåg i naturen, biobesök eller socialt umgänge.

Fritid - arbete: Omfattar de flesta fritidsaktiviteterna. En kombination av externa och interna motiv. Motions- och idrottsaktiviteter som dels skänker lust och stimulans, dels medför bättre hälsa på sikt. Arbete med trädgård eller hus och hem som både innebär fysisk och psykisk påfrestning men som samtidigt skänker lust och välbefinnande hör också hit.

---

¹ Olson, H E. 2010. *Fri tid eller Fritid? Fritidens idéhistoria ur ett framtidsperspektiv. Fritidspolitiska studier 5.* Fritidsvetarna och Hans-Erik Olson. Täby 2010.

² Fritidsvetarna. Institutet för Fritidsvetenskapliga studier.
www.fritidsvetarna.com

³ de Grazia, S. 1962. *Of Time, Work and Leisure.* The Twentieth Century Fund, Inc. New York, USA.

⁴ Letiner M.J och Leitner S.F. 2004. *Leisure Enhancement, Third edition.* Haworth press. New York.

Fritid – jobb: Frivilliga aktiviteter i första hand i syfte att uppnå externa mål. Exempelvis gympass i syfte att gå ner i vikt, eller arbete i en bostadsförening där kollektiva insatser kan hålla nere olika bostadsutgifter.

Rent arbete: Förvärvsarbete som i huvudsak personlig tillfredsställelse. Hit hör exempelvis professionella idrottsmän, konstnärer och vissa företagare där den egna hobbyn blivit avlönat arbete.

Arbete – jobb: Återigen en kombination av externa och interna belöningsmekanismer, men där ekonomisk ersättning och personlig tillfredsställelse är lika viktiga. Många kreativa arbeten hör hit.

Rent jobb: Arbeten utförda enbart utifrån externa motiv där personlig inlevelse och tillfredsställelse saknas helt.

Villkor för fritiden

Möjligheten att uppleva fritid begränsas av olika faktorer:

Begränsningar i tidsutrymmet: Alla människor har 24 timmar om dygnet till förfogande, men ändå olika förutsättningar till rekreation och lustfyllda upplevelser beroende på livssituation. Småbarnsföräldrar, heltidsstuderande, skiftarbetande eller dubbelarbetande, glesbygdsboende med långa resvägar till faciliteter kan uppleva att deras tidsutrymme begränsas.

Fysiologiska och hälsomässiga förhållanden: Sjukdomar och funktionsnedsättningar kan utgöra både *yttre hinder* såsom nedsatt rörlighet och/eller avsaknad av handikappanpassningar, och *inre hinder* såsom rädsla för obehagliga bemötanden från andra människor.

Materiella eller strukturella förhållanden: Avsaknad av bil, båt eller annat för att kunna förflytta sig till upplevelseområden. Knapphändig privatekonomi som försvårar anskaffandet av nödvändig fritidsutrustning. Avsaknad av faciliteter i närområdet etc.

Personliga preferenser för olika aktiviteter: Även om olika förutsättningar enligt ovan skulle vara uppfyllda för att kunna uppleva en rik fritid så bottnar själva upplevelsen av fritid i individens egna preferenser för olika aktiviteter. Preferenserna kan också gå stick i stäv mot samhällsnormativa påbud, då man kanske inte alls lockas av vad som kan uppfattas som "nyttiga" aktiviteter inom idrott och kultur, utan man är fullt tillfreds med förströelser av olika slag, eller med att "bara vara", tillsammans med andra eller ensam.

Fritiden och sociala spelregler

Både fritid och fri tid kan per definition förefalla fria från de regler, tvång, förväntningar och förpliktelser som utmärker arbetslivet. Men socialpsykologen John R. Kelly har visat att även fritiden har ett motsvarande regelsystem. Fritiden bestäms enligt Kelly i huvudsak utifrån förhållandet mellan de möjligheter vi har att själva välja aktivitet och den belastning som kommer från det sociala sammanhang i vilket vi ingår⁵.

Förhållandet mellan det sociala handlingsutrymmet och tillfredsställelsen med fritiden har åskådliggjorts av forskarna B. G. och Nancy Gunter, vars modell som

---

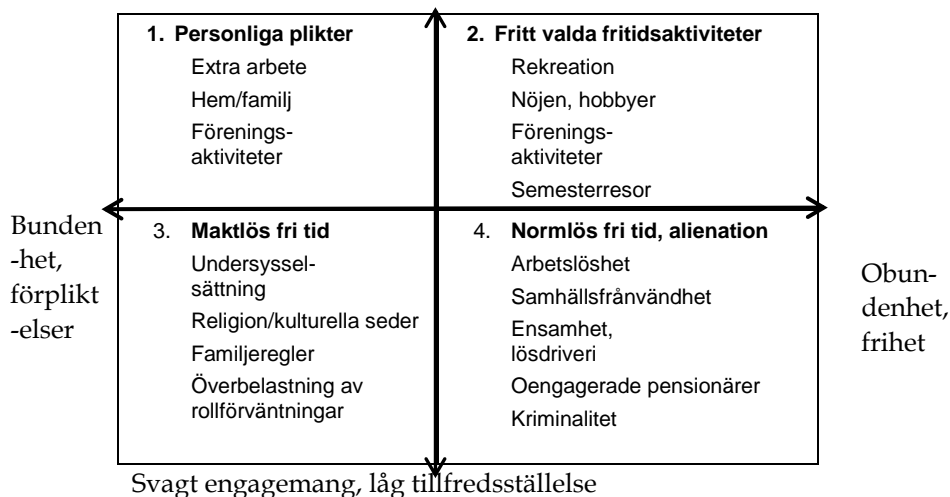
⁵ Kelly, R. 1983. *Leisure Identities and Interactions*. *Leisure and Recreation Studies* 1. George Allen & Unwin (Publishers) Ltd. London UK.

återges i figur 2.1 här nedan beskriver hur samhällsnormativa villkor hänger samman med förutsättningarna att uppleva fritid⁵

Figur 2.1. Delaktighet och eget valutrymme på fritiden

Starkt engagemang, hög tillfredsställelse

Figuren fritt återgiven efter Kelly (1983). *Leisure Identities and Interactions* sid. 11.

Vår totala fria tid varierar starkt beroende på i vilken omfattning vi arbetar eller dubbelarbetar, är arbetslösa eller pensionärer. Den vertikala dimensionen i Gunters modell ovan visar ett psykologiskt spektrum som i dess positiva form innebär ett utnyttjande av den fria tiden som skapar engagemang, skänker mening och livstillfredsställelse. Åt andra hållet upplevs den fria tiden istället som meningslös och skapar vantrivsel. Den horisontella dimensionen antyder ett sociologiskt spektrum där fritidens villkor bestäms utifrån de sociala regler och normer vi lever inom. I de två vänstra rutorna hittar vi aktiviteter med starkt begränsade valmöjligheter. I motsatt ände av axeln finns istället den totala obundenheten där vi själva väljer vad den fria tiden ska innehålla.

Den egentliga fritiden finns inom **ruta 2**, dvs. där det står individen fritt att ägna sig åt aktiviteter som samtidigt skänker stor tillfredsställelse, även om vissa aktiviteter naturligtvis i sig själva omgärdas av regler (spelregler, trafikregler, säkerhetsregler m.m.). Sådana fritidsaktiviteter kan exempel vara idrott och friluftsliv, konstnärligt skapande eller beskådande, hobbies, nöjesresor etc.

I **ruta 1** hittar vi aktiviteter som skapar engagemang och känns meningsfulla, men där utrymmet för det fria utövandet samtidigt är begränsat. Här ingår aktiviteter av mer pliktskyldig karaktär såsom att delta i föreningsarbeten, frivilliga arbetsinsatser, hjälpa släktingar eller vänner med olika uppgifter, bygga om hemma, delta i olika familjetillställningar eller religiösa sammankomster.

Ruta 3 definierar en slags fri tid som kännetecknas av litet engagemang och låg grad av frihet, och som vi kan kalla *maktlös fri tid*, där exempelvis omgivande strukturer eller egna oförmågor kan medföra undersysselsättning. Sedvänjor och normer i olika sociala sammanhang kan upplevas tvingande istället för lustfyllda, och skapar då ett avståndstagande istället för engagemang. Även alltför högt ställda krav och förväntningar från både sig själv och andra kan skapa vantrivsel och därmed lågt engagemang.

I ruta 4 återfinns vad som kan kallas *normlös fri tid* och som i likhet med maktlös fri tid kännetecknas av lågt engagemang och missnöje med livssituationen, men här finns samtidigt ett stort utrymme av frihet. I själva verket kan denna "frihet" utgöras av påtvingad eller självvald utestängning från social samvaro eller andra sammanhang där fritid kan upplevas. Kringdrivande ungdomsgång, pensionärer som inte kunnat finna meningsfulla aktiviteter efter pensioneringen, människor i arbetslöshet, ensamhet, hemlöshet eller som av medicinska eller andra skäl inte är delaktiga är exempel på detta.

Föreningsaktiviteter står angivet både i ruta 1 och i ruta 2 eftersom föreningsdeltagande oftast innebär både frihet och förpliktelser. Man är på frivillig grund medlem i en förening för att få utöva den verksamhet som föreningen bedriver och för att ta del av de resultat som presteras där. Föreningsdeltagandet ger utlopp för det egna intresset samtidigt som utövandet oftast förutsätter att man är med och bidrar till föreningsarbetet med arbetsinsatser som exempelvis styrelsearbete, funktionärsarbete, städning och reparationsarbeten, försäljning av lotter m.m.

SCB:s tidsanvändningsundersökningar

Möjligheten att uppleva fritid begränsas som nämnts ovan bland annat av det tidsutrymme som står till buds. Alla har vi 24 timmar om dygnet. Men av SCB:s *tidsanvändningsundersökning* framgår bland annat att beroende på i vilken livssituation vi befinner oss använder vi olika mycket tid för olika aktiviteter.⁶ Män och kvinnor använder också olika mycket tid för samma aktiviteter.

Tidsanvändningsundersökningen har genomförts av SCB vid tre olika tillfällen: 1990–1991, 2000–2001 och 2010–2011. I den senaste mätningen deltog drygt 3 200 slumpmässigt utvalda män och kvinnor 15–84 år i undersökningen som består dels av en telefonintervju, dels av dagboksanteckningar från två slumpmässigt utvalda dagar: en vardag och en helgdag. Undersökningspersonerna har fått göra dagboksanteckningar över vad de gjort i 10-minutersintervaller under 24 timmar dessa två dagar. Dagarna fördelades jämnt över året för att undvika så kallade kalendereffekter.

Några resultat från undersökningarna

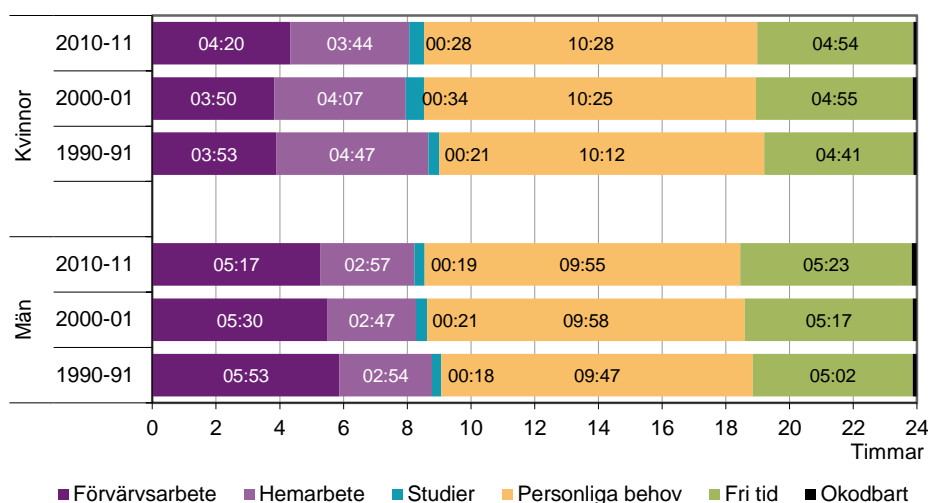
I diagram 2.1 åskådliggörs hur mycket tid män och kvinnor 20–64 år i genomsnitt använde för olika aktiviteter en genomsnittlig veckodag, fördelat över de fem huvudkategorierna förvärvsarbete, studier, hemarbete, personliga behov, och fri tid. Uppgifterna i diagrammet gäller data insamlade under perioden september till och med maj under respektive år. Detta för att kunna få jämförbarhet mellan mättillfällena då 1990–1991-års studie genomfördes under endast dessa månader.

En genomsnittlig veckodag, vardagar och helgdagar sammantagna, arbetar kvinnor och män 20–64 år i genomsnitt ungefär 8 och en halv timmar om dagen, studietid och hemarbete inräknat. Jämfört med mätningen 1990–1991 har den totala arbetstiden minskat med ca 30 minuter per dygn både för män och för kvinnor.

---

⁶ SCB. 2012. *Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11. [Tidsanvändningsundersökningen](#).*

Diagram 2.1. Genomsnittlig tid för aktiviteter 1990–1991, 2000–2001 och 2010–2011. Befolkningen 20–64 år. Alla veckodagar. September t.o.m. maj

Källa: SCB, Tidsanvändningsundersökningen 1990-91, 2000-01 och 2010-11

Kvinnorna har ökat förvärvsarbetstiden med ungefär en halvtimme per dygn medan männen istället har minskat den med över en halvtimme. Män förvärvsarbetar mer än kvinnor och kvinnor ägnar fortfarande mer tid åt obetalt hemarbete än män även om skillnaden minskat med tiden. Men den minskade skillnaden beror inte på att män utför mer hemarbete, utan på att kvinnor ägnar mindre tid åt detta än tidigare. Jämfört med början av nittioalet har kvinnor i åldersgruppen 20–64 år minskat sitt hemarbetande med i genomsnitt mer än en timme per dygn.

Ålder och familjesituation påverkar kvinnors hushållsarbete mer än mäns. Jämfört med männen fördelar kvinnorna sitt hemarbete jämnare över veckan. Män koncentrerar sitt arbete till vardagarna och har mer ledig tid på veckosluten.

Endast små förändringar har skett sedan början av nittioalet gällande hur mycket tid som läggs på personliga behov såsom sömn, hygien och måltider etc. För männen är det endast 8 minuters ökning, medan det för kvinnorna syns en ökning på 16 minuter.

Den fria tiden utgörs precis som för 20 år sedan, vanligen av ett antal episoder som i hög grad blandas med andra hemmaaktiviteter. Sammanräknat så ägnar kvinnor en genomsnittlig dag 4 timmar 54 minuter åt någon form av fritidsaktivitet, vilket är en ökning med 13 minuter sedan 1990–1991. Männen ägnar detta 5 timmar och 23 minuter, vilket är en ökning med 21 minuter. För både män och kvinnor kan detta bland annat förklaras av ett minskat förvärvs- och hemarbete.

En stor del av den fria tiden utgörs av tv-tittande. Kvinnor 20–64 år ägnar detta i genomsnitt ungefär 1 timme och 40 minuter per dygn, medan män tittar på tv i genomsnitt 2 timmar per dygn. Tv och radio hör också till de kategorier där tidsanvändningen ökat relativt mycket: 16 minuter för kvinnor och 11 minuter för män. En aktivitet som man numera istället ägnar sig mindre åt är social samvaro, som minskat från 1 timme och 13 minuter till 53 minuter till bland kvinnor och från 1 timme och 1 minut till 46 minuter bland män. Läsning av böcker och tidningar har minskat från 37 minuter till 23 minuter bland kvinnor och från 34 minuter till 18 minuter bland män sedan 1990–1991. Istället har hobbyaktiviteter

ökat markant under samma tid: från 16 till 37 minuter bland kvinnor och från 14 till 53 minuter i genomsnitt bland män. De sistnämnda förändringarna har troligen att göra med innebörden av begreppen "social samvaro" och "hobbyer" i undersökningen. Till social samvaro räknas bland annat telefonsamtal, och till hobbyers räknas användning av internet. Eftersom den sociala samvaron tidigare till stor del skedde över telefon, men senare alltmer kommit att ske över sociala medier på internet, är det rimligt att anta att det är denna övergång som avspeglas i statistiken.

3. Friluftsliv, idrott och motion

Friluftslivets, motionens och idrottens betydelse för välfärd och välbefinnande är välkänd och väldokumenterad. Numera finns en officiell definition av begreppet friluftsliv som:

*Vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.*⁷

Det finns ingen motsvarande officiell och allmänt vedertagen definition av motion och idrott. Enligt Riksidrottsförbundet är idrott:

*Fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra", och består av "träning och lek, tävling och uppvisning.*⁸

Centrum för idrottsforskning definierar idrott som:

*Alla de fysiska aktiviteter individen medvetet utför i syfte att behålla och förbättra hälsa och prestationsförmåga, nå tävlingsresultat och rekreation.*⁹

Båda definitionerna av begreppet idrott bottnar dock i hälsa och välbefinnande och skiljer sig från begreppet friluftsliv då det senare inte inbegriper något krav på prestation. Det kan ändå vara svårt att skilja mellan olika fritidsaktiviteter i fråga om vad som ska betraktas som friluftsliv och vad som är motion och idrott. Det kan ha stor betydelse för möjligheterna för föreningar att erhålla ekonomiskt stöd. Men i en statistikredovisning av andelen utövare som i detta kapitel är det kanske av mindre betydelse, även om det här gjorts försök till en sådan uppdelning.

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) kan inte täcka in den mångfald av aktiviteter som kan inrymmas under begreppen friluftsliv, idrott och motion. Undersökningarna syftar till att belysa välfärden i ett brett perspektiv och fritid utgör endast en mindre del i detta.

För en mer heltäckande beskrivning av friluftsutövandet i befolkningen hänvisas istället till andra undersökningar utförda och understödda av friluftsforskningen i Sverige¹⁰ och av Naturvårdsverket. Se exempelvis slutrapporten från forskningsprogrammet *Friluftsliv i förändring*, som pågick under åren 2006–2013¹¹ samt en nationell undersökning av svenska folkets friluftsvanor 2014¹².

---

⁷ Förordning (2003:133) om statsbidrag till friluftsförbund. Svensk författningssamling 2003:133.

⁸ Riksidrottsförbundet. *Idrotten vill – en sammanfattning av idrottsrörelsens idéprogram*. Antagen av RF-stämman 2009.

⁹ <http://centrumforidrottsforskning.se/forskningsfinansiering/cifs-definition-av-idrottsrelevans/>

¹⁰ www.friluftsforskning.se. En nationell samlingsplats för friluftsforskningen i Sverige organiserad av Mittuniversitet.

¹¹ Fredman P. Stenseke M. Sandell K. *Friluftsliv i förändring. Resultat från ett forskningsprogram. Slutrapport*. Samt: Naturvårdsverkets rapport nr. 6547, februari 2013. Se även en vidarebearbetning av rapporten i bokform: *Friluftsliv i förändring*. Fredman P. Stenseke M. Sandell K. (red.). Carlsson Bokförlag. Stockholm 2014.

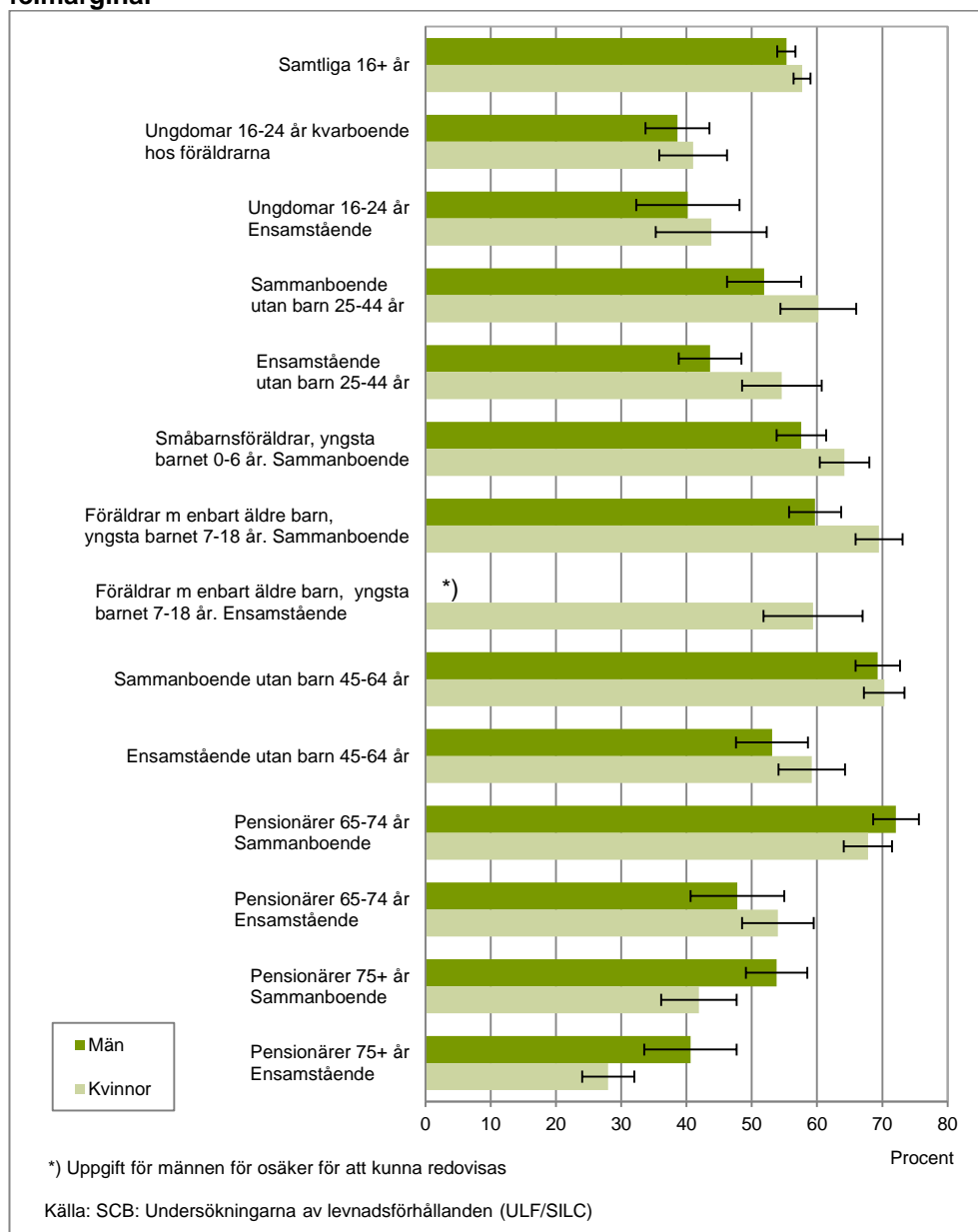
¹² Fredman P. och Hedblom M. *Friluftsliv 2014. Nationell undersökning om svenska folkets friluftsvanor. Naturvårdsverkets rapport 6691*. Oktober 2015.

Friluftsliv

Enligt ULF/SILC vistades var fjärde person, 26 procent, 16 år och äldre, inte någon gång i skog och mark 2014-2015. Medan övervägande delen, 74 procent, motsvarande ungefär 5,9 miljoner människor, hade varit ute minst någon gång och 57 procent hade varit ute mer än 5 gånger. Några skillnader mellan könen kan inte utläsas.

Friluftsentresset ur denna aspekt är minst utbrett bland de allra äldsta och bland unga personer. Det är mest utbrett bland kvinnor i åldrarna från 30 och upp till ålderspensionen. Efter 65 år är det i stället männen som i störst utsträckning vistas ute i skog och mark. Sammanboende personer vistas mer i skog och mark än ensamstående (diagram 3.1), osäkert dock för personer 25–44 år utan barn.

Diagram 3.1. Andel som varit ute i skog och mark 5 gånger eller fler 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre efter familjecykel. Procent och felmarginal

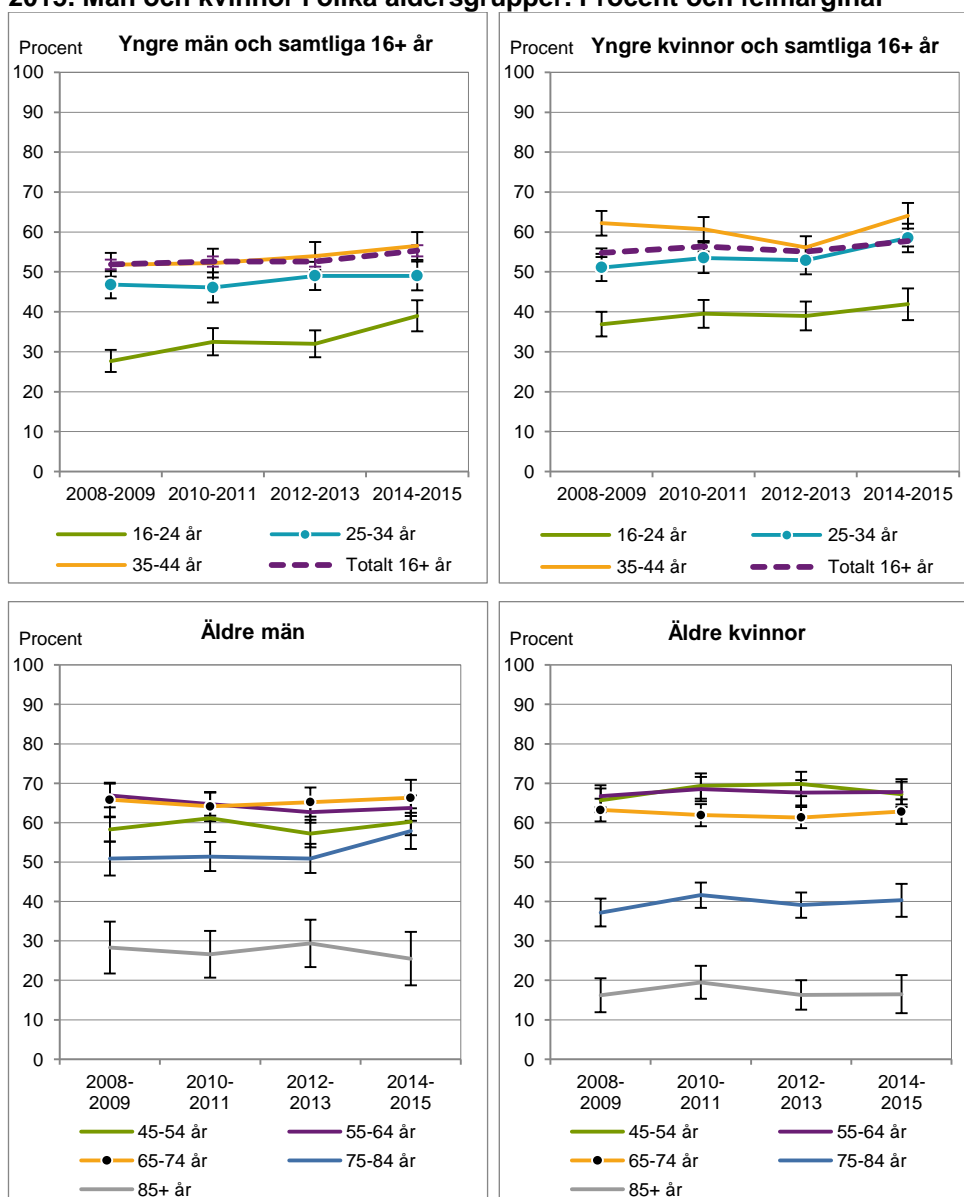

Vistelse i skog och mark 2008–2015

Andelen som varit ute i skog och mark fler än 5 gånger under ett år har inte förändrats i befolkningen som helhet under åren 2008–2015. Bland de yngre männen 16–24 år, har det däremot skett en ökning på 11 procentenheter under samma period, vilket framgår av diagram 3.2.

För de unga kvinnorna kan någon motsvarande ökning inte konstateras, men däremot för kvinnor i åldersgruppen 25–34 år, bland vilka andelen ökat från 51 procent till 59 procent under samma period. Kvinnor i åldersgruppen 45–54 år har alltså varit ute mer i skog och mark än männen i samma åldersgrupp, medan de äldre männen istället varit ute i större utsträckning än de äldre kvinnorna.

Diagram 3.2–3.5. Andel som varit ute i skog och mark mer än 5 gånger 2008–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

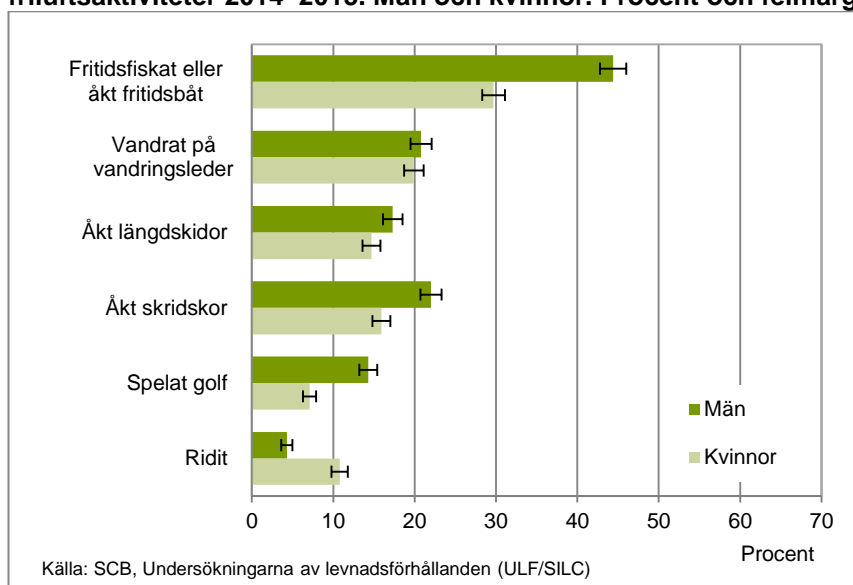

Vanligt bland män att vara ute på sjön

Det finns en otalig mängd aktiviteter att ägna sig åt inom friluftslivet. Men inom ramen för ULF/SILC har endast sju aktiviteter kunnat belysas. Utöver konstaterandet att ungefär 2,9 miljoner män och runt 3 miljoner kvinnor 16 år och äldre varit ute i skog och mark under en föregående 12-månadersperiod, visar det sig vanligt att också vara ute på sjön för att fiska eller enbart åka båt, åtminstone bland männen. Uppskattningsvis drygt 1,7 miljoner män eller motsvarande 44 procent av männen gjorde en sådan fiske- eller båttur under samma period. Bland kvinnorna var denna andel 30 procent, vilket motsvarar ungefär 1,2 miljoner kvinnor.

I diagram 3.6 presenteras procentandelen män och kvinnor 16 år och äldre som utövat olika friluftaktiviteter.

Diagram 3.6. Andel av befolkningen 16 år och äldre som ägnat sig åt vissa friluftaktiviteter 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal

Var femte man och kvinna vandrar på vandringsleder. Att utöva någon vinteraktivitet som att åka längdskidor eller att åka skridskor är något mindre vanligt än att vandra på vandringsleder. Dock inte bland männen där skridskoåkandet omfattar 22 procent. Bland de yngsta männen och kvinnorna, 16–19 år är det 54 respektive 59 procent som åkt skridskor, medan andelen som åkt längdskidor endast är hälften så hög, 23 respektive 24 procent. I åldersgruppen 65–79 år är förhållandet istället det omvända: Andelen som åkt skridskor är bland männen 6 procent och bland kvinnorna 2 procent, medan andelen som åkt längdskidor är 16 respektive 9 procent.

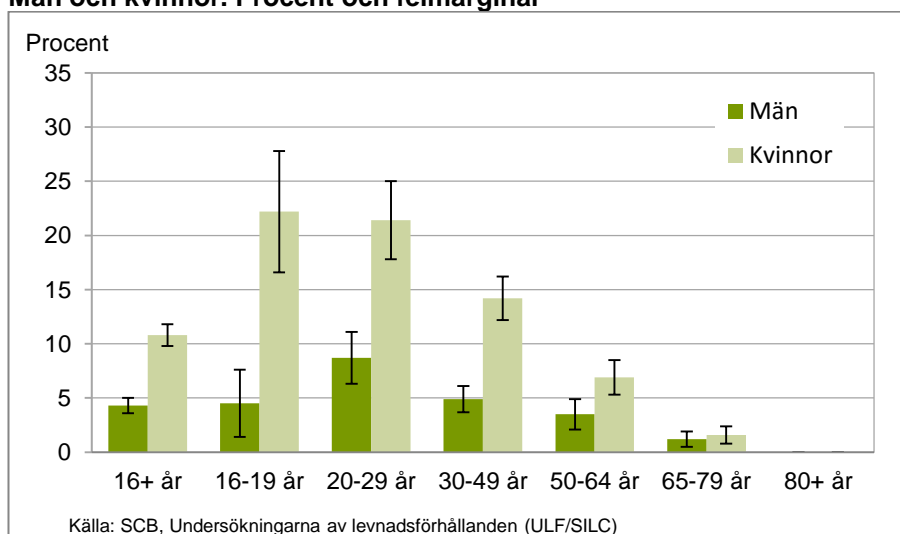
Skridskoåkandet är vanligast bland ungdomar, men intresset avtar markant redan i ung vuxenålder, 20–29 år, för att vara något högre igen i åldersgruppen 30–49 år, troligen delvis beroende på att man ofta åker tillsammans med de egna barnen. Bland ensamstående och sammanboende personer 25–44 år utan barn är skridskoåkandet inte lika vanligt som bland dem med barn.

En bit upp i pensionsåldern kvarstår fritidsfiskandet och båttåkandet i relativt hög utsträckning, åtminstone bland männen. I åldersgruppen 65–79 år åkte 36 procent av männen och 21 procent av kvinnorna ännu fritidsbåt eller fritidsfiskade. Detta trots att aktiviteterna generellt minskar med stigande ålder.

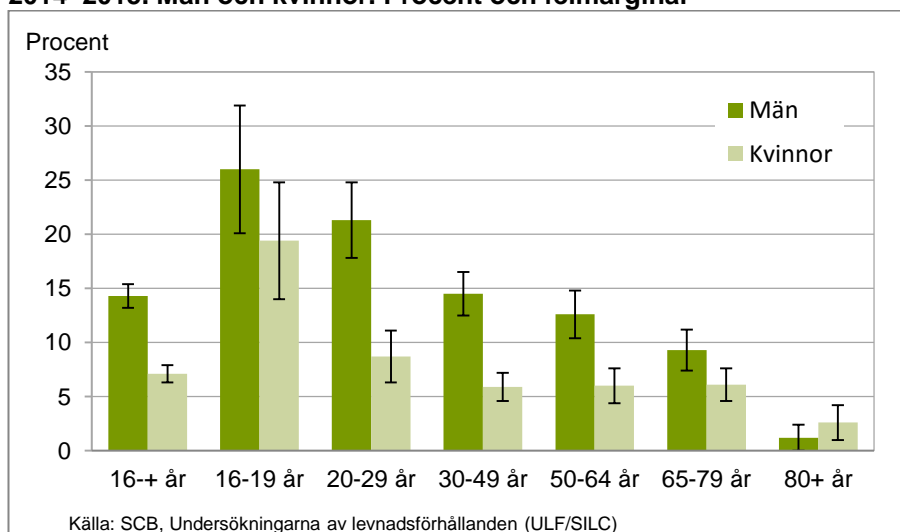
Att kvinnor rider medan männen spelar golf är ett mönster som visar sig i åldersgrupperna mellan 20 och 64 år. Efter ålderspensionen är fördelningen mellan könen jämnare beträffande golfspelandet. 9 procent av männen, eller uppskattningsvis 66 000 män, och 6 procent av kvinnorna, motsvarande 45 000 kvinnor i åldrarna 65–79 år spelar golf.

Var femte kvinna (21–22 procent) i åldrarna mellan 16 och 29 år rider, men bara drygt var tjugonde man, ca 7 procent. Högre upp i åldrarna avtar ridandet drastiskt, då 14 procent av kvinnorna i åldersgruppen 30–49 år rider, och 7 procent i åldersgruppen 50–64 år. Bland männen är andelen hälften så hög i dessa åldersgrupper.

Diagram 3.7. Andel av befolkningen 16 år och äldre som rider 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal

Diagram 3.8. Andel av befolkningen 16 år och äldre som spelat golf 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal

Ridandet är liksom golfandet också starkt bundet till inkomstnivå. Bland männen som tillhör den tredjedel (*tertil*) i befolkningen med de högsta disponibla

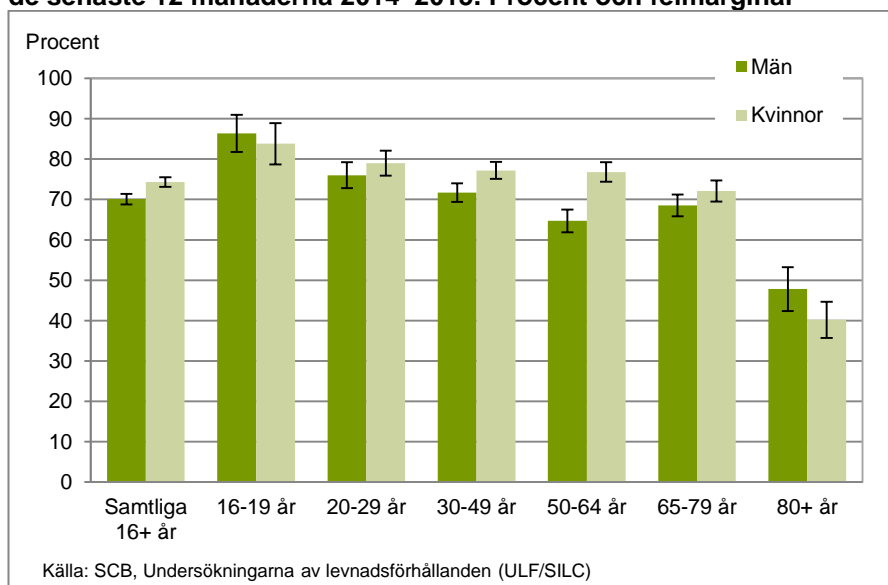
inkomsterna¹³ är det 18 procent som spelar golf, medan endast 6 procent spelar golf bland dem som ingår i den lägsta inkomsttertilen. Bland kvinnorna är motsvarande andelar som spelar golf 11 procent och 3 procent.

När det gäller ridningen är det 11 procent av kvinnorna i den högsta och mellersta inkomsttertilen som rider, medan andelen är 6 procent i den lägsta inkomsttertilen. Bland männen syns inga skillnader mellan inkomstgrupperna beträffande ridandet.

Idrott och motion

Drygt 80 procent av befolkningen idrottade eller motionerade minst någon gång antingen utomhus eller i någon inomhusanläggning under en föregående 12-månadersperiod i ett genomsnitt för åren 2014–2015. 74 procent av kvinnorna och 70 procent av männen idrottade mer än 20 gånger under samma period, vilket framgår av diagram 3.9.

Diagram 3.9. Andel av män och kvinnor i olika åldersgrupper som idrottat eller motionerat utomhus eller i inomhusanläggning mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Procent och felmarginal

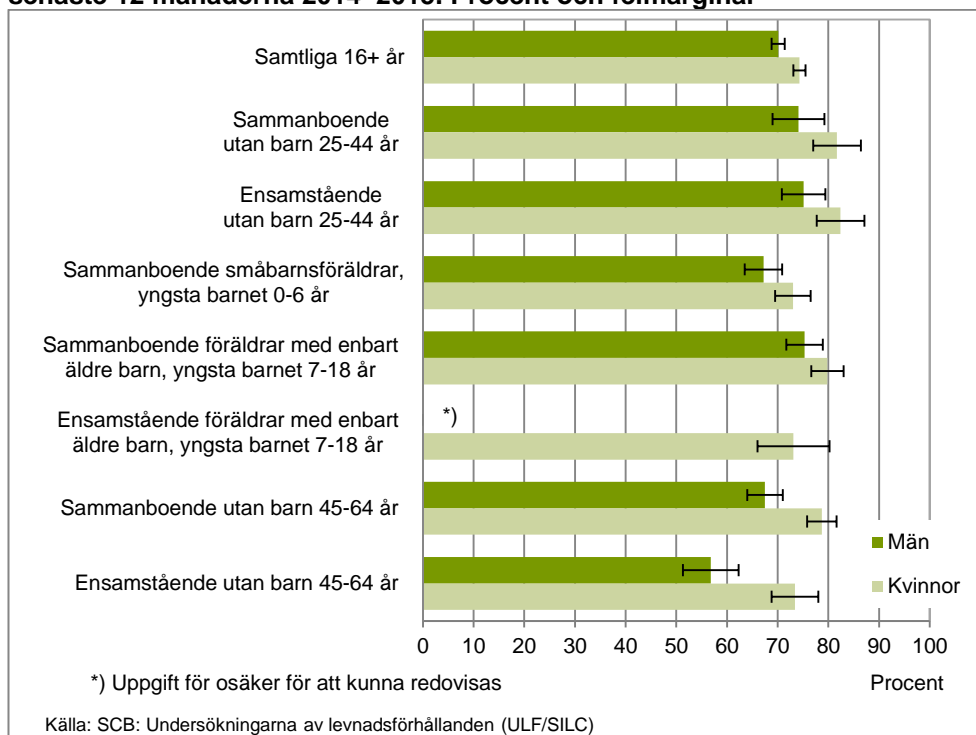

Idrott och motion är tämligen vanligt i alla åldersgrupper. Bland männen kan i omfattningen av idrottandet urskiljas en successiv nedgång med stigande ålder, en nedgång som inte kan urskiljas för kvinnorna förrän i 80-årsåldern.

Småbarnsföräldrar idrottar i mindre utsträckning än både sammanboende och ensamboende 25-44 år utan barn. När barnen blir större ökar möjligheterna att utöva motion och idrott. 75 procent av de sammanboende männen med enbart äldre barn idrottar mer än 20 gånger under ett år, jämfört med 67 procent av de sammanboende småbarnspapporna (diagram 3.10). Bland kvinnorna är motsvarande andelar 80 och 73 procent. Bland personer 45-64 år utan barn idrottar de sammanboende i större utsträckning än de ensamstående, vilket dock inte kan fastställas gälla för kvinnorna.

¹³ Se kapitlet *Fakta om statistiken* för gränsvärden för disponibel inkomst per konsumtionsenhet 2014 i respektive tertilgrupp.

Diagram 3.10. Andelen av män och kvinnor i olika familjesituationer som idrottat eller motionerat utomhus eller inomhus mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Procent och felmarginal

Idrott och motion utomhus

I ett genomsnitt för åren 2014–2015 idrottade eller motionerade 76 procent av kvinnorna och 73 procent av männen 16 år och äldre utomhus minst en gång. 60 procent av männen, vilket motsvarar ungefär 2,4 miljoner män, och 66 procent av kvinnorna eller ca 2,6 miljoner kvinnor, idrottade utomhus mer än 20 gånger.

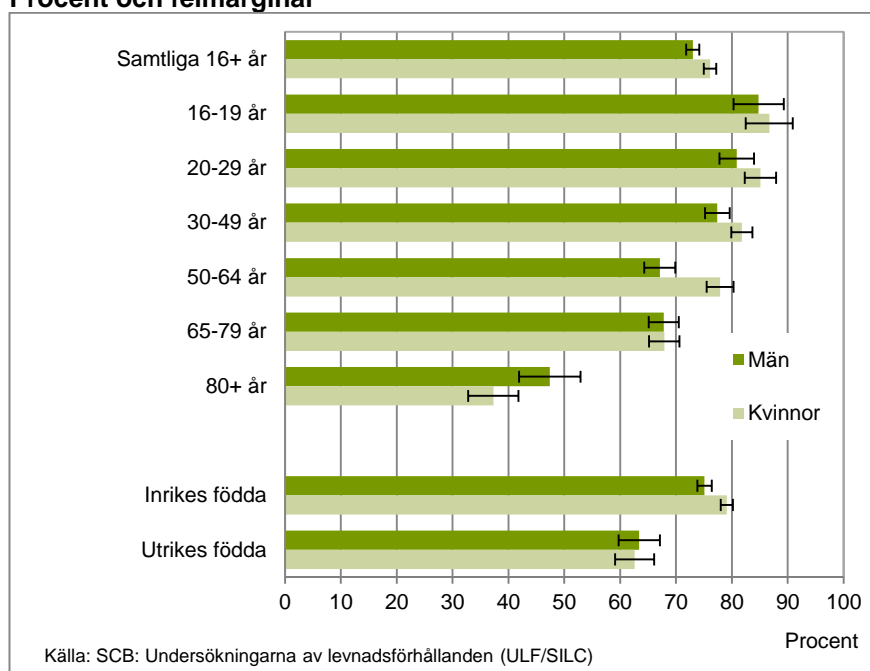
Unga personer är de som idrottat utomhus i störst utsträckning. Bland ungdomar 16–19 år är andelen 86 procent, och bland de unga vuxna, 20–29-åringarna är andelen 83 procent. Först i åldrarna över 50 år syns en avmattning av omfattningen, men dock inte bland kvinnorna. 78 procent av kvinnorna 50–64 år jämfört med 67 procent av männen idrottat utomhus minst någon gång, vilket visas i diagram 3.11.

Diagram 3.12 visar andelen män och kvinnor i olika åldersgrupper som sprungit eller joggat under 2014–2015. Och här blir bilden av ålderskillnaderna i idrottandet tydligare. Nästan alla 16–19-åringar som idrottat utomhus har sprungit eller joggat: 86 har idrottat utomhus, 73 procent har sprungit eller joggat. Detta förhållande är tydligare för männen än för kvinnorna. Joggandet börjar avta successivt redan i 20-årsåldern, för att sedan minska tämligen abrupt i 50-årsåldern. Omfattningen av joggandet bland ungdomarna hänger troligen samman med engagemanget i olika idrottsföreningar under ungdomstiden. Allteftersom ungdomarna blir äldre avtar också föreningsdeltagandet¹⁴.

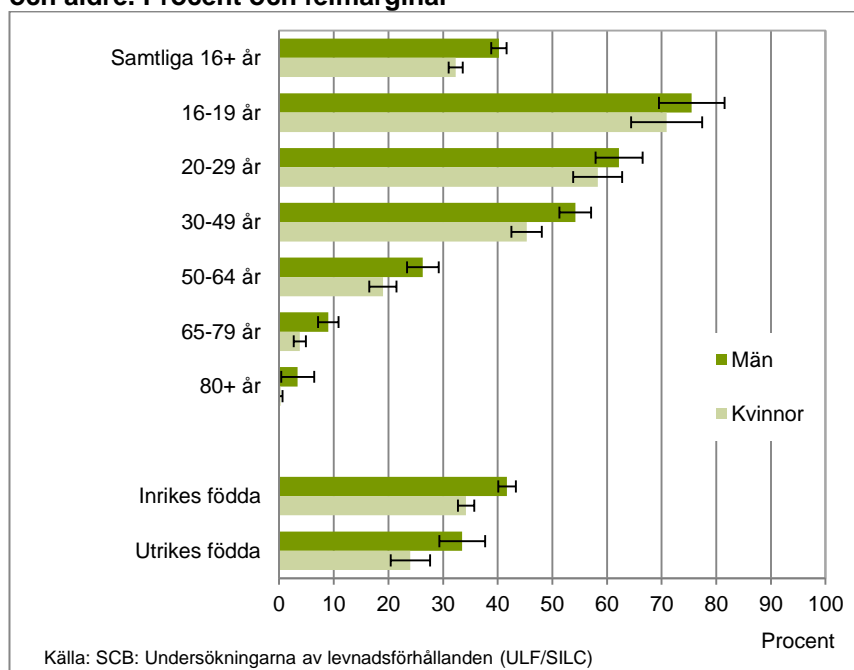
¹⁴ Riksidrottsförbundet. www.rf.se.

Centrum för idrottsforskning. www.centrumforidrottsforskning.se

Diagram 3.11. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som idrottat utomhus 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Diagram 3.12. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som sprungit eller joggat 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Utrikes födda idrottar utomhus i mindre utsträckning än inrikes födda

Bland inrikes födda är det en något högre andel bland kvinnorna som idrottat utomhus än det är bland männen: 79 procent jämfört med 75 procent. Bland utrikes födda syns inte någon motsvarande könsskillnad. Såväl bland männen som bland kvinnorna är det 63 procent som idrottat utomhus.

När det gäller mer specifikt löpning eller joggning är däremot andelen högre bland männen såväl bland inrikes födda som bland utrikes födda. 34 procent av kvinnorna födda i Sverige har sprungit eller joggat jämfört med 24 procent av de utrikes födda kvinnorna. Bland männen var motsvarande andelar 42 procent bland de inrikes födda och 34 procent bland de utrikes födda.

Andelen joggare är större i de större städerna än i glesbygdsmrådena medan det inte går att utläsa några skillnader mellan regionerna för idrott och motion utomhus, vilket troligen delvis beror på att befolkningen i genomsnitt är något äldre i glesbygdsmrådena än storstadsområdena.

Idrott och motion i inomhusanläggning

En ungefär lika hög andel bland männen som bland kvinnorna idrottar i någon inomhusanläggning minst någon gång under året: 53 procent respektive 54 procent. 40 procent av männen eller motsvarande ungefär 1,6 miljoner män, och 41 procent av kvinnorna eller ca 1,7 miljoner kvinnor, idrottar inomhus mer än 20 gånger.

Idrott eller annan motion utövas således oftare utomhus (75 procent) än i någon inomhusanläggning (53 procent). Motions- och idrottsaktiviteter inomhus ställer oftast krav på avgifter, tillgång till lokaler, bokningsbara tider och platstillgång i gympagrupper m.m. medan motion och idrott utomhus kan utövas mer eller mindre förutsättningslöst, och begränsas egentligen bara av den egna funktionsförmågan.

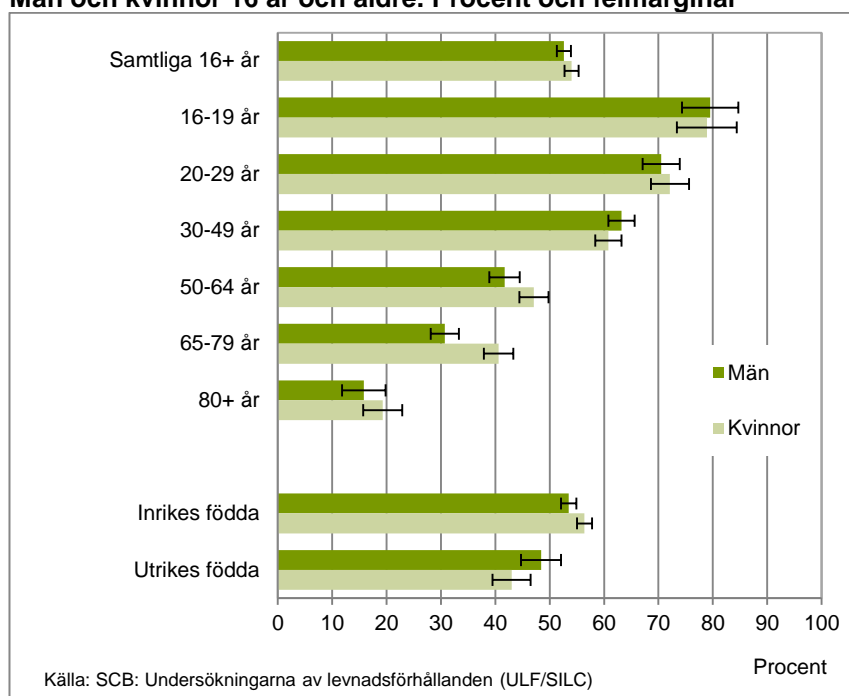
Medan utomhusidrottandet är ungefär lika utbrett i alla åldersklasser upp till pensionsåldern, så avtar inomhusidrottandet tämligen markant med stigande ålder efter ungdomsåren, vilket framgår av diagram 3.14. Medan 8 av 10 16-19-åringar idrottar eller motionerar inomhus minst någon gång, så är andelen ungefär 6 av 10 redan i 30-årsåldern, och bland yngre pensionärer idrottar 4 av 10 kvinnor och 3 av 10 män inomhus minst någon gång.

Småbarn hemma hinder för inomhusidrottandet?

Bland ensamstående yngre kvinnor utan barn är det en högre andel som idrottat inomhus minst 1 gång (77 procent) än det är bland männen (65 procent). Och vid jämförelsen med sammanboende föräldrar med barn syns att omfattningen av idrottandet i någon inomhusanläggning minskar när det finns barn i hushållet, vilket är något tydligare bland kvinnorna. 52 procent av de sammanboende kvinnorna 25–44 år utan barn idrottar inomhus mer än 20 gånger, medan motsvarande andel bland sammanboende kvinnor med småbarn är 39 procent. Bland männen syns nästan lika stora skillnader: 54 procent av männen utan hemmavarande barn idrottar mer än 20 gånger, men bara 42 procent bland dem med småbarn.

En tänkbar förklaring till det mindre omfattande inomhusidrottandet bland småbarnsföräldrar kan vara att de istället för att ta sig till gym eller gymnastiksal, utför motionsaktiviteter i det egna hemmet och samtidigt klarar barntillsynen.

Diagram 3.13. Andel i olika åldersgrupper samt inrikes och utrikes födda som idrottat i någon inomhusanläggning minst 1 gång 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Inrikes födda män idrottar inomhus i något större utsträckning än utrikes födda män: 54 procent jämfört med 48 procent minst någon gång per år. För kvinnorna däremot är skillnaden mellan inrikes och utrikes födda påtaglig. Bland inrikes födda kvinnor är det 56 procent som idrottar i någon inomhusanläggning minst 1 gång om året och 43 procent bland utrikes födda kvinnor.

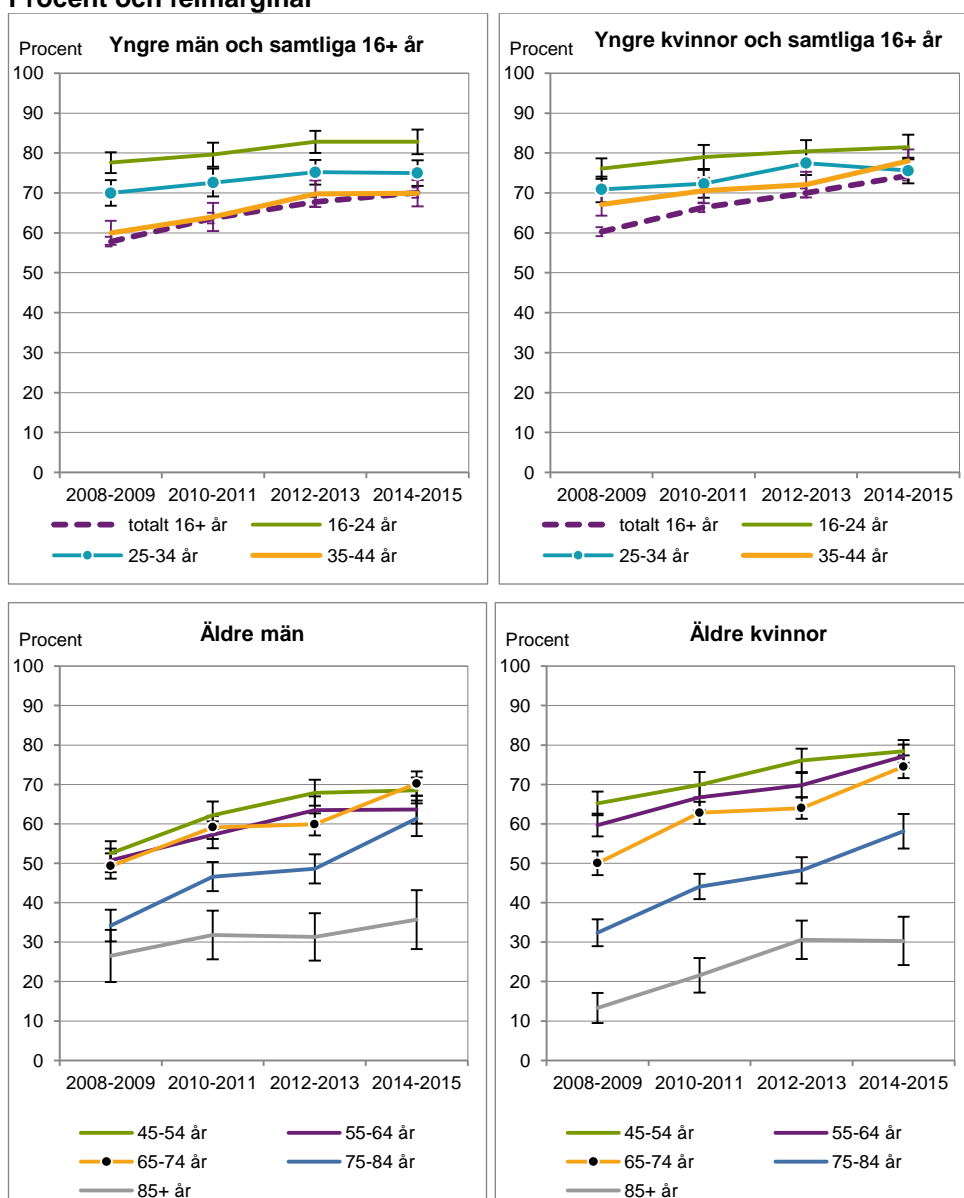
Mellan befolkningen i storstäderna och befolkningen i glesbygdsmrådena råder det ungefär lika stora skillnader som mellan inrikes födda och utrikes födda kvinnor. Både bland kvinnorna och bland männen i storstadsområdena idrottar 46 procent inomhus mer än 20 gånger, medan andelen bland männen och kvinnorna i glesbygdsmrådena är 33 procent och 36 procent. Bland befolkningen i de större städerna och pendlingskommunerna är omfattningen av inomhusidrottandet någonstans mittemellan storstadsområdena och glesbygden.

Idrott och motion utomhus eller inomhus 2008–2015

Under perioden 2008–2015 skedde en successiv ökning av andelen personer 16 år och äldre som under det föregående året utövat någon form av idrott eller motion. Andelen bland männen ökade från 69 till 82 procent, och andelen bland kvinnorna ökade från 69 till 80 procent. Här inräknas förstås även mer sporadiska motionstillfällen som kanske aldrig återkommer, och det tätare regelbundna idrottandet blir då kanske en tydligare måttstock för omfattningen av idrottsutövandet i befolkningen.

Men nivån för det regelbundna idrottandet, mer än 20 gånger under en 12-månaderperiod, står inte långt efter. Denna andel ökade från 58 procent till 70 procent bland männen och från 60 procent till 74 procent bland kvinnorna 2008–2015, vilket visas i diagram 3.14 och 3.15.

Diagram 3.14–3.17. Andel som idrottat utomhus eller i någon inomhusanläggning mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Vid en närmare betraktelse av diagram 3.14–3.15 framgår att det inte skett någon nämnvärd ökning i de yngre åldersgrupperna, varken bland männen eller bland kvinnorna. Det är istället i de äldre åldersgrupperna vi ser att idrottandet vuxit kraftigt på bara några år (diagram 3.16–3.17). Bland äldre män 75–84 år har andelen som regelbundet utövat någon motion eller idrott fördubblats från 34 procent till 61 procent. Bland kvinnor i samma åldersgrupp har andelen ökat med lika mycket: från 32 procent till 58 procent. I åldersgrupperna däremellan syns successivt högre andelar idrottsutövare ju yngre åldersgrupper vi studerar, och även här syns betydande öknings sedan 2008–2009.

På väg mot en åldersutjämning av utomhusidrottandet?

I diagram 3.18 och 3.19 åskådliggörs utvecklingen av motion och idrott utomhus mer än 20 gånger under en 12-månadersperiod 2008–2015 för män och kvinnor i olika åldersgrupper.

Ökningen av utomhusidrottandet har gått i olika takt för yngre och äldre, vilket framgår av diagram 3.18 och 3.19. Vid en jämförelse mellan diagrammen 3.14–3.17 (idrott utomhus eller inomhus) och 3.18–3.19 (idrott utomhus) framgår en likartad utvecklingsbild, vilket leder till slutsatsen att det är utomhusidrottandet som står för en stor del av ökningen av det totala idrottandet.

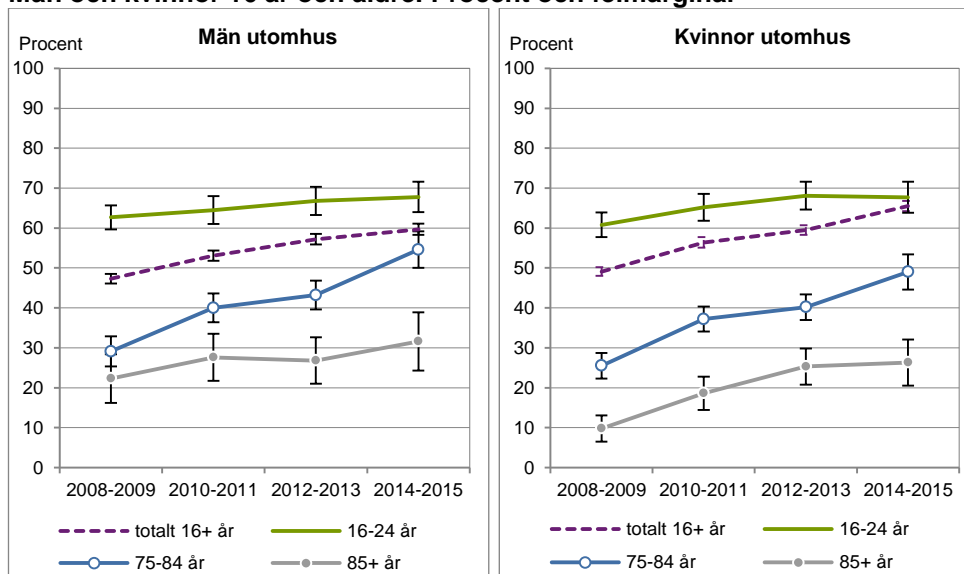
Bland de yngsta kvinnorna, 16–24 år, har andelen som idrottat utomhus ofta, dvs. mer än 20 gånger, ökat något från 61 procent till 68 procent. Men det är bland de äldre som den största ökningen skett. Andelen män 75–84 år som ofta motionerat eller idrottat utomhus har ökat från 29 procent till 55 procent 2008–2015. För äldre kvinnor syns en lika kraftig ökning av andelen från 26 procent till 49 procent. Och bland de allra äldsta kvinnorna, 85 år och äldre har andelen mer än fördubblats från 10 procent till 26 procent under samma period.

Då inga markanta hälsoförändringar i fråga om allmänt hälsotillstånd och rörelseförmåga kan utläsas ur jämförbar ULF/SILC-statistik för de äldsta åldersgrupperna under de senaste åren, är det rimligt att anta att de som numera tillhör de äldsta åldersgrupperna har fört med sig motionsvanor såsom lättare motionspromenader, stavgång och liknande vanemönster från de år då de var yngre. Alternativt har nya motionsvanor börjat etableras även bland de allra äldsta, trots samma hälsoförutsättningar som tidigare.

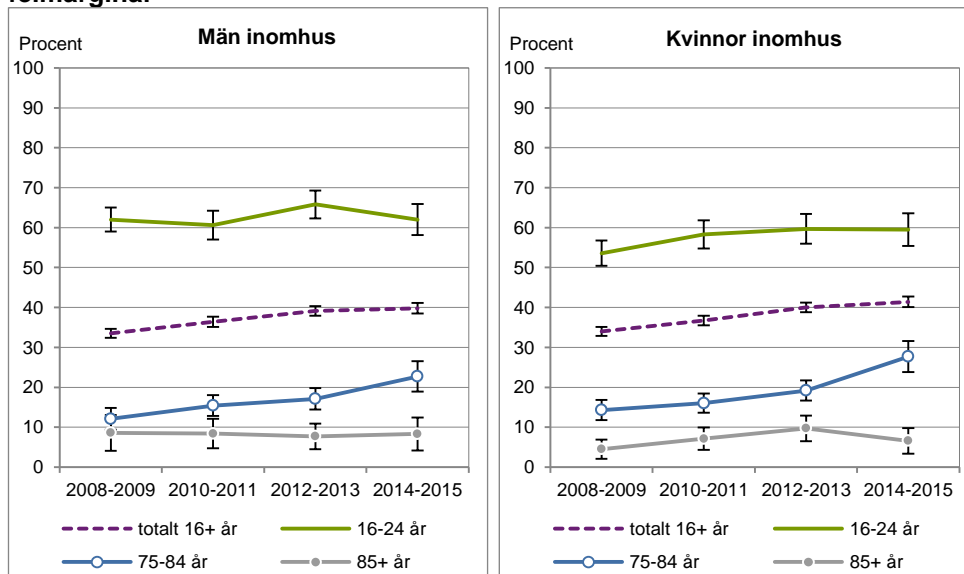
Idrottandet inomhus är fortsatt tydligt ungdomsinriktat

Utvecklingen för inomhusidrottandet totalt i befolkningen har inte varit lika kraftig som för utomhusidrottandet. När utomhusidrottandet också visar på en tydlig utveckling mot en åldersutjämning är detta inte lika markant framträdande för inomhusidrottandet (diagram 3.20–3.21). Här är skillnaderna mellan åldersklasserna fortsatt tydliga. Unga män och kvinnor är betydligt mer idrotts- och motionsaktiva än de äldre. Men här syns också hur nivåerna bland ungdomarna legat tämligen konstant något över 60 procent bland männen och något under 60 procent bland de unga kvinnorna under de senaste åren.

Diagram 3.18–3.19. Andel som idrottat utomhus mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Diagram 3.20–3.21. Andel som idrottat i någon inomhusanläggning mer än 20 gånger 2008–2015. Män och kvinnor i utvalda åldersgrupper. Procent och felmarginal

För de äldre mellan 75 och 84 år kan dock konstateras en lika stor ökning av andelen inomhusidrottare som utomhusidrottare. Som framgår av diagram 3.20 och 3.21 har andelen som ofta idrottat inomhus fördubblats både för männen och för kvinnorna i åldersgruppen under åren 2008–2015: Från 12 procent till 23 procent bland männen, och från 14 procent till 28 procent bland kvinnorna. Dock föreligger inte samma positiva utveckling av inomhusidrottandet i den allra äldsta åldersgruppen, 85 år och äldre. Här har andelen utövare både bland männen och bland kvinnorna varierat runt 7–8 procent under tidsperioden 2008–2015. Även bland ungdomarna 16–24 år syns en stabilisering där det regelbundna inomhusidrottandet tycks ha planat ut vid 60 procent både för männen och för kvinnorna.

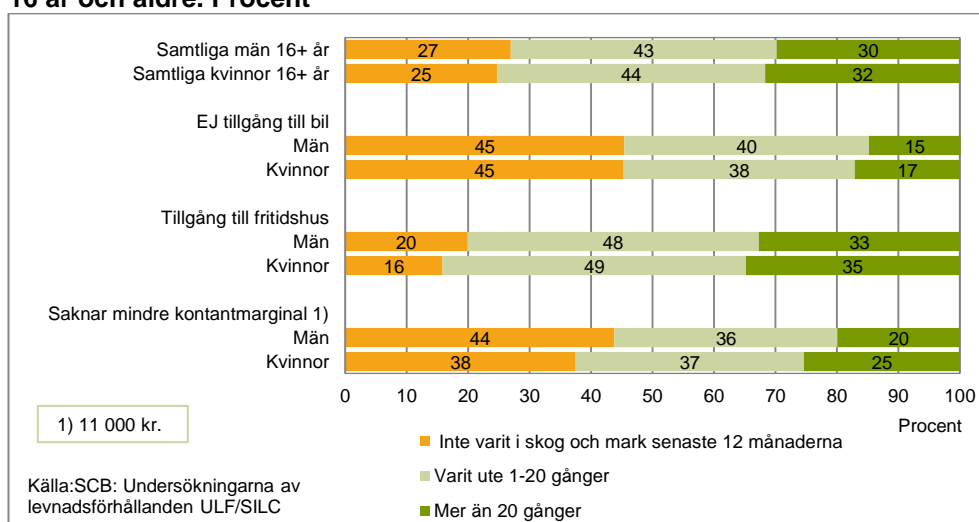
Levnadsförhållanden och vistelse i skog och mark

Vi har i föregående avsnitt sett hur andelen utövare av friluftsliv, idrott och motion varierar för män och kvinnor i olika åldersgrupper, familjetyper, regioner m.m. I detta avsnitt redovisas hur andelen personer som vistats ute i skog och mark varierar för personer med olika livsbetingelser: Där materiella och ekonomiska förutsättningar, föreningsdeltagande, rörelseförmåga och allmänt hälsotillstånd är olika.

Tillgång till bil underlättar friluftslivet

Diagram 3.22–3.25 visar hur ofta män och kvinnor med olika levnadsvillkor varit ute i skog och mark under de senaste 12 månaderna i ett genomsnitt för 2014–2015. Läsaren bör vara uppmärksam på att synbara skillnader mellan grupper med olika levnadsförhållanden kan ha bidragande orsaker i skillnader i åldersstrukturen mellan de olika grupperna, vilket inte kontrollerats för i framställningen i diagram 3.22–3.25 där det är de faktiska procentandelarna som redovisas.

Diagram 3.22. Vistelser i skog och mark under de senaste 12 månaderna 2014–2015 och materiella/ekonomiska levnadsförhållanden. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent

Att ha tillgång till bil utgör en viktig faktor för benägenheten att ofta vara ute i skog och mark. 3 av 10 är ute i skog och mark mer än 20 gånger under ett år, men bland personer utan tillgång till bil är andelen endast hälften så hög, ca 16 procent.

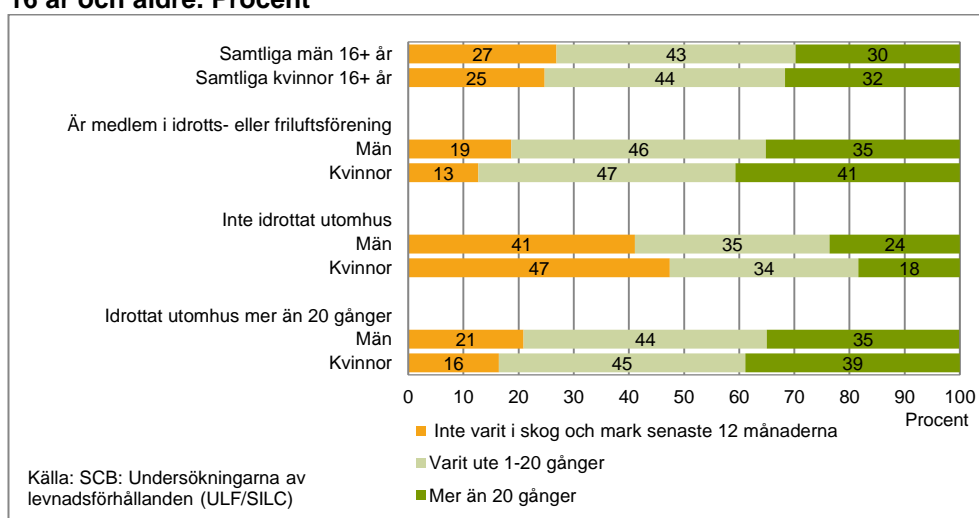
Det finns ett tydligt samband mellan hur ofta man vistas ute i skog och mark och att sakna kontantmarginal, dvs. att inte kunna skaffa fram 11 000 kr inom en månad utan att låna eller be om hjälp. Därmed inte sagt att privatekonomiska trångmål skulle vara en direkt bakomliggande orsak till ett mindre utbredd friluftsliv. Att vara ute i skog och mark är sällan förenat med någon större kostnad. Det är snarare så att knapphändiga ekonomiska förhållanden hänger samman med andra faktorer såsom utbildningsnivå, sysselsättning, livsstil och hälsa, och som i sin tur i olika grad leder till hinder för, eller en mindre benägenhet att vistas ute i skog och mark. 44 procent av männen och 38 procent av kvinnorna som saknar kontantmarginal har inte varit ute i skog och mark senaste året, vilket kan jämföras med 27 procent respektive 25 procent i befolkningen 16 år och äldre. Var tredje person med endast förgymnasial utbildning har inte varit ute i skog och mark jämfört med var sjätte person med eftergymnasial utbildning, och var tredje

arbetslös person 16–64 år har inte varit ute i skog och mark jämfört med var femte förvärvsarbetande.

Motionärer är också friluftskraftiva

Diagram 3.23 visar att vistelser i skog och mark även hänger samman med ett idogt utomhusidrottande. Det kan dock inte uteslutas att det i vissa fall är samma aktiviteter som avses. 35 procent av männen och 39 procent av kvinnorna som idrottat utomhus mer än 20 gånger det senaste året har också varit ute i skog och mark. Det är samma nivåer som bland de personer som är med i någon friluftsförening eller idrottsförening.

Diagram 3.23. Vistelser i skog och mark under de senaste 12 månaderna 2014–2015 bland föreningsmedlemmar och idrottsutövare. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent

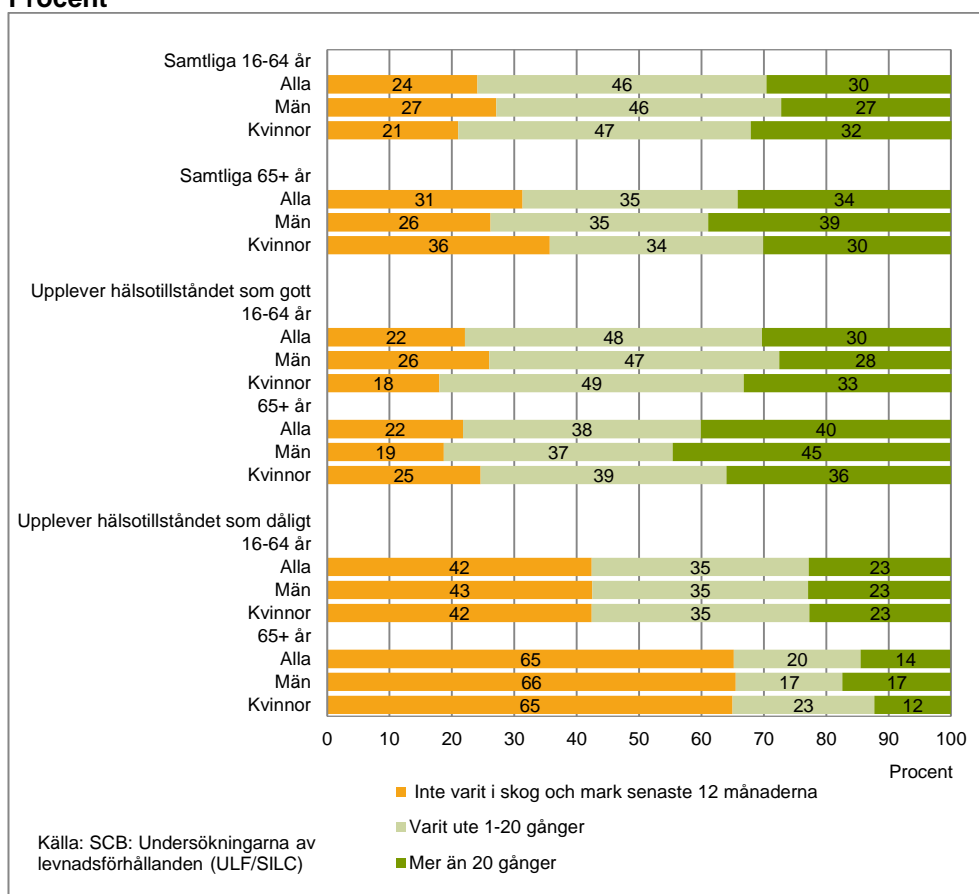

Hälsans betydelse för friluftsvandring är större bland äldre än bland yngre

I vilken grad man idkar friluftsliv samvarierar med upplevt hälsotillstånd och den egna rörelseförmågan. Var fjärde man och var femte kvinna som upplever sig ha bra hälsa har inte varit ute i skog och mark under de senaste 12 månaderna. Bland dem som upplever det egna hälsotillståndet som dåligt är det varannan.

Statistiken som visas både i diagram 3.24 och i 3.25 tyder på att hälsotillståndets betydelse för benägenheten att vara ute i skog och mark är större bland de äldre än bland de yngre. 30 procent av den yngre delen av befolkningen, 16-64 åringarna, med bra hälsa är ofta ute i skog och mark. Bland de yngre med dålig hälsa är andelen något lägre: 23 procent. För den äldre delen av befolkningen, 65 år och däröver, är denna skillnad betydligt större: 40 procent bland dem med bra hälsa är ofta ute i skog och mark, men enbart 14 procent bland dem med dålig hälsa (17 procent av männen och 12 procent av kvinnorna).

Diagram 3.24. Vistelser i skog och mark under det senaste 12 månaderna 2014–2015 och upplevt hälsotillstånd. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent

Var sjätte med nedsatt rörelseförmåga är ofta ute i skog och mark

Diagram 3.25 visar att 77 procent av dem som upplever sig som fullt rörliga har någon gång varit ute i skog och mark under det senaste året. Bland personer med nedsatt rörelseförmåga¹⁵ är det 38 procent. 14 procent har dessutom varit ute mer än 20 gånger. Detta trots stora svårigheter att gå i trappor och/eller att ta en kortare promenad i rask takt. I diagram 3.25 visas motsvarande uppgifter även uppdelat på män och kvinnor, men några skillnader mellan könen kan inte fastställas.

Vid en jämförelse mellan yngre och äldre personer dels utan nedsatt rörelseförmåga dels med nedsatt rörelseförmåga, visar det sig att 77 procent av dem under 65 år och utan nedsatt rörelseförmåga varit ute i skog och mark minst någon gång medan andelen bland de yngre med nedsatt rörelseförmåga är 53 procent. Var femte (21 procent) varit ute mer än 20 gånger. Bland personer 65 år och äldre utan nedsatt rörelseförmåga har 75 procent varit ute i skog och mark minst någon gång, medan det bland de äldre med nedsatt rörelseförmåga är 29 procent, och var tionde (10 procent) har varit ute mer än 20 gånger.

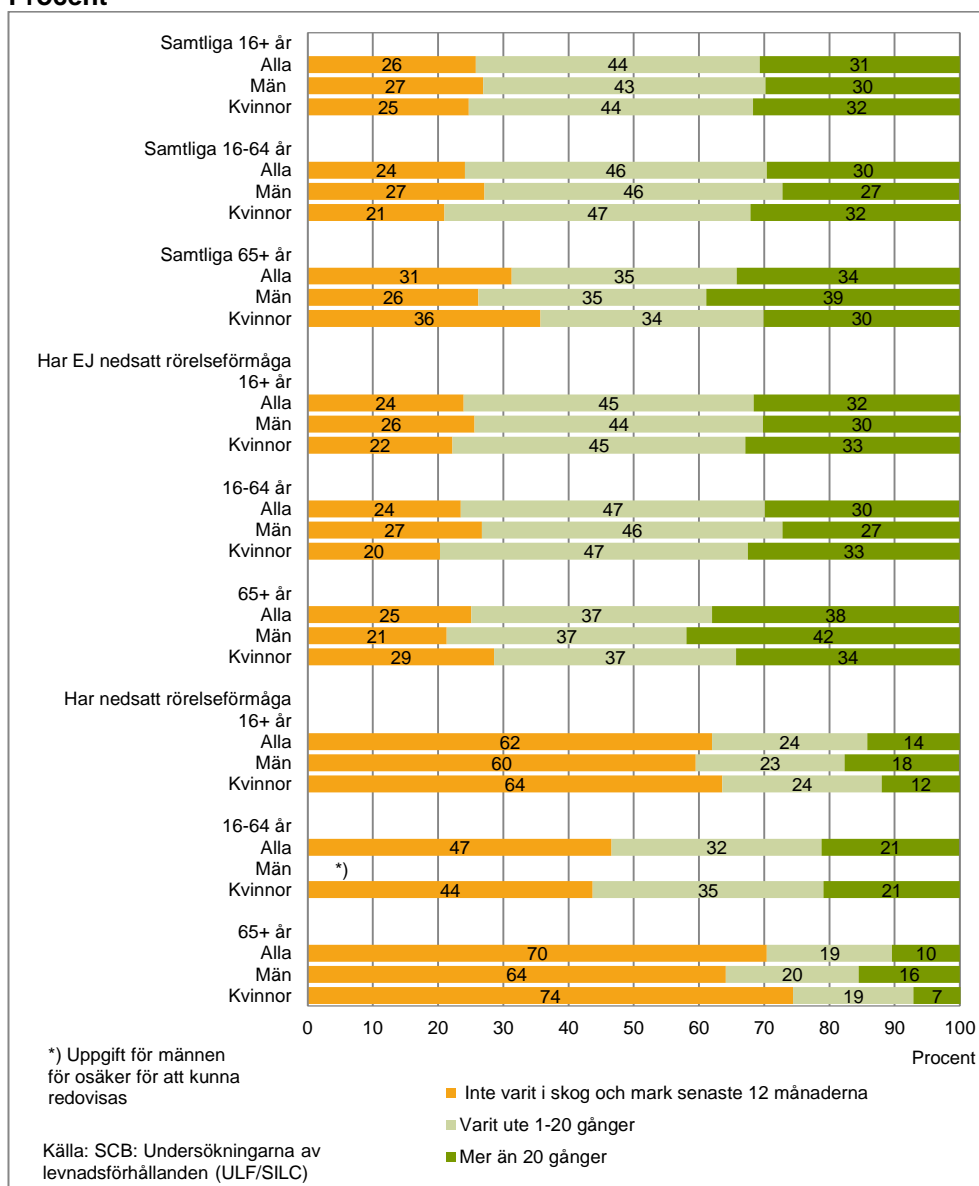
¹⁵ Nedsatt rörelseförmåga definieras här som stora svårigheter att gå i trappor och/eller att inte kunna ta en kortare promenad på cirka 5 minuter i någorlunda rask takt.

En förklaring till att nedsatt rörelseförmåga tycks ha större negativ inverkan på friluftsutövandet bland de äldre än bland de yngre, kan vara att rörelsenedsättningen generellt sett är gravare i äldre åldrar än i yngre. En lättare rörelsenedsättning behöver kanske inte betyda ett hinder för att vistas ute i skog och mark.

Men bland personer 16 år och äldre vars rörelseförmåga är nedsatt *i hög grad*, vilket innebär att de behöver något hjälpmedel såsom käpp, kryckor, rullstol/rullator eller hjälp av någon annan person för att förflytta sig, är det var femte som varit ute i skog och mark. Var tjugonde har varit ute mer än 20 gånger.

Diagram 3.25. Vistelser i skog och mark under det senaste 12 månaderna 2014–2015 och nedsatt rörelseförmåga. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent

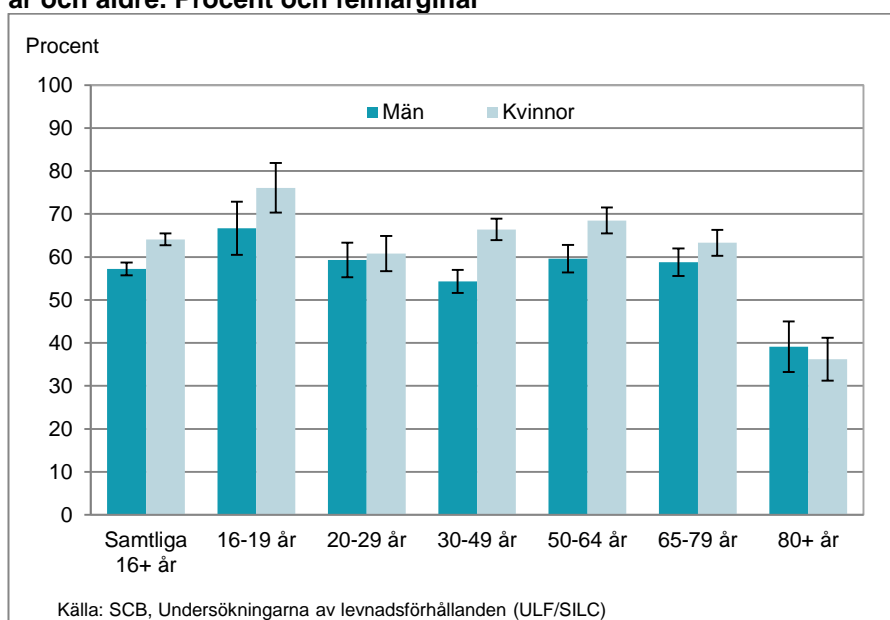
4. Kulturvanor

I detta kapitel ges en inblick i befolkningens kulturvanor ur tre aspekter: Besök på kulturevenemang, bokläsning och boklyssnande.

Teater-, konsert- eller dansföreläsning

64 procent av kvinnorna och 57 procent av männen, 16 år och äldre, gick någon gång under de senaste 12 månaderna på teater, konsert eller på någon dansföreläsning 2014–2015. Bland de yngsta kvinnorna, 16–19 år, var denna andel 76 procent och i åldersgruppen 50–64 år 69 procent. I åldrarna mellan 30 och 64 år är evenemangsbesökandet mer utbrett bland kvinnorna än bland männen (diagram 4.1).

Diagram 4.1. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreläsning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre. Procent och felmarginal

Sporadiska besök är mest omfattande bland ungdomar – äldre går oftare

Det sporadiska besökandet, 1–3 gånger, är vanligast bland ungdomar 16–19 år, där varannan gått och sett något kulturevenemang. Var femte man och kvinna mellan 16 och 49 år, och var fjärde mellan 50 och 79 år gjorde fler än 3 besök. Inga skillnader mellan könen föreligger i någon av åldersgrupperna för det mer frekventa besökandet.

Var tredje person över 80 år besöker något kulturevenemang

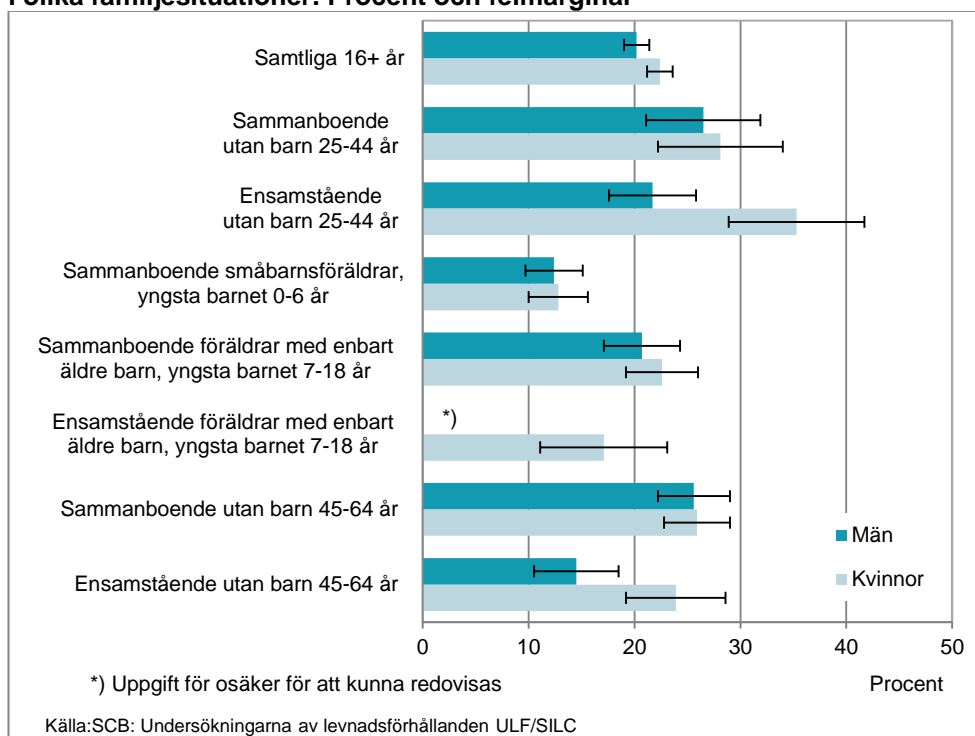
Evenemangsbesöken håller i sig en bra bit upp i pensionsåldern. Först i åldersgruppen 80 år och äldre syns en tydlig avmattning. Men här är det ändå drygt var tredje person som besöker något evenemang, och var sjunde går fler än tre gånger under ett år.

Det vi sett i föregående kapitel och som även framgår tydligt i diagram 4.2, är att småbarnsföräldrar i vissa avseenden förefaller mindre aktiva på fritiden än personer som inte har småbarn. Även de som enbart har äldre hemmavarande barn går på teater, konsert m.m. oftare än småbarnsföräldrarna. Även

ensamstående män i åldrarna 45–54 år går i relativt liten utsträckning på kulturevenemang.

Ungefär var fjärde sammanboende man och kvinna utan barn i hushållet går på något kulturevenemang mer än 3 gånger under ett år, vilket både gäller i åldersgruppen 25–44 år och i åldersgruppen 45–64 år. Bland sammanboende småbarnsföräldrar är det istället var åttonde, och bland sammanboende föräldrar med enbart äldre barn är det var femte som ofta går på teater, konsert eller någon dansföreställning.

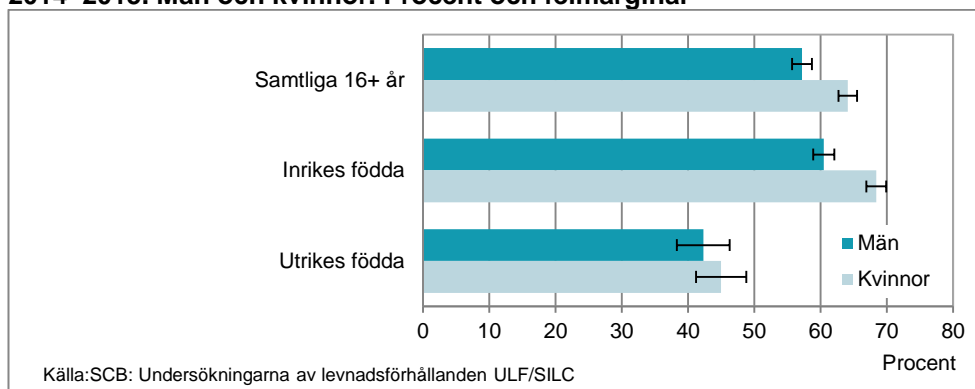
Diagram 4.2. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning fler än 3 gånger under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika familjesituationer. Procent och felmarginal

Inrikes födda går oftare på kulturevenemang än utrikes födda

Det är stor skillnad mellan personer födda utomlands och personer födda i Sverige beträffande att besöka teater-, konsert- eller dansföreställningar, vilket framgår av diagram 4.3. Bland utrikes födda var andelen som gjort minst ett besök de senaste 12 månaderna 44 procent, medan motsvarande andel bland inrikes födda var 64 procent. Något högre bland kvinnorna (68 procent) än bland männen (61 procent). Bland inrikes födda hade 22 procent gjort fler än tre besök på något kulturevenemang, vilket motsvaras av 16 procent bland de utrikes födda männen och kvinnorna.

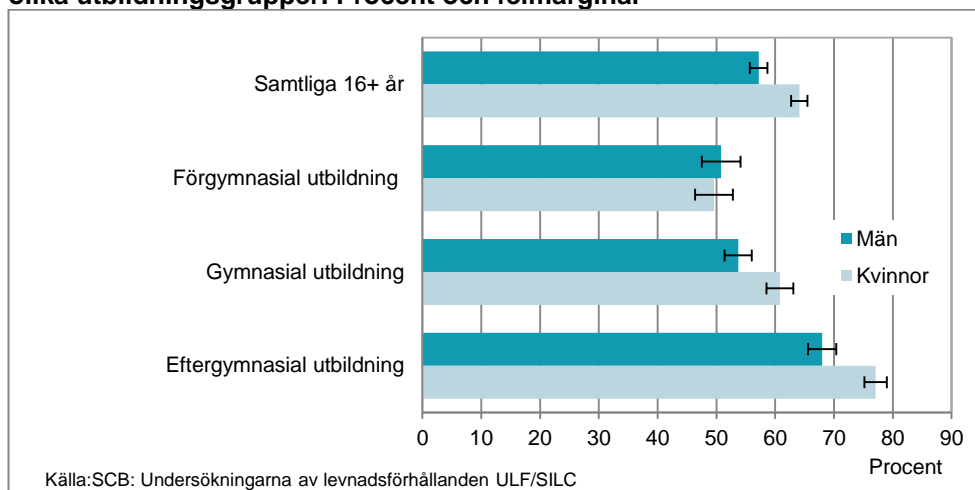
Diagram 4.3. Andel bland inrikes och utrikes födda som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor. Procent och felmarginal

Var tredje eftergymnasialt utbildad och var sjätte förgymnasialt utbildad går ofta på något kulturevenemang

Att besöka en teater-, konsert- eller dansföreställning är också starkt kopplat till utbildningsnivå. Bland kvinnorna är andelen evenemangsbesökare successivt större ju högre utbildningsnivån är. I diagram 4.4 visas att 50 procent av kvinnorna med högst förgymnasial utbildning hade gjort minst ett besök under det föregående året. Bland kvinnor med högst gymnasial utbildning var andelen 61 procent och bland kvinnor med eftergymnasial utbildning 77 procent. Bland männen är denna successiva skillnad efter utbildningsnivå inte fullt så stor. 51 procent av männen med högst förgymnasial utbildning och 54 procent av dem med högst gymnasial utbildning hade gjort minst ett besök. Bland de männen med eftergymnasial utbildning hade 68 procent gjort minst ett besök.

Diagram 4.4. Andel som besökt någon teater-, musik- eller dansföreställning minst 1 gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal

Vid en jämförelse av andelarna i de olika utbildningsgrupperna som gjort fler än 3 evenemangsbesök blir dominansen bland de eftergymnasialt utbildade tydligare. Var tredje man och kvinna (33 procent) med eftergymnasial utbildning gjorde under året fler än 3 besök, medan motsvarande andelar bland de gymnasieutbildade och bland dem med högst förgymnasial utbildning var 17 procent respektive 14 procent. Inga skillnader mellan könen kan utläsas.

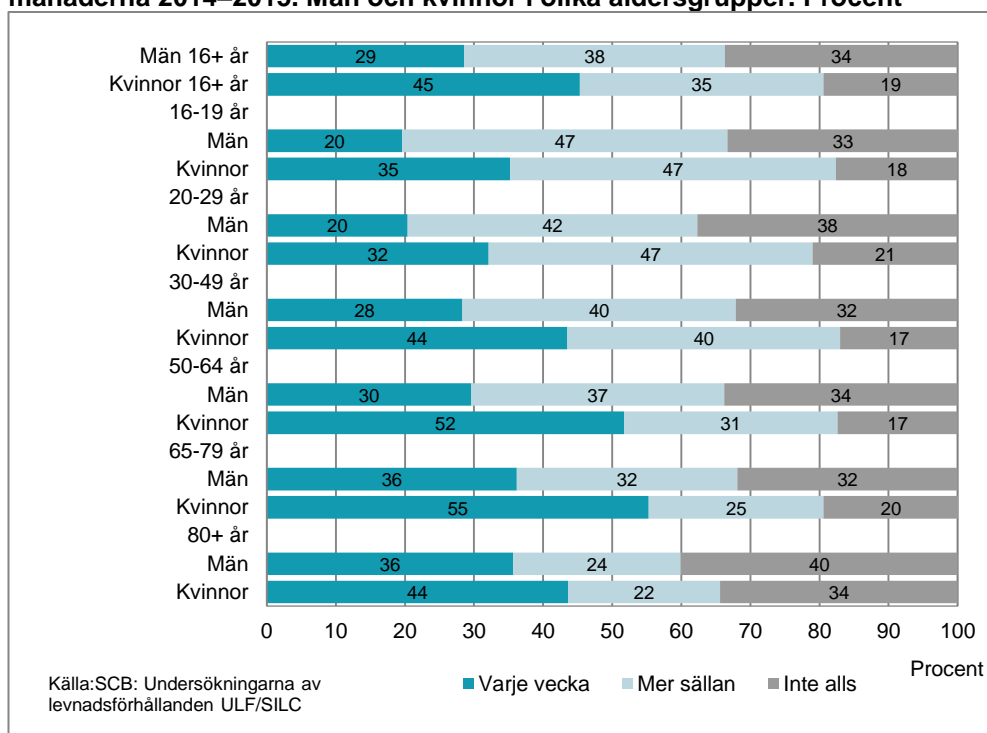
Bokläsning

Litteraturutredningen som initierades av regeringen 2011 har haft till uppgift att analysera litteraturens ställning och lämna förslag på hur den kan stärkas. I utredningens slutbetänkande konstateras bland annat att litteraturens ställning på många sätt är god. Bokläsandet ligger stabilt högt i befolkningen som helhet, men samtidigt ges uttryck för en oro för de ungas minskande bokläsande och läsfärdighet¹⁶.

Till grund för slutsatserna om det minskande bokläsandet bland unga ligger både resultat från ULF-undersökningarna och från Nordicom-Sveriges Mediebarometer.

Resultaten om bokläsandet från ULF/SILC 2014–2015 redovisas i diagram 4.5–4.7 efter kön och åldersklass. Bokläsandet är mer utbrett bland kvinnorna i alla åldersgrupper, skillnaden i åldersgruppen 80+ år är dock osäker. Av diagrammen framgår att vaneläsa (varje vecka) är mindre omfattande i åldrarna 16–29 år än i de äldre åldersgrupperna, både bland männen och bland kvinnorna. Bland männen är vaneläsa som mest utbrett efter ålderspensionen, medan det bland kvinnorna tycks kulminera efter 50-årsåldern. För de allra äldsta männen och kvinnorna, 80 år och däröver, syns en uppdelning där ungefär fyra av tio läser varje vecka, och en ungefär lika hög andel inte läser alls.

Diagram 4.5. Fördelning av bokläsningsgrad på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent

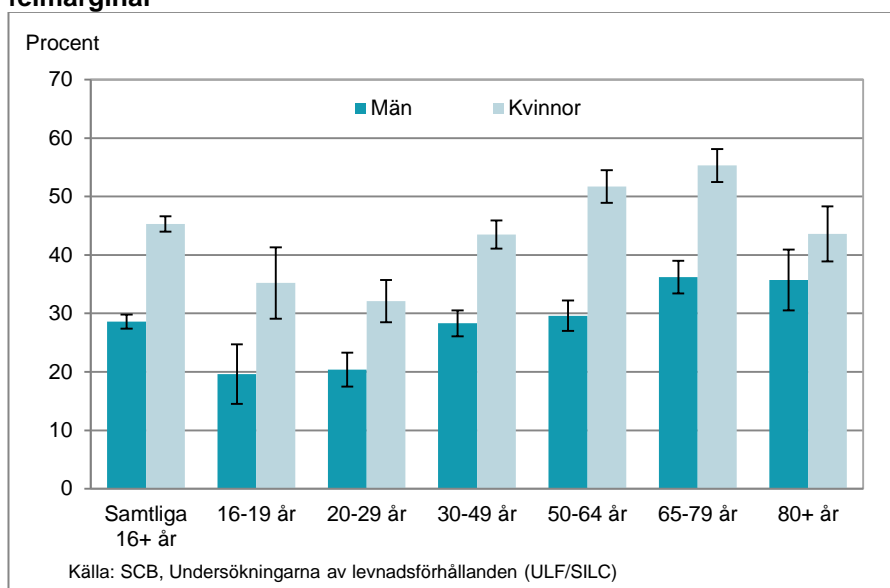

¹⁶ SOU 2012:65. [Läsandets kultur. Slutbetänkande av Litteraturutredningen](#). Stockholm 2012.

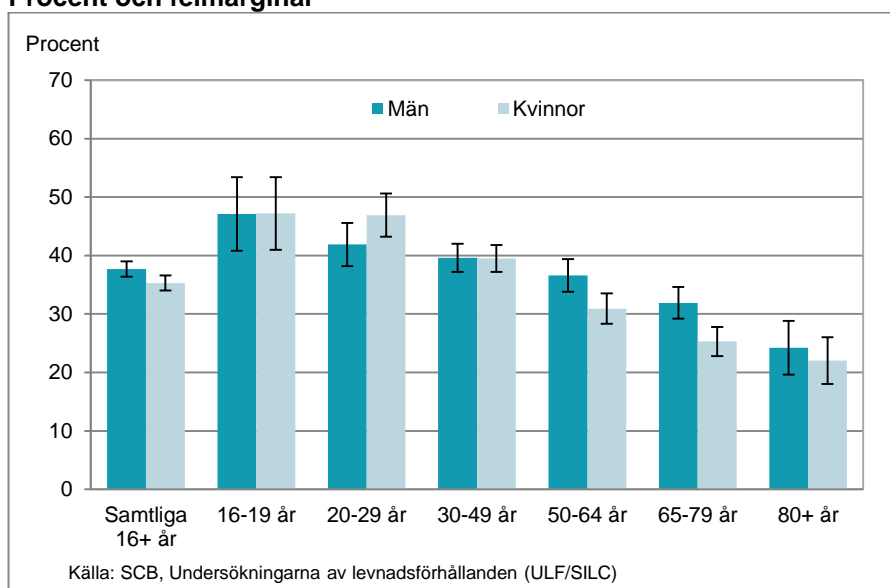
Många unga läser en bok ibland

Relativt få unga män och kvinnor läser böcker varje vecka. Men andelen som inte läser böcker alls är ungefär lika hög bland unga män och unga kvinnor som andelen i övriga åldersgrupper: Ungefär en tredjedel bland männen och en femtedel bland kvinnorna. Dock är andelen som inte läser alls högre bland kvinnor 80 år och äldre än i övriga åldersgrupper (diagram 4.5). Som framgår av diagram 4.7 är det istället relativt höga andelar bland både de unga männen som bland de unga kvinnorna som i stället läser en bok ibland, 47 procent.

Diagram 4.6. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

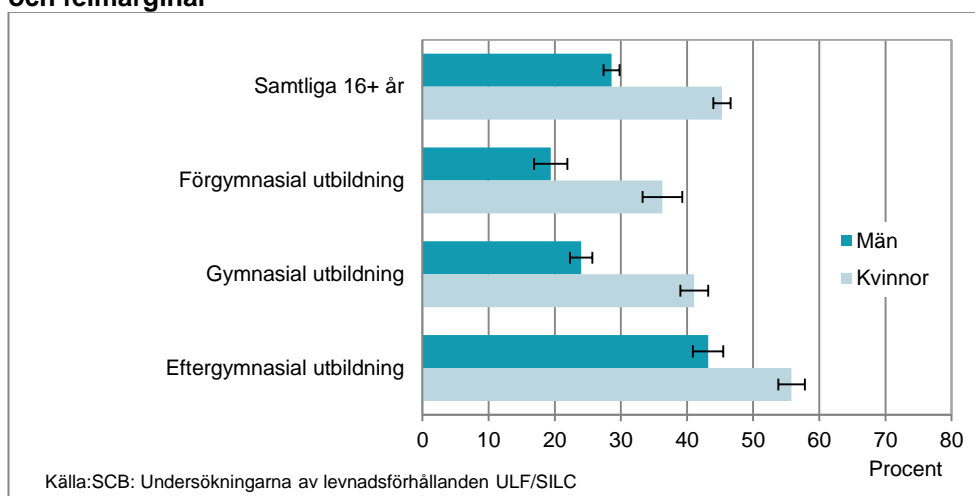
Diagram 4.7. Bokläsning på fritiden mer sällan än varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

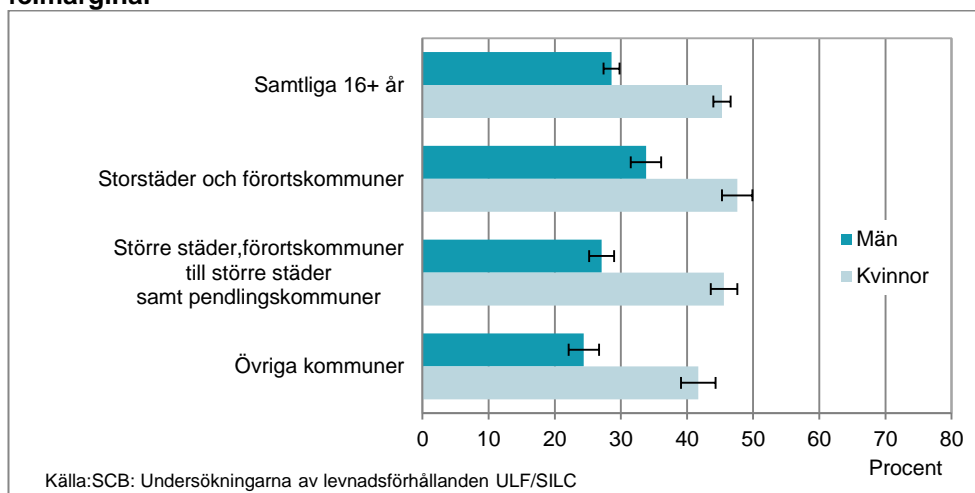
Eftergymnasial utbildning har betydelse för bokläsandet

Bokläsandet på fritiden är mer utbrett ju högre utbildning man har. Men andelen som läser ofta är ungefär lika hög bland dem med förgymnasial- som bland dem med gymnasial utbildning: 36 respektive 41 procent bland kvinnorna, och något större skillnader bland männen: 19 procent jämfört med 24 procent. Skillnaden gentemot de högutbildade männen och kvinnorna är betydligt större. Andelen bland kvinnor med eftergymnasial utbildning är 56 procent, och bland männen 43 procent.

Diagram 4.8. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal

Diagram 4.9. Bokläsning på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika regiongrupper. Procent och felmarginal

Bland män är omfattningen av bokläsandet större i storstadsområdena. Här läser 34 procent av männen böcker varje vecka och 48 procent av kvinnorna. I de mellanstora städerna med tillhörande förorter samt i glesbygdskommunerna är andelen lägre bland männen: 27 procent respektive 24 procent, medan det inte föreligger några säkerställda regionala skillnader bland kvinnorna, där motsvarande andelar är 46 och 42 procent.

Boklyssnande

Redan vid mitten av 1950-talet började Synskadades Riksförbund att spela in böcker på band i syfte att göra dem tillgängliga för personer med synnedsättning som inte kunde läsa punktskriftsböcker. 1980 överfördes huvudansvaret att producera talböcker till den nybildade myndigheten Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Myndigheten bytte 2013 namn till Myndigheten för tillgängliga medier, MTM. Talböcker kan bara lånas på bibliotek av personer som har en funktionsnedsättning som ger en läsnedsättning. De är i dag digitala och lånas ut genom nedladdning. Parallellt med *talböckerna* har förlagen sedan i början av 00-talet producerat *ljudböcker* som är fria att köpas och läsas av alla¹⁷.

Lyssnandet på böcker har inte samma utbredning som att läsa en bok på traditionellt sätt. Uppskattningsvis 5,9 miljoner män och kvinnor 16 år och äldre, eller 74 procent av befolkningen ägnar sig åt att läsa en bok minst någon gång under ett år, och 1,6 miljoner eller 20 procent lyssnar på en bok. Men medan bokläsandet är vanligare bland kvinnorna än bland männen syns inga motsvarande könsskillnader för boklyssnandet. Ett undantag gäller personer 65 år och äldre, där männen lyssnar på böcker i mindre utsträckning än kvinnorna.

Unga lyssnar inte på böcker mer än de läser

Det har i media hävdats att befolkningsgrupper där det traditionella bokläsandet är mindre vanligt istället i större utsträckning ägnar sig åt att lyssna på böcker¹⁸. Det finns dock inget i ULF/SILC-undersökningarna som tyder på att så skulle vara fallet, varken när det gäller unga män och kvinnor eller bland lågutbildade. Bland män mellan 16 och 29 år läser drygt 6 av 10 någon gång i en bok, och bland kvinnorna i samma åldrar är det 8 av 10. Men som diagram 4.10 visar är andelen som någon gång lyssnar på en bok endast 2 av 10 både bland de unga männen och bland de unga kvinnorna.

Uppgifter från tidigare års ULF/SILC, 2008–2013, då även tillägsfrågan "hur ofta lyssnar du?" ställdes, visar att runt 3 procent av 16–24-åringarna lyssnade varje vecka, medan runt 20 procent av männen och 35 procent av kvinnorna läste böcker lika ofta.

Motsvarande jämförelser mellan utbildningsnivåer visar att bland personer med högst förgymnasial utbildning läste 56 procent av männen och 68 procent av kvinnorna någon gång en bok, medan 16 procent respektive 17 procent lyssnade på en bok (diagram 4.11). Bland personer med eftergymnasial utbildning läste 84 procent av männen och 91 procent av kvinnorna någon bok, medan 24 procent av både kvinnorna och männen lyssnade.

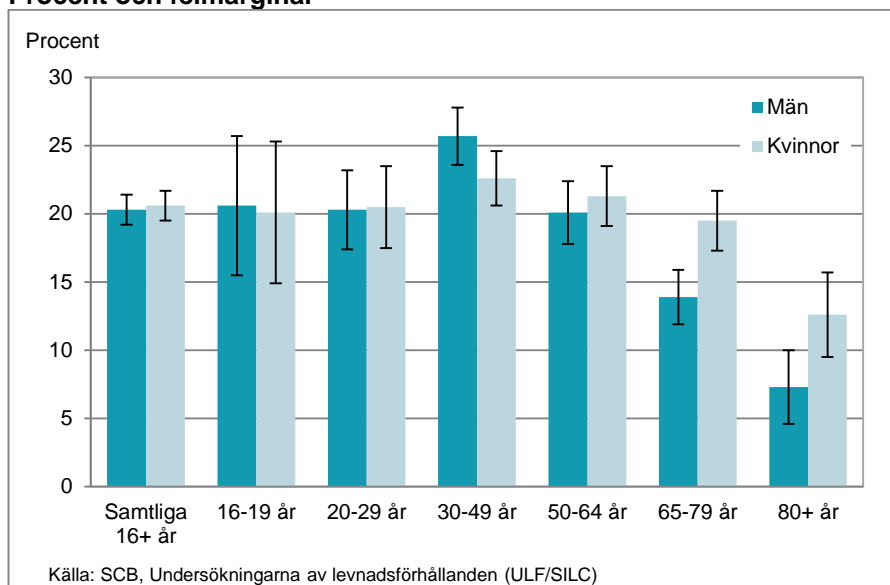
¹⁷ Myndigheten för tillgängliga medier. www.mtm.se

Örebro bibliotek: [Talbok eller ljudbok - har du svårt att veta skillnaden?](#)

Lyssnarklubben: [Att läsa med öronen.](#)

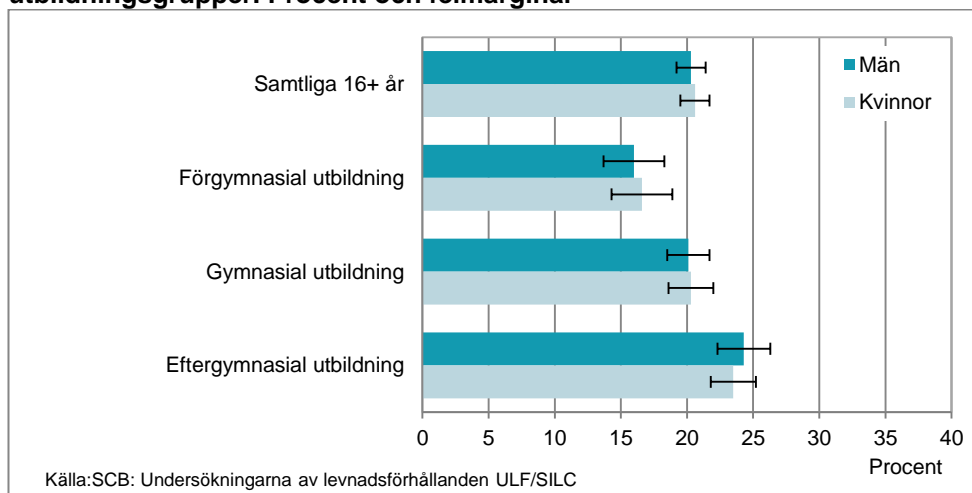
¹⁸ [United Minds undersökning på uppdrag av Telia. November 2012.](#) och på [Aftonbladet debatt 25 april 2007.](#)

Diagram 4.10. Har lyssnat på ljudböcker på fritiden någon gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

Boklyssnandet syns bland männen som mest utbrett i åldersgruppen 30–49 år, varefter andelen minskar successivt med åldern. För kvinnorna syns inte en lika abrupt nedgång. De lägre andelarna bland de äldre kan ha att göra med en sämre förmåga eller ovilja att tillgodogöra sig tekniken med boklyssnande. Sämre hörsel bland äldre skulle kunna vara en bidragande orsak. Men nyligen publicerade uppgifter om levnadsförhållanden bland funktionsnedsatta visar inte på något sådant samband¹⁹.

Diagram 4.11. Har lyssnat på ljudböcker på fritiden någon gång under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal

Boklyssnandet skiljer sig åt mellan personer med olika utbildningsnivå och är mest utbrett bland de högt utbildade. Till skillnad från det traditionella bokläsandet kan inga skillnader mellan könen utläsas.

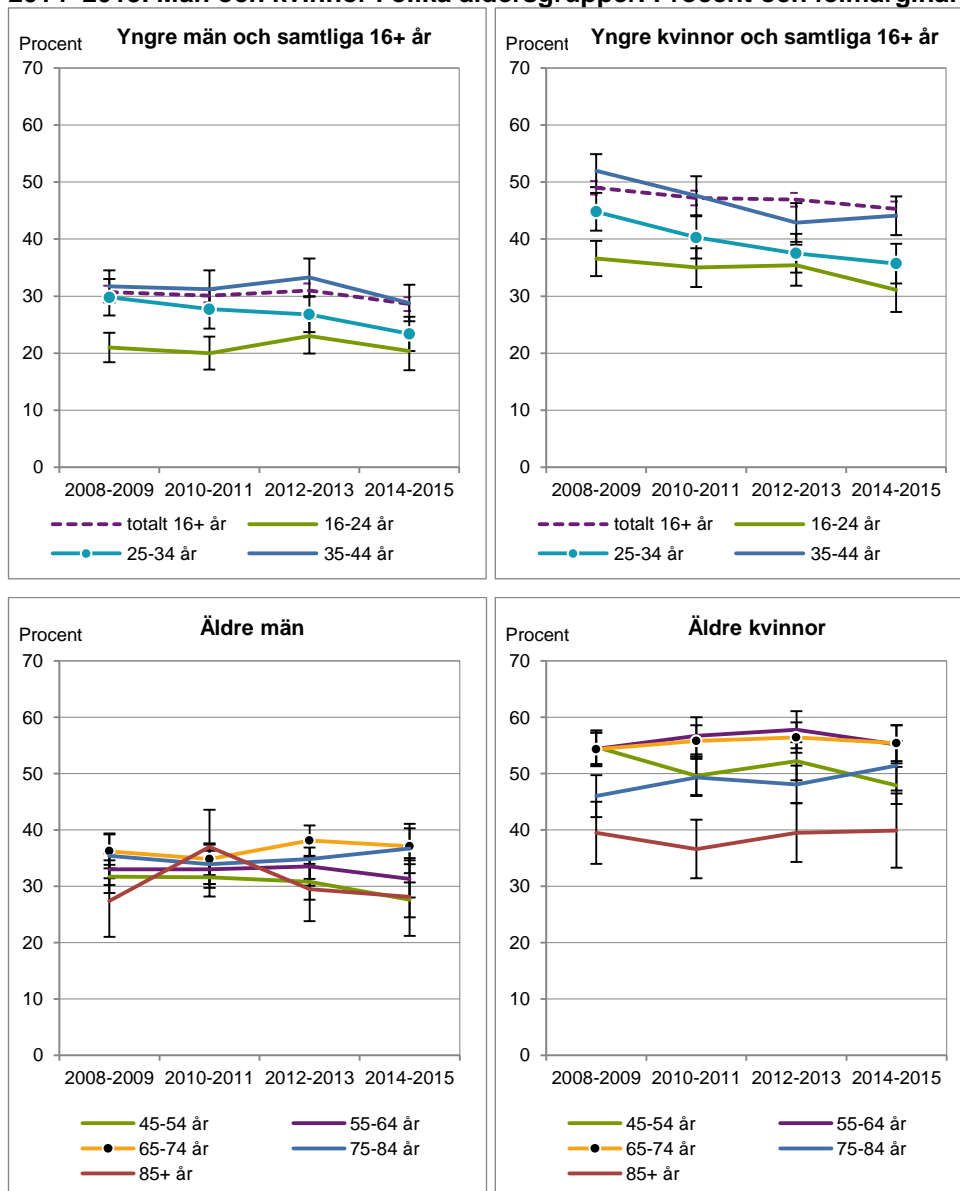
¹⁹ [Statistik om personer med funktionsnedsättning, tabeller 2014–2015](#). SCB: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC).

Bokläsandet 2008–2015

Inledningsvis i detta avsnitt om bokläsandet nämndes att Litteraturutredningen konstaterat ett minskat bokläsande bland unga personer under åren fram t.o.m. 2010. Vi ska i det följande se hur bokläsandet utvecklats i befolkningen under åren 2008–2015. Diagram 4.12–4.15 visar utvecklingen av andelen män och kvinnor i olika åldersgrupper som varje vecka läste någon bok 2008–2015.

Någon förändring av andelen män 16 år och äldre som läser böcker varje vecka har inte skett. Nivån har legat stilla kring 30 procent under denna period. Bland kvinnor märks däremot en svag nedgång från 49 procent till 45 procent. Bland de yngsta männen och de yngsta kvinnorna 16–24 år kan inte någon förändring i bokläsandet utläsas. Däremot syns en statistiskt säkerställd nedgång i den något äldre åldersgruppen 25–34 år, där andelen som läser varje vecka var 30 procent bland männen 2008–2009 och 23 procent 2014–2015. Bland kvinnorna var motsvarande andelar 45 procent och 36 procent.

Diagram 4.12–4.15. Bokläsning varje vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

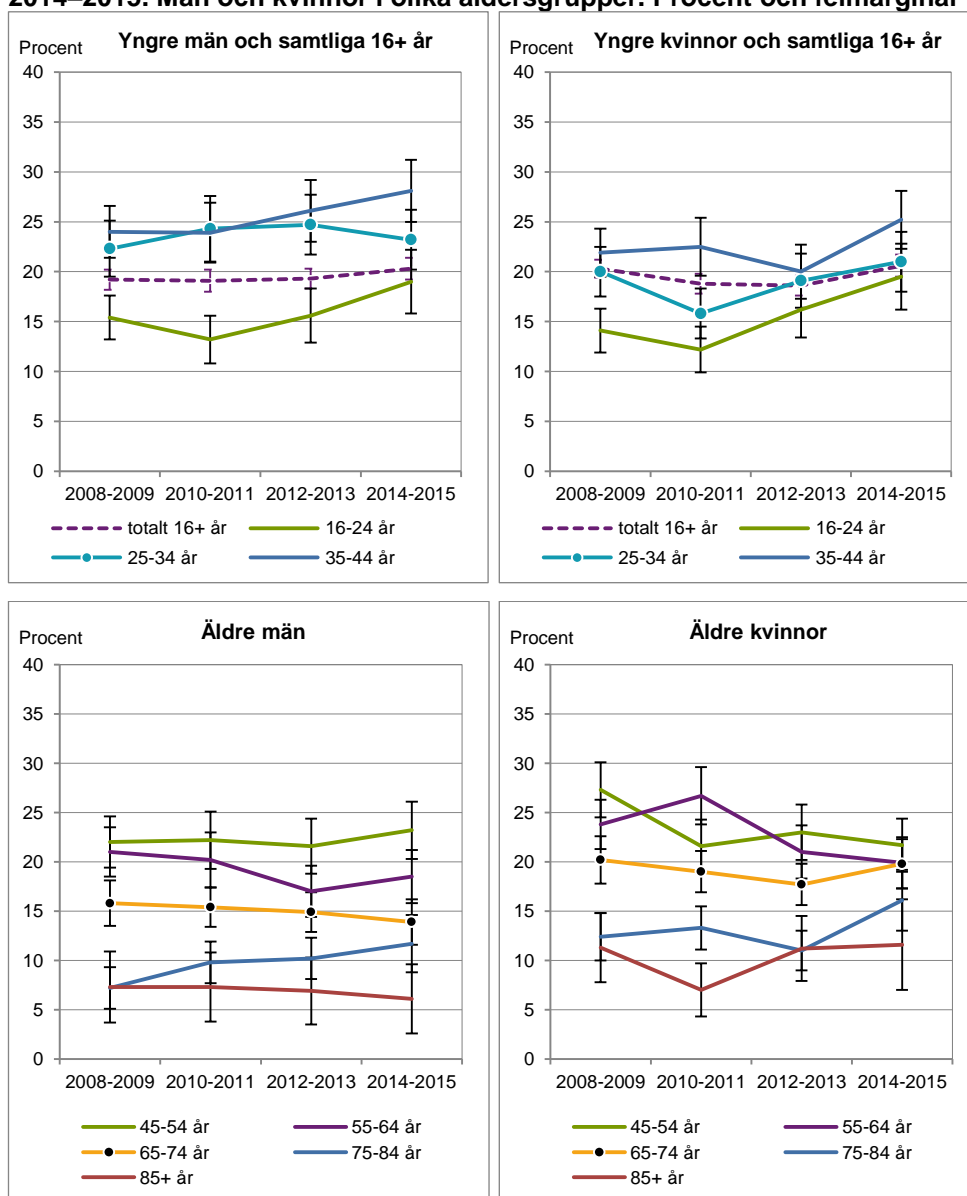

I de äldre åldersgrupperna kan inte konstateras några förändringar i bokläsandet under perioden 2008–2015. Den till synes tillfälliga uppgången på 10 procentenheter bland de äldsta männen mellan 2008–2009 och 2010–2011 är sannolikt en ren slumpvariation och har ingen motsvarighet bland de äldsta kvinnorna. Inte heller går det att utläsa några förändringar i bokläsandet bland kvinnorna i de flesta av de övriga åldersgrupperna. Undantaget är kvinnor 45–54 år, där andelen minskat från 55 procent till 48 procent under perioden.

Boklyssnandet 2008–2015

Som framgår av diagram 4.16–4.19 har det inte skett någon förändring av andelen boklyssnare i befolkningen som helhet under åren 2008–2015, varken bland männen eller bland kvinnorna. Bland kvinnor 45–54 år syns dock en nedgång från 27 till 22 procent. Övriga tillsynesvarande förändringar ligger alla inom den statistiska felmarginalen.

Diagram 4.16–4.19. Boklyssnande på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

5. Internetanvändning på fritiden

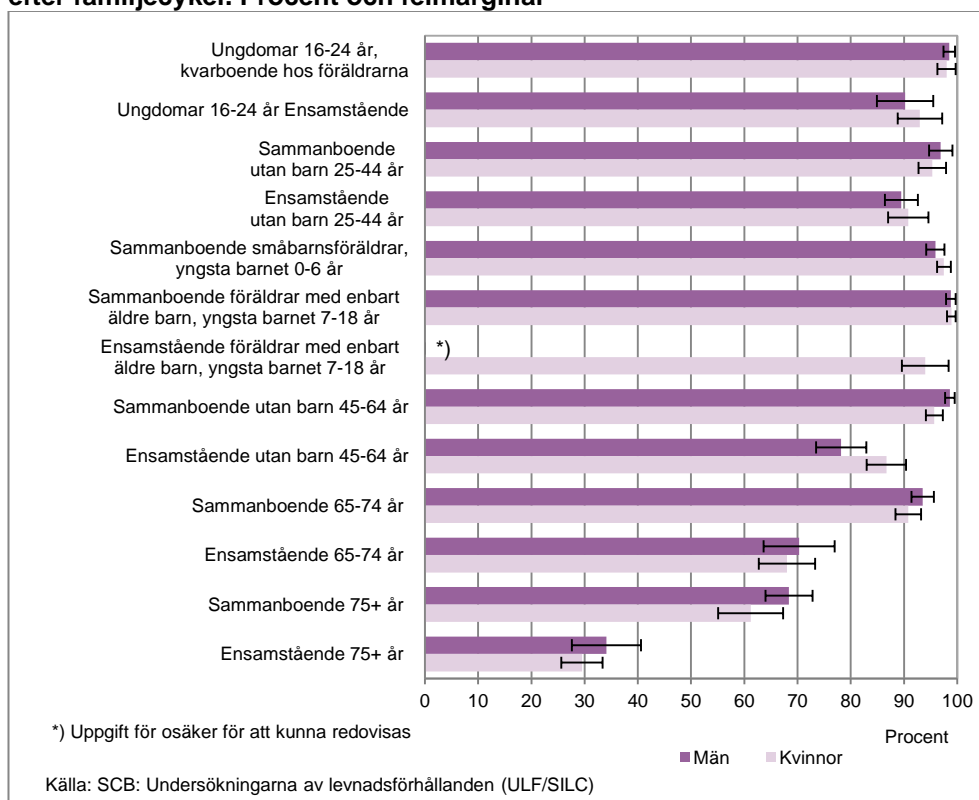
Enligt ULF/SILC 2014–2015 har 89 procent av befolkningen eller 7,2 miljoner män och kvinnor 16 år och äldre tillgång till internet i bostaden. SCB:s undersökning "Privatpersoners användning av datorer och internet 2015", visar en lika hög andel för befolkningen 16–85 år²⁰. Enligt den årliga undersökningen "Svenskarna och internet 2015" från Internetstiftelsen i Sverige (IIS) var denna andel i befolkningen 12 år och äldre 92 procent 2014 och 93 procent 2015²¹.

Tillgång till internet i bostaden

Tillgång till internet i bostaden varierar beroende på kön, ålder, utbildningsnivå, födelsesland, inkomst, boenderegion m.m. Internettillgången i olika familjetyper åskådliggörs i diagram 5.1. Observera att ensamstående småbarnsföräldrar inte kan redovisas och ingår därför inte i diagrammet.

Genomgående gäller att sammanboende personer i större utsträckning än ensamstående har tillgång till internet i bostaden. Bland sammanboende personer med enbart äldre barn i hushållet har 99 procent tillgång till internet. 92 procent av de sammanboende pensionärerna 65–74 år har tillgång till internet medan andelen bland de ensamstående pensionärerna i samma åldrar är 69 procent.

Diagram 5.1. Tillgång till internet i bostaden 2014–2015. Män och kvinnor efter familjcykel. Procent och felmarginal

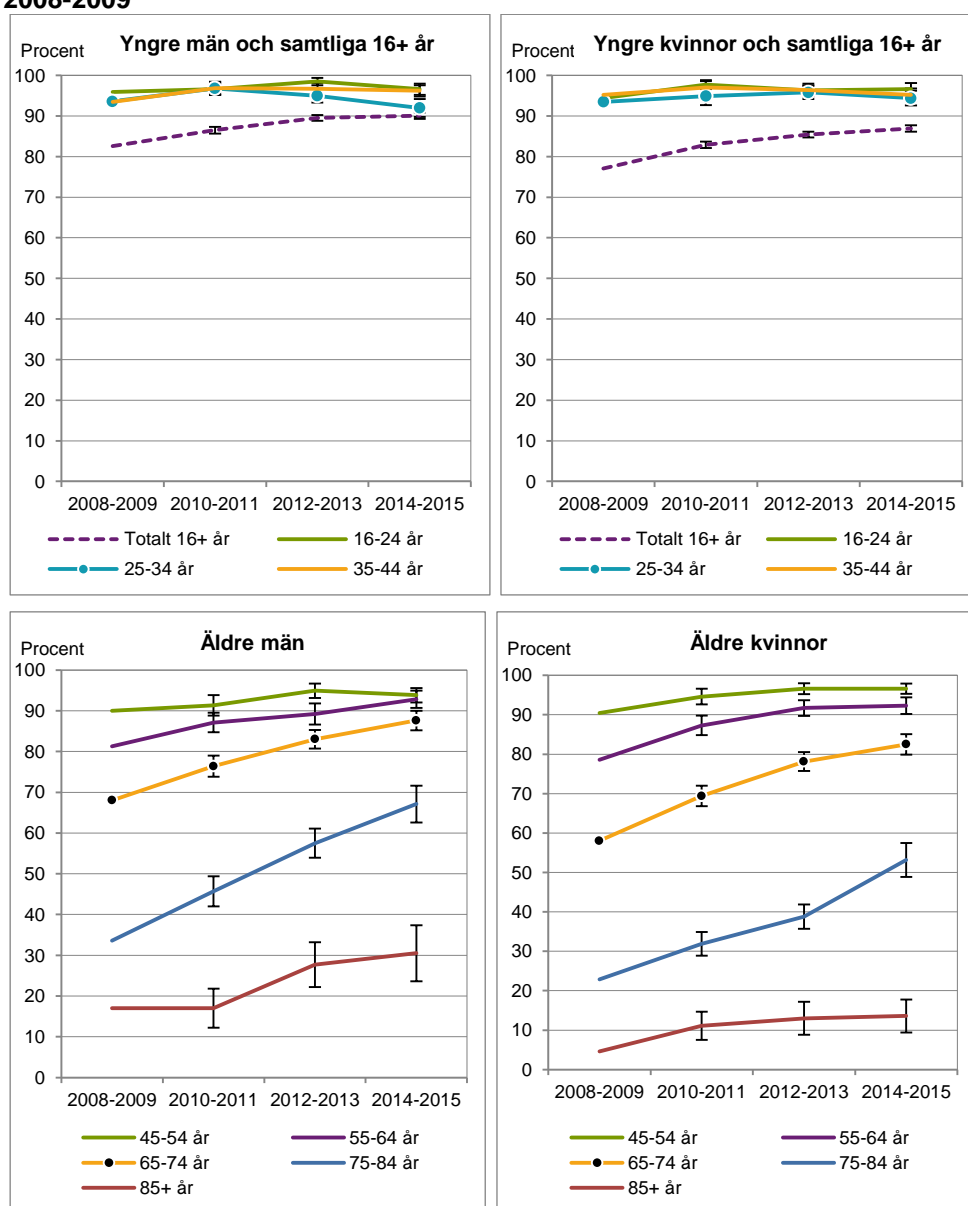
²⁰ SCB. 2015. *Privatpersoners användning av datorer och internet 2015*. Levnadsförhållanden. IT bland individer.

²¹ Internetstiftelsen i Sverige (IIS). 2015. *Svenskarna och internet. 2015 års undersökning av svenska folkets internetvanor*.

Internettillgången alltmer utbredd bland äldre

Sett enbart till de senaste 6–7 åren har tillgången till internet i bostaden ökat kraftigt bland de äldre. Medan tillgången varit konstant runt 95 procent i de yngre åldersgrupperna har andelen bland männen 65–74 år ökat från 68 till 88 procent, och bland kvinnorna från 58 till 83 procent, vilket visas i diagram 5.2–5.5. En än kraftigare ökning syns i åldersgruppen 75–84 år där andelen bland männen ökat från 34 till 67 procent och bland kvinnorna från 23 till 53 procent. Hos de allra äldsta, 85 år och äldre, syns dock inte samma stadiga ökning. Här tycks internettillgången snarare stå still. Alternativt kan det vara frågan om ett generationsbyte som låter vänta på sig.

Diagram 5.2–5.5. Tillgång till internet i bostaden 2008–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal. Felmarginall ej tillgänglig 2008-2009

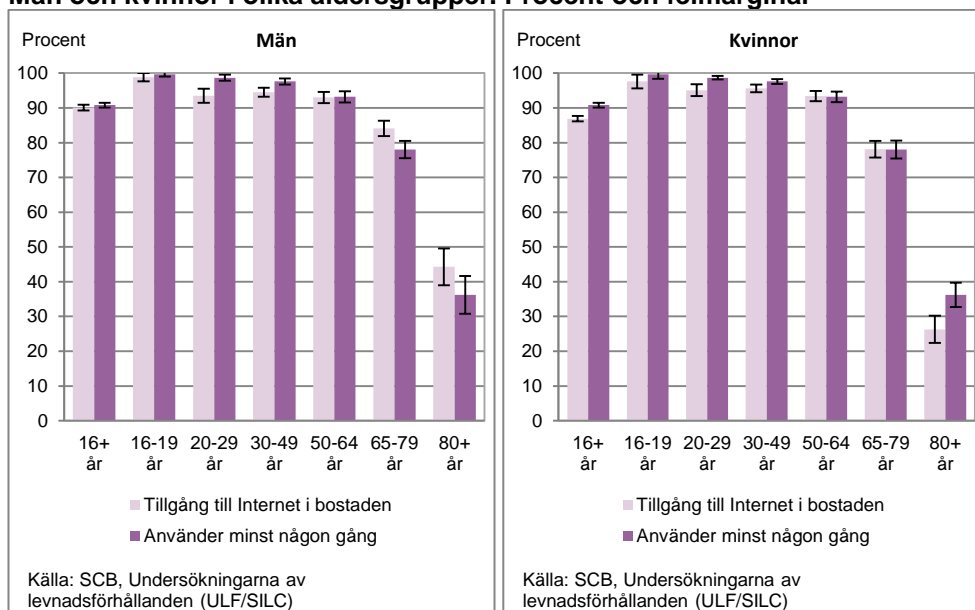

Användning av internet på fritiden

Genom intervjufrågan "Har du i bostaden tillgång till internet?" mäts tillgång till internet i bostaden. Tillgången till internet är lika omfattande som användandet av internet minst någon gång på fritiden: 90 procent bland männen och 87 procent bland kvinnorna 16 år och äldre. Och som framgår av diagram 5.6 och 5.7 är användandet av internet i åldersgrupperna mellan 20 och 49 år till och med mer utbrett än själva tillgången till internet i bostaden, vilket kan förklaras av att själva användandet inte behöver förutsätta en fast internetuppkoppling i bostaden, utan kan ske via abonnemanget i mobiltelefonen, på internetkaffer, bibliotek m.m. Bland ålderspensionärerna är däremot tillgången till internet mer utbrett än användandet, såväl bland männen som bland kvinnorna.

När vi jämför tillgången till internet i bostaden med omfattningen av det dagliga användandet av internet blir skillnaden mellan de äldre och de yngre än tydligare. Skillnaderna börjar bli tydliga redan i 50-årsåldern, vilket framgår av diagram 5.8 som visar fördelningen av användningsfrekvensen för män och kvinnor i olika åldersgrupper.

Diagram 5.6–5.7. Andel med tillgång till internet i bostaden samt användning minst någon gång på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

Det dagliga internetanvändandet avtar med åldern

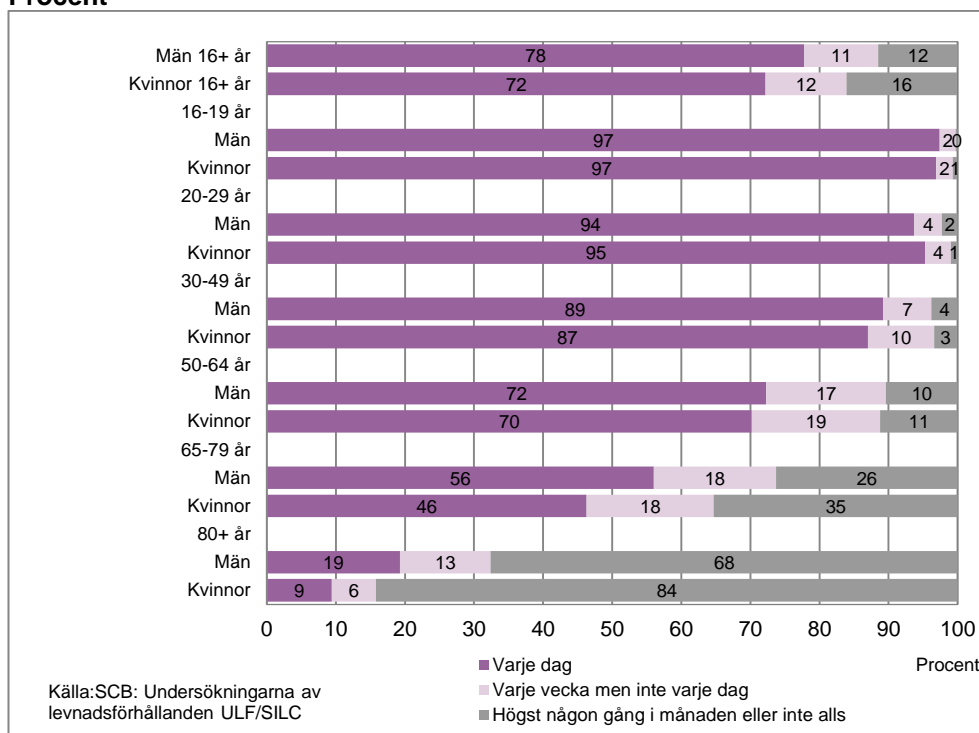
Så gott som samtliga ungdomar 16-19 år använder internet dagligen, 97 procent. Internetanvändandet avtar därefter successivt med åldern. Redan i 30-årsåldern och upp till 49 år är det ungefär var tionde person som inte använder internet dagligen.

I 50-årsåldern och upp till 64 år är det 3 av 4 som använder internet varje dag medan var tionde person knappt använder det alls. Bland yngre pensionärer, 65-79 år, är internetanvändandet än glesare: Var fjärde man och var tredje kvinna använder inte internet alls medan drygt hälften av männen (56 procent) och knappt hälften av kvinnorna (46 procent) använder internet varje dag.

Bland de äldre pensionärerna, 80 år och äldre, är könsskillnaderna i internetanvändandet påtagliga. En starkt bidragande orsak till detta kan vara att

kvinnorna i denna åldersgrupp är genomsnittligt äldre än männen, och kan därmed både ha sämre hälsa och lägre datormognad. Var tredje man använder internet åtminstone varje vecka, medan motsvarande andel bland de äldsta kvinnorna endast är hälften så hög: 15 procent.

Diagram 5.8. Fördelning av användningsgrad av internet på fritiden under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent

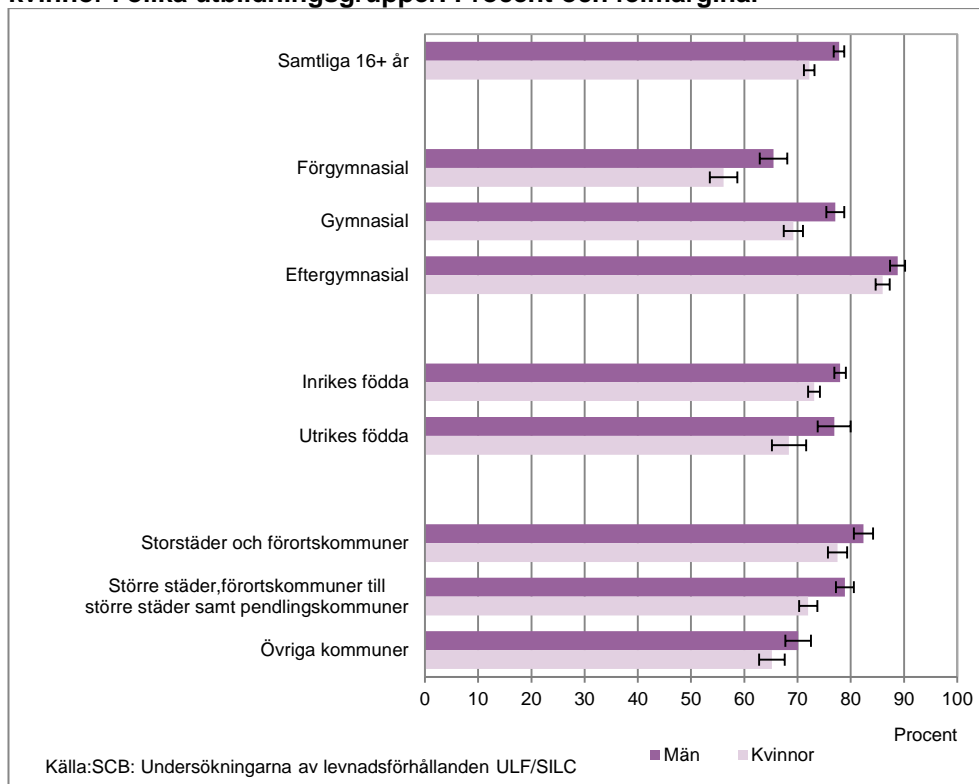
Internetanvändandet ökar med utbildningsnivån

Personer med eftergymnasial utbildning använder internet på sin fritid i större utsträckning än dem med högst gymnasial utbildning, som i sin tur använder det oftare än personer med högst förgymnasial utbildning. Bland de eftergymnasialt utbildade använder 87 procent internet dagligen på sin fritid, och män och kvinnor använder internet lika ofta. Bland dem med gymnasial utbildning använder 77 procent av männen och 69 procent av kvinnorna internet dagligen, medan motsvarande andel bland dem med förgymnasial utbildning är 66 procent för männen och 56 procent för kvinnorna, vilket visas i diagram 5.9.

Det är ingen skillnad i omfattningen av det dagliga internetanvändandet mellan inrikes födda män och utrikes födda män, 78 respektive 77 procent. Däremot använder inrikes födda kvinnor oftare internet än utrikes födda kvinnor, 73 procent jämfört med 68 procent.

Diagram 5.9. Daglig användning av internet på fritiden 2014–2015. Män och kvinnor i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal

Internetanvändandet är också mer utbrett i storstadsområdena och i de större städerna med förorter än i de mindre befolkade områdena (Övriga kommuner). I samtliga tre regionområden använder männen oftare än kvinnorna internet dagligen.

Olika ändamål för internetanvändandet

I ULF/SILC 2014–2015 ställdes 3 frågor om ändamålet för det internetanvändande som sker på fritiden: 1. För att betala räkningar (om man själv eller någon annan i hushållet sköter detta). 2. För att boka, beställa eller handla något över internet. 3. För social delaktighet: om man är med i något socialt nätverk på internet.

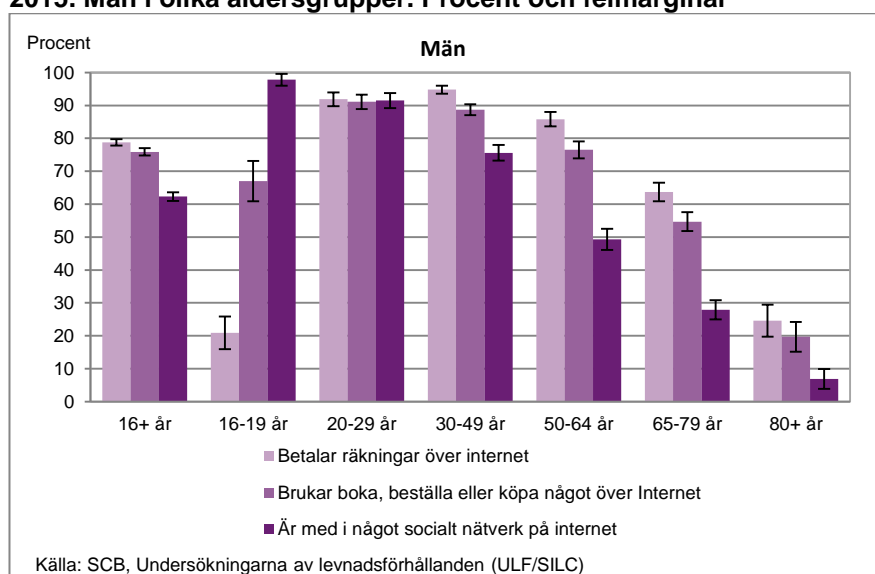
Alla betalar inte räkningarna över internet

77 procent av befolkningen (79 procent av männen och 74 procent av kvinnorna) 16 år och äldre betalar räkningar över internet. Således är det 23 procent som inte betalar räkningar på det viset, utan detta sker på annat sätt, exempelvis via giro manuellt över disk eller brevledes. En påtagligt hög andel kan tyckas med tanke på den digitala utvecklingen och utbredningen i samhället i stort. Men den återstående fjärdedelen av befolkningen som inte betalar räkningar på internet minskar till 14 procent om vi enbart räknar andelen internetbetalare av samtliga 16 år och äldre med tillgång till internet. Om vi dessutom räknar bort 80 procent av alla 16–19-åringar som inte betalar räkningar över internet därför att de troligen bor kvar hemma, och någon förälder i stället sköter detta, så återstår 8 procent som inte betalar sina räkningar på internet.

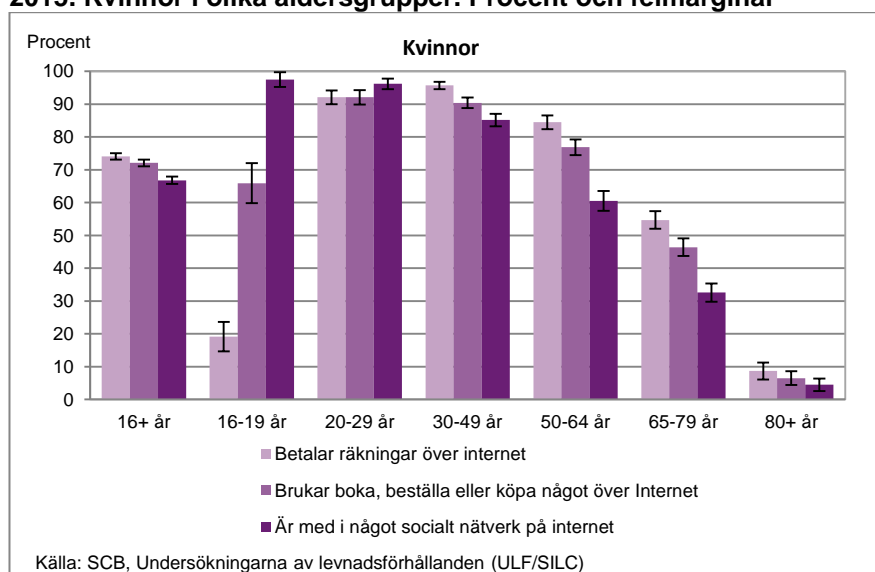
Unga umgås på nätet, äldre betalar räkningar

Diagram 5.10 och 5.11 visar ett mönster där det för såväl män som kvinnor sker en förskjutning av internetaktiviteterna över åldersgrupperna. Under ungdomsåren är bankärenden och handel över internet förhållandevis sällsynta medan den sociala samvaron istället utgör en större del av internetanvändandet. I ung vuxenålder sker en balans i användandet, och efter 30-årsåldern minskar den sociala samvaron successivt, dock inte lika drastiskt för kvinnorna som för männen. Även att sköta bankärenden och att handla över internet är mindre vanligt med stigande ålder, men den successiva nedgången för detta är inte lika abrupt som för de sociala aktiviteterna. För kvinnor 80 år och äldre syns alla tre internetaktiviteter synnerligen ovanliga.

Diagram 5.10. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

Diagram 5.11. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

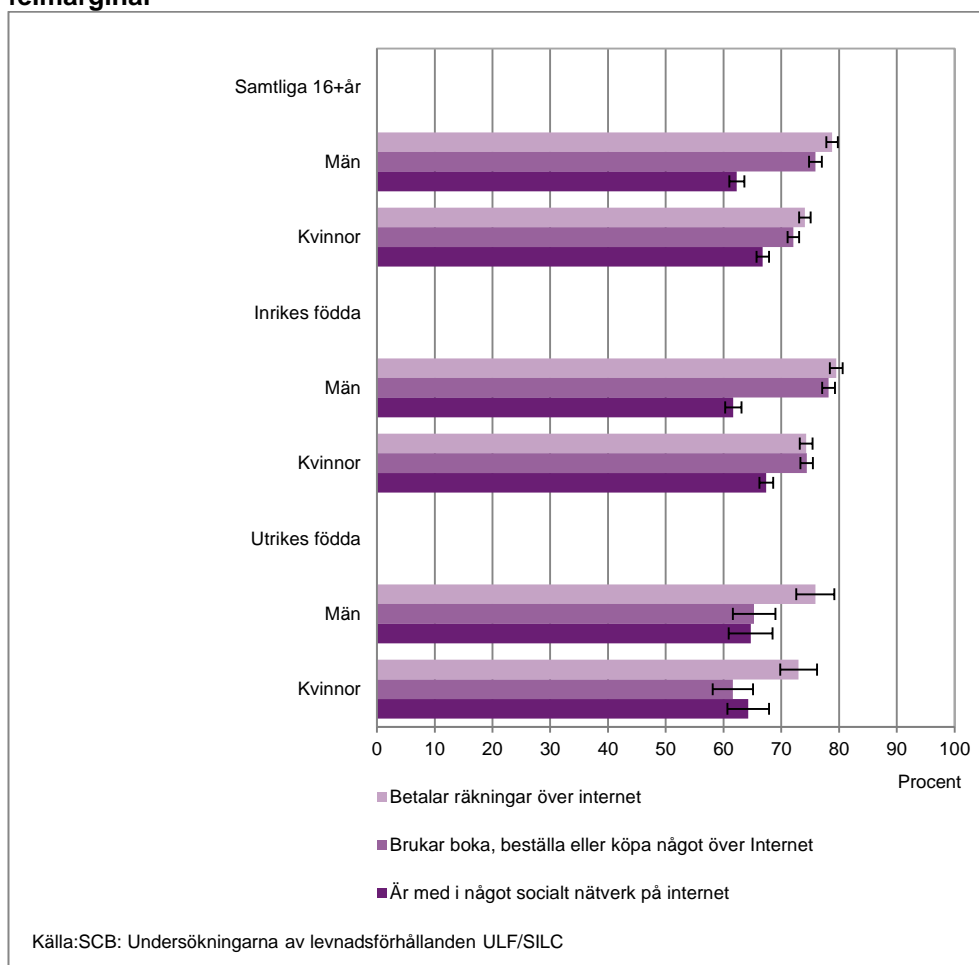
E-handel ovanligare bland utrikes födda än inrikes födda

3,1 miljoner män och 3 miljoner kvinnor, eller 79 procent av männen och 74 procent av kvinnorna, 16 år och äldre brukar betala sina räkningar över internet. Andelen personer som är med i något socialt nätverk på internet är något lägre bland kvinnorna: 67 procent eller 2,7 miljoner kvinnor, och väsentligt lägre bland männen: 62 procent eller motsvarande 2,5 miljoner män.

Diagram 5.12 visar att både inrikes födda män och inrikes födda kvinnor ägnar sig åt att sköta bokningar och e-handel över internet i större utsträckning än de män och kvinnor som är födda utanför Sverige. Bland de inrikes födda männen brukar 78 procent någon gång handla eller göra bokningar över internet, medan andelen bland de utrikes födda männen är 65 procent. Motsvarande andelar för inrikes födda kvinnor är 74 procent och för utrikes födda kvinnor 62 procent.

Men varken för bankbetalningar eller för sociala aktiviteter syns några skillnader mellan inrikes födda män och utrikes födda män, eller mellan inrikes födda kvinnor och utrikes födda kvinnor. Ej heller syns några skillnader mellan män och kvinnor bland utrikes födda i något av de tre avseendena, medan det bland inrikes födda föreligger könsskillnader i alla tre avseenden.

Diagram 5.12. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år inrikes- och utrikes födda. Procent och felmarginal

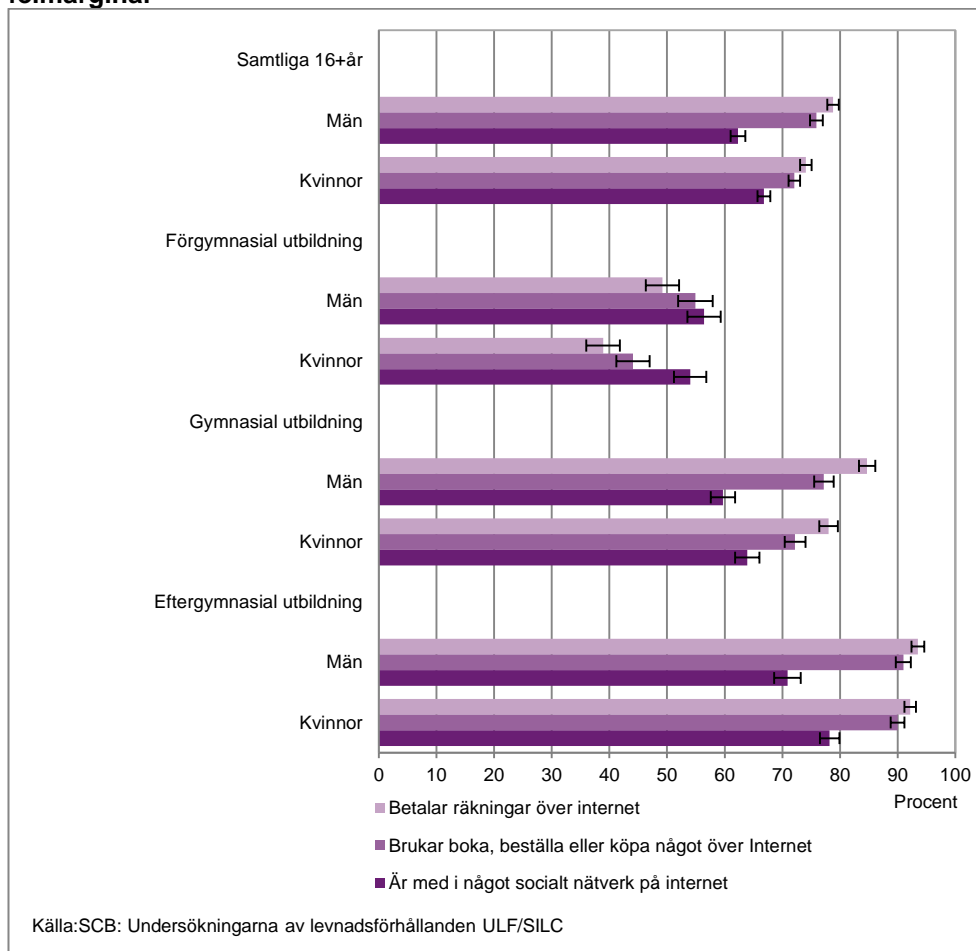

Kvinnor med högst förgymnasial utbildning använder internet för sociala aktiviteter i större utsträckning än för att e-handla och sköta bankbetalningar

Det finns påtagliga skillnader i utbildningsnivå mellan personer som ägnar sig åt olika aktiviteter på internet. Medan män och kvinnor med högst förgymnasial utbildning i störst utsträckning ägnar sig åt sociala aktiviteter, och i mindre utsträckning åt att betala räkningar, är i stället förhållandet det motsatta bland personer med gymnasial och eftergymnasial utbildning. 94 procent av männen och 92 procent av kvinnorna med eftergymnasial utbildning betalar sina räkningar på internet, medan det jämförelsevis är 49 procent av männen och 44 procent av kvinnorna med förgymnasial utbildning som betalar räkningar över internet. En väsentligt högre andel av dessa kvinnor, 54 procent, är med i något socialt nätverk på internet, men denna andel är ändå förhållandevis blygsam i förhållande till de 78 procent av kvinnorna med eftergymnasial utbildning som är med i något socialt nätverk på internet.

De olika användarförhållandena mellan utbildningsgrupperna beror till stor del på olika åldersstrukturer inom dessa grupper. I gruppen med högst förgymnasial utbildning ingår både en högre andel unga, och en högre andel äldre än i grupperna med gymnasial- och eftergymnasial utbildning. Detta förklarar de lägre andelarna som betalar räkningar och handlar över internet.

Diagram 5.13. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre efter utbildning. Procent och felmarginal

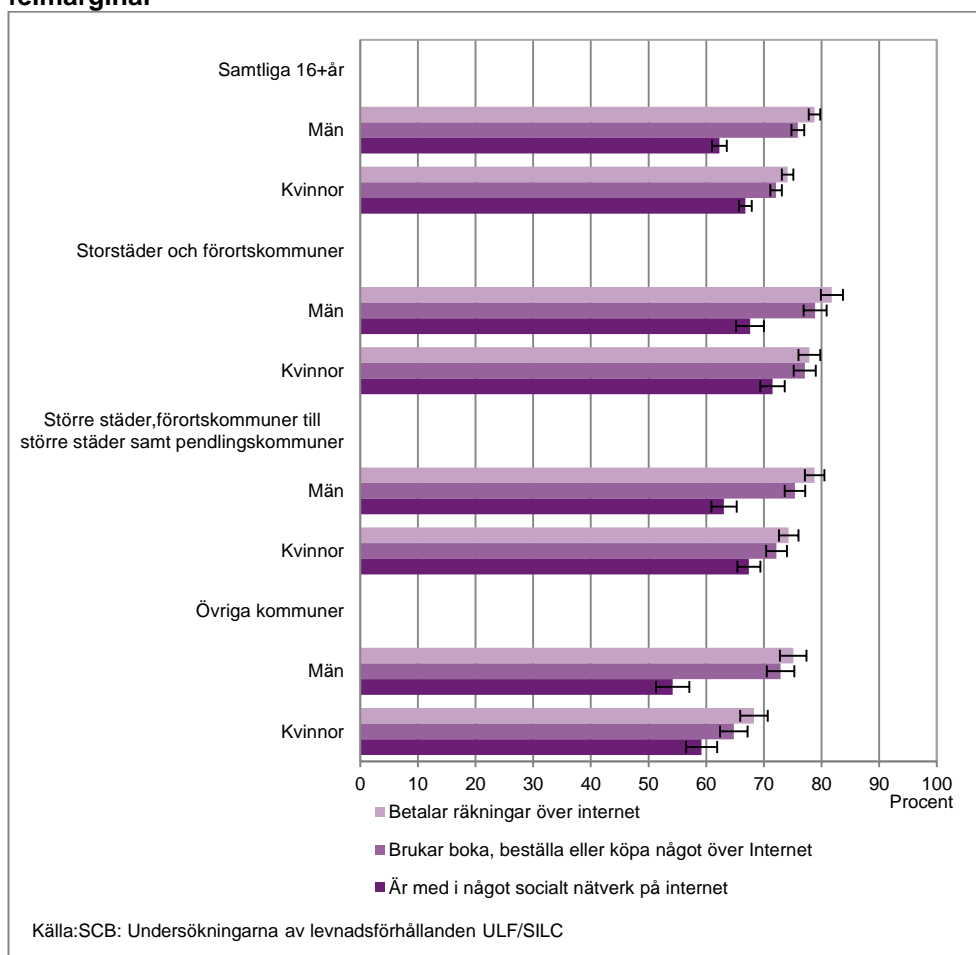

Mindre internetaktiviteter i glesbygden

Bland kvinnor föreligger regionala skillnader i internetanvändandet i de tre avseenden som undersökts. Kvinnor i storstadsområdena ägnar sig i något större uträkning både åt att betala räkningar på internet och att sköta bokningar och e-handel än kvinnor i de större städerna, som i sin tur i något större utsträckning ägnar sig åt detta än kvinnor i glesbygdsmrådena. För deltagandet i sociala nätverk föreligger inga skillnader mellan kvinnor i storstäderna och i de större städerna, men däremot jämfört med kvinnor i glesbygdsmrådena där detta är lägre.

Bland männen föreligger inga regionala skillnader beträffande att betala räkningar över internet. Däremot är e-handlande vanligare i storstadsområdena än i glesbygdsmrådena, liksom att delta i sociala nätverk är vanligare i storstadsområdena och i de större städerna än det är i glesbygdsmrådena.

Diagram 5.14. Användning av internet på fritiden för olika ändamål 2014–2015. Män och kvinnor 16 år och äldre i olika regiongrupper. Procent och felmarginal

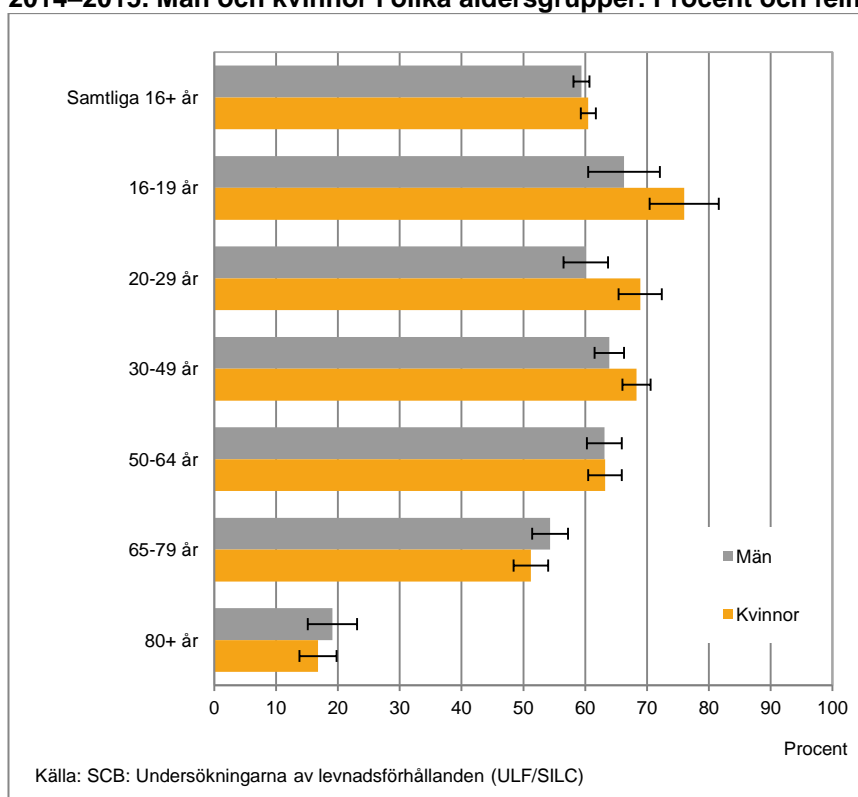
6. Semesterresande och tillgång till fritidshus

Att kunna göra en semesterresa för att för en tid koppla bort arbete, studier eller andra vardagssysslor utgör en väsentlig del av välfärden. Skälen till att inte göra någon semesterresa varierar från individ till individ, antingen man inte haft råd, inte haft tid, möjlighet eller lust eller av någon annan anledning. Men sett till utfallet av variationer mellan olika befolkningsgrupper är de underliggande faktorerna snarast strukturella, betingade av kön och ålder, sysselsättning, ekonomiska förutsättningar, hälsförhållanden, sociala- eller kulturella förhållanden.

Yngre kvinnor vanligaste resenärerna

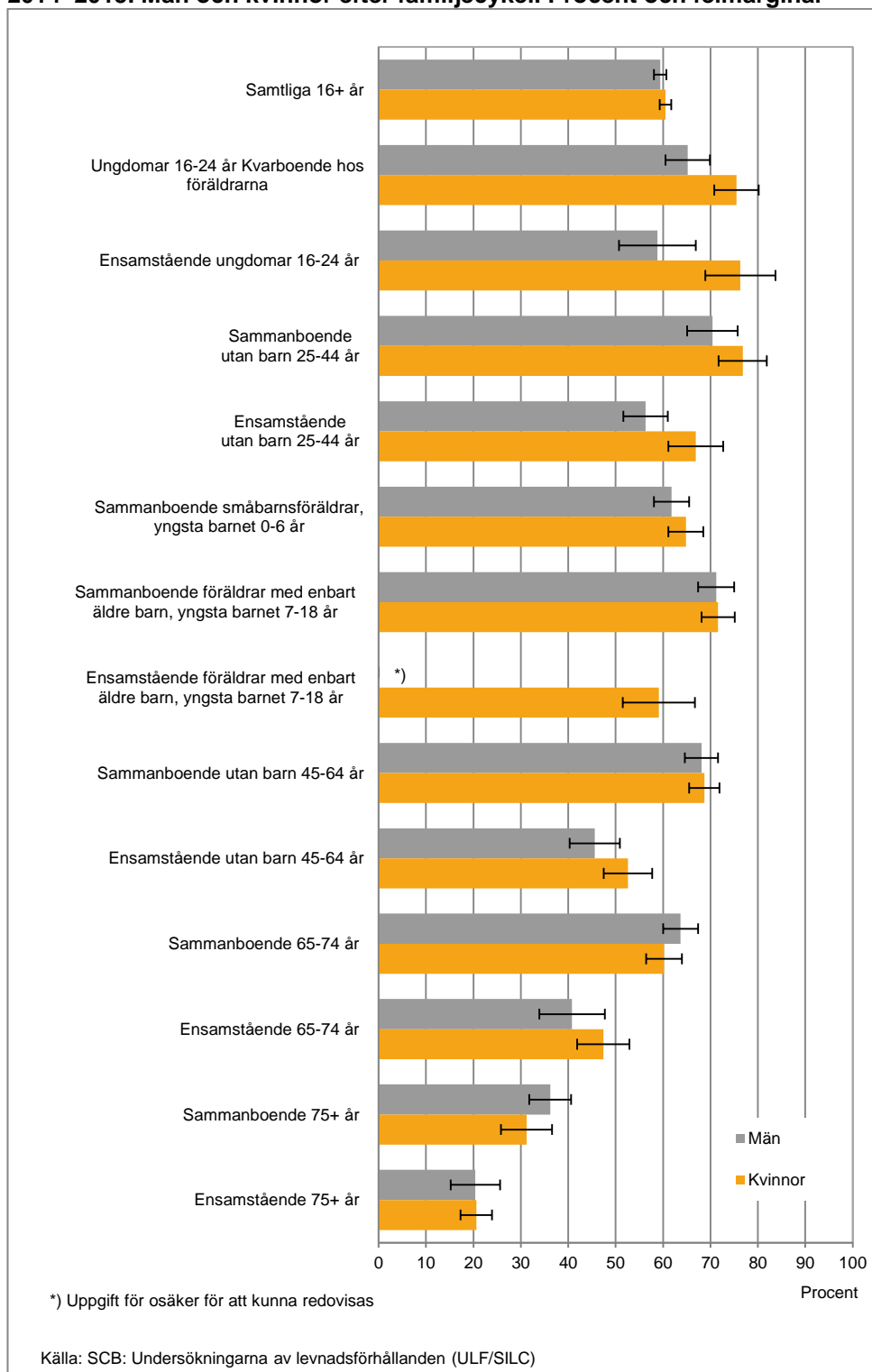
Det råder inga skillnader mellan könen i omfattningen av resandet sett till hela befolkningen. Både bland män och kvinnor 16 år och äldre reser 6 av 10 på semester minst en vecka under ett år. Men i åldrarna under 50 år reser kvinnorna mer än männen. Bland unga kvinnor 16-19 år reste 76 procent på semester i ett genomsnitt för åren 2014-2015. Bland kvinnor 20-29 år reste 69 procent. Bland männen i samma åldersgrupper var det 66 respektive 60 procent som reste på semester.

Diagram 6.1. Semesterresa minst en vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

Sammanboende reser i större utsträckning än ensamstående, vilket framgår av diagram 6.2.

Diagram 6.2. Semesterresa minst en vecka under de senaste 12 månaderna 2014–2015. Män och kvinnor efter familjecykel. Procent och felmarginal

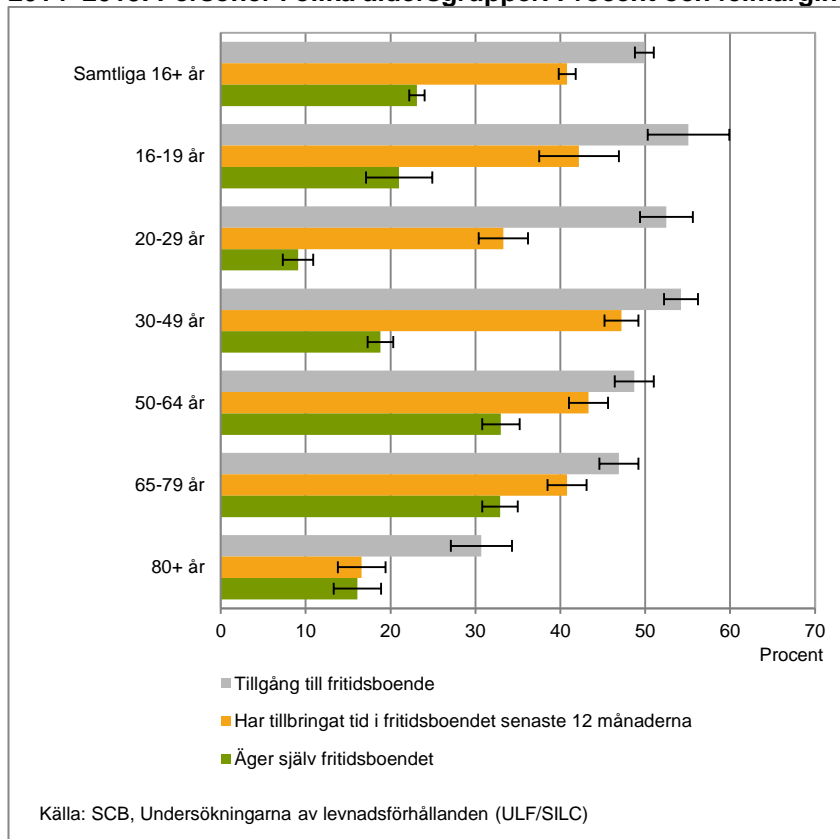

Hälften av befolkningen har tillgång till ett fritidsboende och hälften av dessa äger det

4 miljoner människor, eller varannan man och kvinna 16 år och äldre, har på något sätt tillgång till ett fritidsboende i form av fritidshus, husvagn eller annat fritidsboende, antingen genom eget ägande, eller att man har möjlighet att hyra eller låna av någon under villkor man själv någorlunda fritt kan styra över. Av dem med tillgång till ett fritidsboende är det ungefär hälften, eller motsvarande 23 procent i hela befolkningen, som själva äger det. Fyra av tio har också tillbringat tid i ett fritidsboende under det senaste året, vilket framgår av diagram 6.3.

Diagram 6.3. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Personer i olika åldersgrupper. Procent och felmarginal

Det föreligger inga statistiskt säkerställda skillnader mellan män och kvinnor i någon av åldersgrupperna för de tre aspekterna tillgång till fritidsboende, vistelse i fritidsboende eller att själv äga det fritidsboende man har tillgång till. För tydlighetens skull redovisas därför statistiken för män och kvinnor sammantaget i diagram 6.3.

Att ha tillgång till ett fritidsboende är tämligen jämt fördelat över ålder även en bit in i pensionsåldern. Även för vistelser i fritidsboendet syns en relativt jämn åldersfördelning. Dock förefaller unga vuxna, 20–29-åringarna, mindre benägna att vistas i fritidsboendet än övriga åldersgrupper. I denna åldersgrupp är också andelen som själva äger sitt fritidsboende mycket liten, 9 procent jämfört med åldersgrupperna mellan 30–49 år, bland vilka denna andel är dubbelt så hög: 18 procent.

Att 16–19-åringarna tycks äga ett fritidsboende i större utsträckning än 20–29-åringarna beror troligen på att här avses föräldrarnas ägande, vilket även visas av

att en större andel av ungdomarna än de unga vuxna också vistas i boendet, troligen ofta tillsammans med föräldrarna. Ungdomarnas vistelser i fritidsboendet minskar när ungdomarna inträder i vuxenåldern och ökad självständighet, men innan man hunnit etablera ett eget fritidsboende, vilket tycks ske först efter 30-årsåldern.

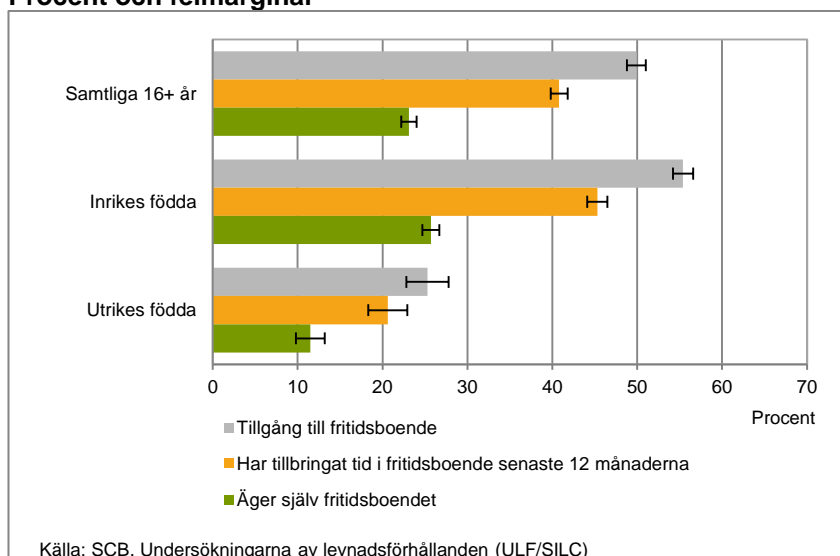
Den högsta andelen ägare av ett fritidsboende återfinns i åldersgrupperna mellan 50 och 79 år: 33 procent. På ålderns höst har många hunnit avyttra sitt fritidsboende.

Var fjärde inrikes född och var åttonde utrikes född äger ett fritidsboende

Det är en mer än dubbelt så hög andel bland inrikes födda som bland utrikes födda som har tillgång till ett fritidsboende: 55 procent jämfört med 25 procent, vilket framgår av diagram 6.4. Förhållandet mellan att ha tillgång till ett fritidsboende och att ha använt fritidsboendet under de gångna 12 månaderna är ungefär detsamma bland utrikes födda som bland inrikes födda, men nivåerna är lägre bland de utrikes födda.

Även förhållandet mellan andelen med tillgång till ett fritidsboende och andelen som äger det är detsamma för inrikes födda och utrikes födda: Knappt hälften av dem med tillgång till ett fritidsboende äger det också. Inga skillnader mellan könen kan påvisas i något av ovanstående avseenden.

Diagram 6.4. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Inrikes- och utrikes födda personer 16 år och äldre. Procent och felmarginal

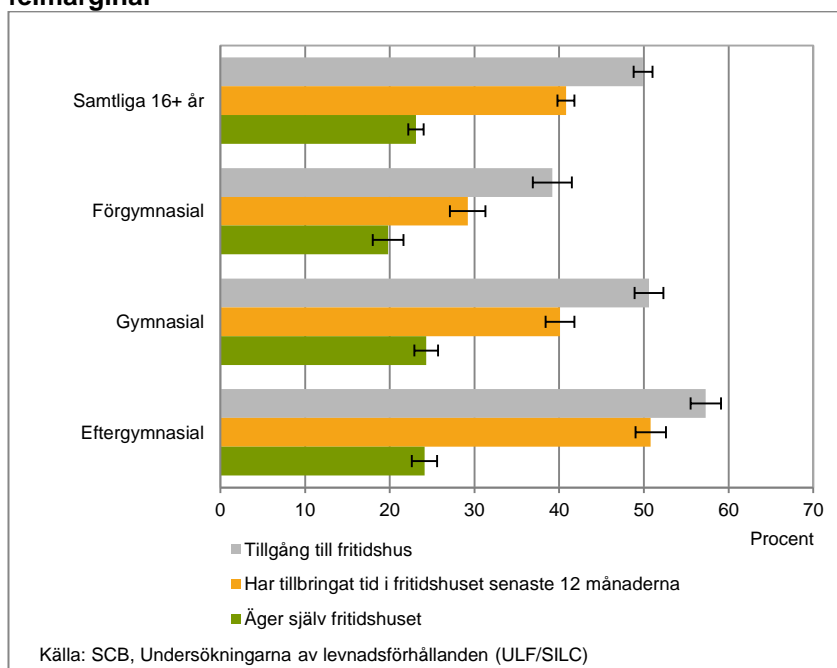

Eftergymnasialt utbildade vistas i fritidshus, men inte nödvändigtvis i ett eget

Att ha tillgång till fritidshus är liksom vistelser i fritidshus, vanligare med stigande utbildningsnivå. Men som framgår av diagram 6.5 står skillnaden mellan utbildningsgrupperna beträffande ägandet av fritidshus däremot inte i proportion till de skillnader som finns mellan grupperna gällande tillgången till och vistelser i fritidshuset: Bland personer med högst förgymnasial utbildning har 39 procent tillgång till fritidshus medan 20 procent äger fritidshus. Bland personer med eftergymnasial utbildning har 57 procent tillgång, medan andelen som äger fritidshus är 24 procent, vilket endast är en något högre andel än bland de förgymnasialt utbildade. En av förklaringarna till detta kan vara skillnader i ålderstrukturen, då personer med högst förgymnasial utbildning är genomsnittligt äldre än personer med eftergymnasial utbildning. Och som framgår av diagram 6.3 är andelen ägare av fritidshus också betydligt lägre i åldersgrupperna 20–29 år och 30–49 år än i de äldre åldersgrupperna.

Män med högst förgymnasial utbildning äger fritidshus i något större omfattning än kvinnor i samma utbildningsgrupp: 23 respektive 17 procent. I övrigt syns inga könsskillnader med avseende på ovanstående tre aspekter.

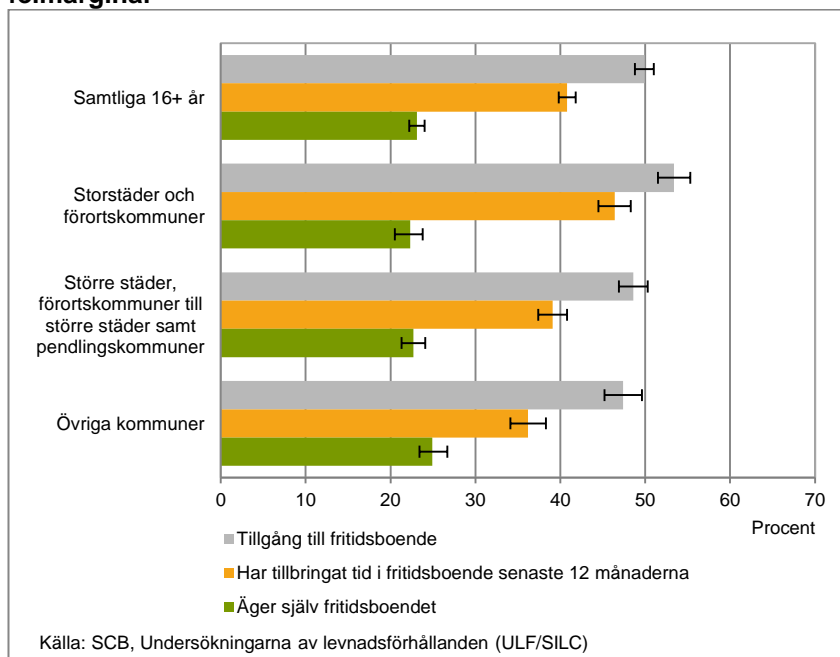
Diagram 6.5. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidshus 2014–2015. Personer 16 år och äldre i olika utbildningsgrupper. Procent och felmarginal

Storstadsbor vistas i fritidsboende, men inte nödvändigtvis i ett eget

För tillgång till fritidsboende, vistelser och ägande råder ungefär samma förhållande mellan regiongrupperna redovisade i diagram 6.6 som mellan utbildningsgrupperna i diagram 6.5. Storstadsbor har både tillgång till fritidsboende och vistas där i störst utsträckning, men äger ett fritidsboende i samma omfattning som personer i de större städerna och i de övriga kommunerna.

Diagram 6.6. Tillgång till-, utnyttjande- och eget ägande av fritidsboende 2014–2015. Personer 16 år och äldre i olika regiongrupper. Procent och felmarginal

Fakta om statistiken

I detta kapitel ges en kortfattad beskrivning av statistiken och hur den görs. Här finns också en beskrivning av de redovisningsgrupper och de intervjufrågor som använts i rapporten för att mäta fritidsaktiviteterna i befolkningen.

Ett mer omfattande tabellmaterial med fler redovisningsgrupper och fler indikatorer än vad som ryms i denna rapport tillhandahålls på SCB:s webbplats www.scb.se/ulf i direkt anslutning till denna rapport. Där finns också mer information om statistikens kvalitet och andra grundläggande fakta under rubriken *Om undersökningen*.

Undersökningarna av levnadsförhållanden

Statistiska centralbyrån (SCB) genomför Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) på uppdrag av Sveriges riksdag. Undersökningarna genomförs årligen sedan 1975 med ett årligt slumpmässigt urval om ca 7 000 personer.

Metodbyte i ULF 2006

Undersökningarna av levnadsförhållanden genomgick 2006 ett metodbyte. Från att årligen sedan 1975 i huvudsak ha genomförts som besöksintervjuer med hjälp av ett pappersformulär, telefonintervjuades halva urvalet 2006. Den traditionella metoden, besöksintervjuer, genomfördes för den andra hälften av urvalet. Från och med 2007 genomförs samtliga intervjuer i telefon.

Mer information om dessa förändringar i undersökningen finns i rapporten *Förändringar i Undersökningarna av levnadsförhållanden 2006–2008*, se under rubriken "Rapporter" på www.scb.se/ulf.

ULF är numera ULF/SILC

Från och med 2008 har innehållet i ULF anpassats till och kompletterats med EU-SILC (European Statistics on Income and Living Conditions) i enlighet med EU-förordning 1177/2003. Detta medför att ULF-undersökningen sedan dess är harmoniserad med övriga medlemsländers undersökningar.

EU-SILC är en undersökning som är gemensam för alla EU-länder där frågor ställs kring utbildning, boende, hälsa, sociala förhållanden, inkomster och arbete. Målet är att ha gemensam europeisk statistik över inkomster och levnadsvillkor på både hushålls- och individnivå. EU-SILC består av två delar, en tvärsnittsdelen och en longitudinell del.

Frågeinnehållet i SILC styrs av beslut från Eurostat och det statistiksamarbete som Sverige utgör en del av.

Resultat från SILC publiceras i första hand av Eurostat på deras hemsida <http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions>. Viss publicering från SILC finns även att tillgå på www.scb.se/ulf.

ULF-fördjupningarna

ULF och ULF-delen av undersökningarna 2008–2015 har genom åren varit omväxlande fördjupade mot olika välfärdsområden (komponenter) som arbetsmiljö, sysselsättning, boende, ekonomi, fritid, hälsa, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, trygghet och utbildning. Vart åttonde år har det

gjorts djupare och bredare belysningar inom vart och ett av dessa välfärdsområden. Sådana belysningar av fritiden har gjorts i ULF vid sex tillfällen: 1976, 1982–1983, 1990–1991, 1999, 2006–2007 och 2014–2015.

Resultat från de tidigare fritidsför djupningarna finns publicerade i rapporterna 17, 56, 85, 103 och 118 i SCB:s rapportserie *Levnadsförhållanden*. Kulturvanor finns också publicerade i två rapporter på [Kulturrådets hemsida](#).

Den nya komponentrotationen i ULF

Sedan 2016 finns inte längre några områdesför djupningar i ULF-delen av ULF/SILC. Fritidsför djupningen, dvs. tilläggsfrågor om olika fritidsaktiviteter, var åren 2014 och 2015 den sista i ULF. Den förutvarande komponentrotationen då för djupningsmodulerna inom var och en av välfärdskomponenterna tematiskt byttes ut vartannat år, har nu ersatts av att hela komponenter (samtliga intervjufrågor i ämnesområdet) roterar in och ut i ULF/SILC enligt schemat i nedanstående tabell. Detta innebär att inga intervjufrågor inom fritid kommer att ställas i ULF under 2016 och 2017, utan återkommer igen 2018 och 2019. Den nya komponentrotationen har införts som ett led i det långsiktiga arbetet med att stärka kvaliteten i undersökningarna bland annat genom kortad intervju tid.

Undersökningsår	Komponent som utgår	Kommentar
2014–2015	Arbetsmiljö, sociala relationer och trygghet.	Dessa frågeavsnitt återkommer under 2016–17.
2016–2017	Fritid och medborgerliga aktiviteter.	Dessa frågeavsnitt återkommer under 2018–19.
2018–2019	Arbetsmiljö, sociala relationer och trygghet.	Dessa frågeavsnitt återkommer under 2020–21. Osv.

Detta omfattar statistiken

Objekt och population

Undersökningens population, det vill säga de objekt som man vill kunna dra slutsatser om, utgörs av Sveriges folkbokförda befolkning 16 år och äldre.

Statistiska mått

I undersökningen redovisas främst procentandelen individer med en viss egenskap i populationen och i redovisningsgrupper, samt tillhörande konfidensintervall (felmarginaler).

Undersökningsvariabler

Undersökningen 2014–2015 innehåller 32 frågor som använts som underlag för att beskriva olika fritidsaktivitetens fördelning i befolkningen. En del av statistiken presenteras i denna rapport, men merparten finns att tillgå i de tillhörande tabellbilagorna i Excelformat på [SCB:s hemsida i anslutning till rapporten](#). Intervjufrågorna beskrivs närmare i *Bilaga 1, Beskrivning av intervjufrågorna för Fritid 2014–2015*.

Redovisningsgrupper

I undersökningen finns en mängd redovisningsgrupper. De mest centrala är kön, ålder, hushållstyp, bakgrund, utbildningsnivå och region. Mer information om de redovisningsgrupper som ingår i denna rapport samt om de redovisningsgrupper som ingår i den utökade tabellredovisningen på SCB:s webbplats finns under nedanstående rubrik *Beskrivning av redovisningsgrupper*.

Så görs statistiken

Urval

ULF/SILC är en urvalsundersökning, vilket innebär att man undersöker ett urval av Sveriges befolkning, 16 år och äldre. ULF/SILC består av flera urval som slås samman till ett. Det sammanslagna urvalet bedöms som likvärdigt med ett stratifierat obundet slumpmässigt urval. Åren 2014 och 2015 uppgick nettourvalet i ULF och förstaårspanelen i SILC (P1) till sammanlagt 21 147 personer, varav 11 582 svarade, vilket utgör en svarsandel på 54,8 procent. Av de 11 582 intervjuade utgjorde 8 235 personer den del som fått svara på fördjupningsfrågorna om fritid 2014 och 2015.

Datainsamling

Datainsamlingen pågår under större delen av året och sker huvudsakligen genom telefonintervjuer. Besöksintervju görs om intervjupersonen uttryckligen ber om det.

Före intervjun får varje intervjuperson ett informationsbrev där undersökningens innehåll och sekretessföreskrifter presenteras.

I undersökningen förekommer ibland indirekta intervjuer, det vill säga intervjuer där uppgifterna om intervjupersonen inhämtas från annan person, som känner till intervjupersonens förhållanden väl. Indirekta intervjuer sker när intervjupersonen själv inte kan intervjuas, till exempel på grund av sjukdom. Vid sådana intervjuer utgår emellertid vissa frågor som endast kan besvaras av den person som själv berörs. I de fall det gjorts indirekta intervjuer om fritidsaktiviteter har de enbart gjorts med urvalspersonens make/maka eller sambo.

Frågor om fritidsaktiviteter har inte ställts till personer boende på institution, varmed menas boende på ålderdomshem, servicehus, sjukhem, vårdinstitution eller annan kollektiv bostad eller institution.

Resultatberäkning

I undersökningen redovisas främst procenttal med tillhörande konfidensintervall (felmarginaler) i population och redovisningsgrupper.

Vikter

När resultaten beräknas används vikter som tar hänsyn till urvalsdesign och bortfall. Vid bortfall kan det vara så att vissa grupper av urvalet svarar i mindre utsträckning än övriga. Till exempel kan män och yngre svara i mindre grad än kvinnor och äldre. Om de grupper som svarat i mindre utsträckning har en annan fördelning på undersökningsvariablerna än övriga kan detta ha en snedvridande effekt på resultatet. För att minska denna skevhet har så kallade *kalibreringsvikter* använts.

Konfidensintervall

Till varje punktskattning (p) anges i tabellerna det 95-procentiga konfidensintervallet ($\pm v$). Den övre gränsen för konfidensintervallet bildas genom att beräkna $p+v$ och den nedre gränsen genom att beräkna $p-v$. Med ett 95-procentigt konfidensintervall menas att intervallet i genomsnitt täcker det sanna värdet i 95 fall av 100 om andra fel än slumpfel är försumbara. Något förenklat kan sägas att om konfidensintervallen från två grupper inte överlappar varandra så har man en statistiskt säkerställd skillnad mellan de båda grupperna.

Mer information, med exempelbeskrivningar, om hur man använder felmarginaler finns på SCB:s webbplats www.scb.se/ulf under rubriken [Fördjupad information](#).

Statistikens tillförlitlighet

För att bedöma tillförlitligheten i undersökningsresultaten måste man ta hänsyn till en rad faktorer som kan medföra fel i resultaten. Med fel menas här att skattningen av en parameters värde skiljer sig från dess sanna värde. Det totala felet i skattningar vid undersökningar av denna typ kan grovt grupperas i följande feltyper:

- *Urvalsfel*, det vill säga fel i skattningen som beror på att endast en del av populationen undersöks.
- *Täckningsfel* innebär att urvalsram och population inte stämmer helt överens.
- *Mätfel*, det vill säga fel som till exempel kan bero på att intervjupersonen missuppfattat frågor eller på att intervjuare missuppfattat intervjupersonens svar.
- *Bearbetningsfel*, det vill säga fel som kan uppkomma vid den manuella och maskinella bearbetningen av det insamlade materialet. Exempel på bearbetningsfel är kodningsfel och programmeringsfel.
- *Bortfallsfel*, det vill säga fel som beror på att mätvärde saknas för en eller flera undersökningsvariabler.

Mer utförlig information om statistikens tillförlitlighet i ULF/SILC finns under rubriken "Dokumentation" på produktsidan för ULF/SILC (www.scb.se/ulf).

Jämförelse över tid

I denna rapport redovisas huvudsakligen resultaten från frågor som ställdes i fördjupningsdelen 2014–2015. Men för ett mindre antal frågor: vistelse i skog och mark, idrott utomhus, idrott i någon inomhusanläggning, bokläsning och användning av internet redovisas även utvecklingen över tid då dessa frågor ingått i ULF även tidigare år. På grund av de förändringar som genomfördes i ULF under åren 2006–2008 och som nämnts inledningsvis i denna rapport, begränsas tidsjämförelsen för fritidsaktiviteterna till perioden 2008–2015.

Orsakssamband

I rapporten beskrivs bland annat i vilken utsträckning grupper med svåra ekonomiska förhållanden och med olika hälsoförhållanden vistas i skog och mark. Det är inte möjligt att dra några slutsatser om orsakssamband utifrån dessa beskrivningar. Ofta handlar orsakssamband om komplicerade samspel mellan flera olika faktorer vilket kräver uppföljning över tid och mer ingående analyser än vad som här gjorts.

Beskrivning av redovisningsgrupper

I denna rapport redovisas resultaten med avseende på kön, ålder, familjecykel, födelselandsgrupp (född i Sverige eller utomlands), utbildningsnivå och region. Dessa beskrivs nedan. Resultat för ett större antal redovisningsgrupper återfinns i rapportens tillhörande tabellsamling i Excelformat på www.scb.se/ulf. En kortfattad beskrivning av dessa redovisningsgrupper återfinns nedan under "Beskrivning av ytterligare redovisningsgrupper".

Ålder

Redovisning i denna rapport avser åldersgruppen 16 år och äldre om inte annat anges. I några enstaka fall redovisas andra åldersgrupper, som till exempel 16–64 år. Ålder redovisas i följande åldersklasser om inte annat anges: 16–19 år, 20–29 år, 30–49 år, 50–64 år, 65–79 år och 80+ år.

Familjecykel

I den s.k. *familjecykeln* vägs effekten av både ålder och hushållstyp samman. Under vårt vuxna liv ingår vi i olika typer av familjer. De flesta flyttar hemifrån i ung vuxenålder, bor eventuellt ensamma någon tid, gifter sig eller flyttar ihop med någon, får barn, barnet växer upp och flyttar hemifrån, föräldrarna lever ytterligare någon tid tillsammans, en av makarna dör och den andre blir ensam. Givetvis är det många som inte följer detta mönster. Man kanske inte gifter sig, får inga barn, separerar och blir ensam förälder eller byter partner osv. Förändringar i familjens sammansättning och individens ålder utgör successiva steg i familjecykeln.

Med sammanboende avses såväl gifta som ogifta. Med ensamstående avses person som inte sammanbor med annan under äktenskapsliknande former.

De olika stegen i familjecykeln har definierats på följande sätt:

- *Ungdomar 16-24 år Kvarboende hos föräldrarna*
- *Ensamstående ungdomar 16-24 år*
- *Sammanboende ungdomar 16-24 år*
- *Sammanboende utan barn 25-44 år*
- *Ensamstående utan barn 25-44 år*
- *Sammanboende småbarnsföräldrar, yngsta barnet 0-6 år*
- *Ensamstående småbarnsföräldrar, yngsta barnet 0-6 år (För litet intervjunderlag gör det inte möjligt att redovisa statistik för dubbelårsgenomsnittet 2014–2015 för denna grupp)*
- *Sammanboende föräldrar med enbart äldre barn, yngsta barnet 7-18 år*
- *Ensamstående föräldrar med enbart äldre barn, yngsta barnet 7-18 år*
- *Sammanboende utan barn 45-64 år*
- *Ensamstående utan barn 45-64 år*
- *Sammanboende 65-74 år*
- *Ensamstående 65-74 år*
- *Sammanboende 75+ år*
- *Ensamstående 75+ år*

Födelselandsgrupp

– Inrikes födda

– Utrikes födda

Mer information om indelningen efter inrikes och utrikes födda finns i dokumentet [Om födelselandsgrupper och åldersstruktur](#) på SCB:s webbplats (www.scb.se).

Utbildning

Utbildning klassificeras enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN.

Förgymnasial utbildning har personer vars högsta utbildning är folk-, grund-, real- eller flickskola. Förgymnasial utbildningsnivå kan också erhållas genom komvux- eller folkhögskolestudier. Även personer som saknar formell utbildning ingår i denna grupp.

Gymnasial utbildning har personer vars högsta avslutade utbildning är någon av gymnasieskolans utbildningar. Gymnasial utbildningsnivå kan också erhållas genom komvux- eller folkhögskolestudier.

Eftergymnasial utbildning utgörs av dem vars högsta avslutade utbildning är en eftergymnasial utbildning (om minst en termin).

Mer information om indelning efter utbildningsnivå finns i dokumentet MIS 2000:1 på SCB:s webbplats (www.scb.se)

Kommungrupp

Kommungruppsindelningen har gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Indelningen är från 2011 och har gjorts i tio grupper efter vissa strukturella egenskaper hos kommunerna som bland annat befolkningsstorlek, pendlingsmönster och näringslivsstruktur.

1. *Storstäder* (3 kommuner) Kommuner med en folkmängd som överstiger 200 000 invånare.
2. *Förortskommuner tillorstäder* (38 kommuner) Kommuner där mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i någon annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet ska vara någon avorstäderna.
3. *Större städer* (31kommuner) Kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent.
4. *Förortskommuner till större städer* (22 kommuner) Kommuner där mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i en annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet ska vara någon av de större städerna i grupp 3.
5. *Pendlingskommuner* (51 kommuner) Kommuner där mer än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till en annan kommun.
6. *Turism- och besöksnäringkommuner* (20 kommuner) Kommuner där antalet gästnätter på hotell, vandrarhem och campingar överstiger 21 per invånare eller där antalet fritidshus överstiger 0,20 per invånare.
7. *Varuproducerande kommuner* (54 kommuner) Kommun där 34 procent eller mer av nattbefolkningen mellan 16 och 64 år är sysselsatta inom tillverkning och utvinning, energi och miljö samt byggverksamhet (SNI2007)
8. *Glesbygdskommuner* (20 kommuner) Kommun med en tätortsgrad understigande 70 procent och mindre än åtta invånare per kvadratkilometer.

9. *Kommuner i tätbefolkad region* (35 kommuner) Kommun med mer än 300 000 personer inom en radie på 112,5 kilometer.
10. *Kommuner i glesbefolkad region* (16 kommuner) Kommun med mindre än 300 000 personer inom en radie på 112,5 km.

I denna rapport används en aggregerad indelning med tre kommungrupper:

1. *Storstäder och förortskommuner*, kommungrupp 1–2.
2. *Större städer, förortskommuner till större städer samt pendlingskommuner*, kommungrupp 3–5.
3. *Övriga kommuner*, kommungrupp 6–10.

Mer information om kommungruppsindelningen finns på SKL:s webbplats www.skl.se.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet

Disponibel inkomst är summan av alla inkomster och transfereringar (t.ex. barn- och bostadsbidrag samt försörjningsstöd) minus slutlig skatt. Företagare och jordbrukare har exkluderats ur beräkningarna eftersom de registrerade inkomsterna inte alltid utgör ett relevant mått på den ekonomiska standarden hos dessa grupper. Likaså har kvarboende ungdomar exkluderats då deras inkomstförhållanden inte motsvarar den faktiska ekonomiska standarden i föräldrahushållet.

Begreppet konsumtionsenhet används i beräkningarna som en faktor för att erhålla jämförbarhet mellan olika hushållstyper.

Värdet på konsumtionsenheten är summan av samtliga hushållsmedlemmars enskilda vikter, vilka är följande: 1 vuxen: 1,16. 2 vuxna: 1,92. Barn 0–3 år: 0,56. 4–10 år: 0,66. 11–17 år: 0,76. 18 år och däröver: 0,96. Övriga vuxna i hushållet: 0,96.

Disponibel inkomst har här delats in i tre grupper, så kallade *tertiler*, rangordnade efter inkomstnivå enligt följande:

- *Lägsta inkomsttertilen* (0–187 100 kr 2014)
- *Mellersta inkomsttertilen* (187 200–283 300 kr 2014)
- *Högsta inkomsttertilen* (283 400– 8 472 200 kr (högsta noterade värdet 2014))

Ekonomi och materiella tillgångar

– *Tillgång till bil*

– *EJ tillgång till bil*

Ja-svar respektive Nej-svar på intervjufrågan "Har du eller någon annan i hushållet tillgång till bil?"

– *Tillgång till fritidshus*

Ja-svar på frågan "Äger du något fritidshus, husvagn eller annat fritidsboende där du kan vara i minst en vecka per år om du vill?" eller ja-svar på följdfrågan "Har du på annat sätt tillgång till något sådant fritidsboende (där du kan vara i minst en vecka per år om du vill)?"

– *Saknar mindre kontantmarginal*: Klarar inte av att inom en månad betala en övrig utgift på 11 000 kronor utan att låna eller be om hjälp.

Föreningsaktiviteter

- Är medlem i politiskt parti
Ja-svar på frågan "Är du medlem i något politiskt parti?".
- Är medlem i idrotts- eller friluftsförening
Ja-svar på frågan "Är du medlem i någon idrottsförening eller friluftsförening?"
- Är medlem i kulturförening
Ja-svar på frågan "Är du medlem i någon kultur-, musik-, dans- eller teaterförening?"

Friluftss- och motionsutövande

- Varit ute i skog och mark mer än 20 gånger senaste 12 månaderna
- Inte idrottat utomhus senaste 12 månaderna
- Idrottat utomhus mer än 20 gånger senaste 12 månaderna
- Inte idrottat inomhus senaste 12 månaderna
- Idrottat inomhus mer än 20 gånger senaste 12 månaderna
- Inte använt internet på fritiden eller högst någon gång i månaden de senaste 12 månaderna
- Använt internet varje dag på fritiden de senaste 12 månaderna

Hälsa

- Upplever hälsotillståndet som bra
De intervjupersoner som har svarat med alternativen "bra" eller "mycket bra" på frågan: "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd? Är det mycket bra, bra, någorlunda, dåligt eller mycket dåligt?"
- Upplever hälsotillståndet som mellan bra och dåligt
De intervjupersoner som har svarat med alternativet "någorlunda" på ovanstående fråga.
- Upplever hälsotillståndet som dåligt
De intervjupersoner som har svarat med alternativen "dåligt" eller "mycket dåligt" på ovanstående fråga.
- Har nedsatt rörelseförmåga: Definieras här som stora svårigheter att gå i trappor och/eller att inte kunna ta en kortare promenad på cirka 5 minuter i någorlunda rask takt.
- Har i hög grad nedsatt rörelseförmåga: Utöver nedsatt rörelseförmåga använder urvalspersonen även käpp, kryckor, rullator, rullstol eller liknande för att förflytta sig och/eller behöver hjälp av en annan person för att förflytta sig.

Referenser

- Aftonbladet debatt 25 april 2007. Debattartikel "Sänk inte ljudboken!".
<http://www.aftonbladet.se/debatt/article10932270.ab> (Hämtad 2017-01-23).
- Centrum för idrottsforskning (CIF)
<http://centrumforidrottsforskning.se/forskningsfinansiering/cifs-definition-av-idrottsrelevans/> (Hämtad 2017-01-23).
- de Grazia, S. 1962. Of Time, Work and Leisure. The Twentieth Century Fund, Inc. New York, USA.
- Findahl, O. Davidsson, P. 2015. Svenskarna och internet. 2015 års undersökning av svenska folkets internetvanor. Internetstiftelsen i Sverige (IIS).
https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_internet_2015.pdf (Hämtad 2017-01-23).
- Fredman P. Stenseke M. Sandell K. Friluftsliv i förändring. Resultat från ett forskningsprogram. Slutrapport. Naturvårdsverkets rapport nr. 6547, februari 2013. <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6547-8.pdf?pid=6324> (Hämtad 2017-01-23).
- Fredman P. och Hedblom M. Friluftsliv 2014. Nationell undersökning om svenska folkets friluftsvanor. Naturvårdsverkets rapport 6691. Oktober 2015.
<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6691-8.pdf?pid=16254> (Hämtad 2017-01-23).
- Friluftsforskning.se. En nationell samlingsplats för friluftsforskningen i Sverige organiserad av Mittuniversitet. www.friluftsforskning.se. (Hämtad 2017-01-23).
- Friluftsliv i förändring. Fredman P. Stenseke M. Sandell K. (red.). 2014. Carlsson Bokförlag. <http://www.carlssonbokforlag.se/produkt/friluftsliv-i-forandring/> (Hämtad 2017-01-23).
- Fritidsvetarna. Institutet för Fritidsvetenskapliga studier. www.fritidsvetarna.com (Hämtad 2017-01-23).
- Förordning (2003:133) om statsbidrag till friluftsförbund. Svensk författningssamling 2003:133. <http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2003133-om-statsbidrag-till-sfs-2003-133> (Hämtad 2017-01-23).
- Kelly, R. 1983. Leisure Identities and Interactions. Leisure and Recreation Studies 1. George Allen & Unwin (Publishers) Ltd. London UK.
- Letiner M.J och Leitner S.F. 2004. Leisure Enhancement, Third edition. Haworth press. New York.
- Lyssnarklubben. Krönika: Att läsa med öronen.
<http://www.lyssnarklubben.se/om-bokklubben/> (Hämtad 2017-01-23).
- Myndigheten för tillgängliga medier. www.mtm.se (Hämtad 2017-01-23).
- Olson, H E. 2010. Fri tid eller Fritid? Fritidens idéhistoria ur ett framtidsperspektiv. Fritidspolitiska studier 5. Fritidsvetarna och Hans-Erik Olson. Täby 2010.
- Riksidrottsförbundet. Idrotten vill – en sammanfattning av idrottsrörelsens idéprogram. Antagen av RF-stämman 2009.
http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/detta-ar-svensk-idrott/idrottenvill_2009_webbversion2.pdf (Hämtad 2017-01-23).

- SCB. 2012. Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11. <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Publiceringskalender/Visa-detaljerad-information/?publobjid=18561> (Hämtad 2017-01-23).
- SCB. 2015. Privatpersoners användning av datorer och internet 2015. Levnadsförhållanden. IT bland individer. <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Publiceringskalender/Visa-detaljerad-information/?publobjid=25737> (Hämtad 2017-01-23).
- SCB 2016. Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC). Statistik om personer med funktionsnedsättning, tabeller 2014–2015. <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/pong/tabell-och-diagram/statistik-om-personer-med-funktionsnedsattning/tabeller-20142015/> (Hämtad 2017-01-23).
- SOU 2012:65. Läsandets kultur. Slutbetänkande av Litteraturutredningen. Stockholm 2012. <http://www.regeringen.se/contentassets/8475aba8d50a4ad6881b13474004351a/la-sandets-kultur-hela-dokumentet-sou-201265> (Hämtad 2017-01-23).
- Telia. 2012: Ljudböcker ökar läsandet bland unga vuxna. Undersökning av United Minds på uppdrag av Telia. November 2012. <http://news.cision.com/se/telia/r/ljudbocker-okar-lasand-et-bland-unga-vuxna,c9338826> (Hämtad 2017-01-23).
- Örebro bibliotek. Tips och artiklar: Talbok eller ljudbok - har du svårt att veta skillnaden? <http://bibliotek.orebro.se/102463/sv/articles/talbok-eller-ljudbok-har-du-svart-att-veta-skillnaden> (Hämtad 2017-01-23).

Bilaga 1. Beskrivning av intervjufrågorna för Fritid 2014–2015

Nedan återges frågeformuleringarna och svarsalternativen för de intervjufrågor som ställdes till urvalspersonerna i undersökningarna 2014 och 2015. Vissa av frågorna har ingått i den så kallade *undersökningskärnan*, dvs. frågor som ställs i undersökningen varje år och till samtliga i ULF-urvalet samt till den del av SILC-urvalet som är integrerad med ULF, sammanlagt 11 582 intervjuer de båda åren. Övriga frågor om fritid har ingått i den del av undersökningen som tillhört den tematiska *ULF-fördjupningen* med åttaårsintervall, och således enbart ingått i ULF. För dessa frågor finns svar baserade på 8 235 intervjuer. De frågor som tillhört ULF-fördjupningen 2014–2015 åtföljs i nedanstående förteckning av tillägget "Fördjupning 2014–2015" direkt efter frågeformuleringen.

Friluftsliv, motion och idrott

1. Har du under de senaste 12 månaderna idrottat eller motionerat utomhus?

Om Ja:

2. Ungefär hur många gånger eller hur ofta (under de senaste 12 månaderna)?

1. Någon gång i kvartalet eller mer sällan (1-5 ggr)
2. Någon gång i månaden (6-20 ggr)
3. Någon gång i veckan eller oftare (mer än 20 ggr)

3. När du motionerat utomhus, har du då sprungit eller joggat? **Fördjupning 2014–2015**

1. Ja
2. Nej

4. Har du under de senaste 12 månaderna idrottat eller motionerat i någon inomhusanläggning?

Om Ja:

5. Ungefär hur många gånger eller hur ofta (under de senaste 12 månaderna)?

1. Någon gång i kvartalet eller mer sällan (1-5 ggr)
2. Någon gång i månaden (6-20 ggr)
3. Någon gång i veckan eller oftare (mer än 20 ggr)

6. Har du under de senaste 12 månaderna varit ute i skog och mark för att få en naturupplevelse, plocka svamp eller bär?

Om Ja:

7. Ungefär hur många gånger eller hur ofta (under de senaste 12 månaderna)?

1. Någon gång i kvartalet eller mer sällan (1-5 ggr)
2. Någon gång i månaden (6-20 ggr)
3. Någon gång i veckan eller oftare (mer än 20 ggr)

Har du under de senaste 12 månaderna....

8. Vandrat på någon vandringsled. **Fördjupning 2014–2015**

1. Ja
  2. Nej
9. Fritidsfiskat eller varit ute i fritidsbåt. **Fördjupning 2014–2015**
1. Ja
  2. Nej
10. Åkt längdskidor. **Fördjupning 2014–2015**
1. Ja
  2. Nej
11. Åkt skridskor. **Fördjupning 2014–2015**
1. Ja
  2. Nej
12. Spelat golf. **Fördjupning 2014–2015**
1. Ja
  2. Nej
13. Ridit. **Fördjupning 2014–2015**
1. Ja
  2. Nej

Kulturvanor

14. Har du under de senaste 12 månaderna varit på någon föreställning, såsom teater, konsert, opera, balett eller annan dansföreställning? **Kärnan 2014, fördjupning 2015**
- Om Ja:*
15. Ungefär hur många gånger (under de senaste 12 månaderna)? **Kärnan 2014, fördjupning 2015**
1. 1–3 gånger
  2. fler än 3 gånger
16. Har du under de senaste 12 månaderna läst böcker på din fritid?
- Om Ja:*
17. Har du läst i stort sett varje vecka eller mer sällan?
1. Varje vecka (en eller flera ggr)
  2. Mer sällan
18. Har du lyssnat på ljudböcker på din fritid (under de senaste 12 månaderna)?
1. Ja
  2. Nej

Internetanvändning på fritiden

19. Har du i bostaden tillgång till Internet?
1. Ja
  2. Nej
20. Har du under de senaste 12 månaderna använt Internet på din fritid?

1. Ja
  2. Nej
21. Hur ofta brukar du gå in på Internet på fritiden?
1. Varje dag (i stort sett)
  2. Varje vecka
  3. Någon gång i månaden
  4. Mer sällan
22. Brukar du (eller din partner) betala räkningar på Internet?
1. Ja
  2. Nej
23. Brukar du boka, beställa eller köpa något på Internet?
1. Ja
  2. Nej
24. Är du med i något socialt nätverk på Internet, som Facebook, Instagram, Twitter, My Space eller liknande? **Kärnan 2014, fördjupning 2015**
1. Ja
  2. Nej

Semesterresande och tillgång till fritidshus

25. Äger du/ni något fritidshus, husvagn eller annat fritidsboende där du/ni kan vara i minst en vecka per år om du/ni vill?
1. Ja
  2. Nej
26. Ungefär hur långt är det hemifrån till det fritidsboendet? **Fördjupning 2014–2015**
1. Mindre än 10 mil
  2. 11-30 mil
  3. Mer än 30 mil
  4. Det är en husvagn, husbil eller båt
27. Har du/ni på annat sätt tillgång till något sådant fritidsboende (där du/ni kan vara i minst en vecka per år om du/ni vill)?
1. Ja
  2. Nej
28. Ungefär hur långt är det hemifrån till det fritidsboendet? **Fördjupning 2014–2015**
(Frågan ställs till dem som svarat Ja på fråga 3).
1. Mindre än 10 mil
  2. 11-30 mil
  3. Mer än 30 mil
  4. Hyr fritidsbostad på olika platser
  5. Det är en husvagn, husbil eller båt
29. Har du under de senaste 12 månaderna använt fritidsboendet under minst en vecka?
1. Ja
  2. Nej

30. Har du under de senaste 12 månaderna under minst en vecka hyrt eller lånat något sådant fritidsboende?
1. Ja
  2. Nej
31. Har du under de senaste 12 månaderna varit borta på semester i Sverige eller utomlands under minst en veckas tid?
1. Ja
  2. Nej
32. Har du förutom att vara i fritidsboendet under de senaste 12 månaderna varit borta på semester i Sverige eller utomlands under minst en veckas tid?
(Frågan ställs om man svarat ja på fråga 6 eller 7)
1. Ja
  2. Nej

In English

Summary

The importance of leisure activities for welfare and well-being is well-known and well-documented. This report concerns the extent to which different groups of the population engage in various leisure activities, travel on holidays and have access to holiday homes. The statistical presentation in the report constitutes a subset of more extensive table data that are available in Excel format in direct connection with the report on Statistics Sweden's website, <http://www.scb.se/ulf>.

The statistical presentation is based on Statistics Sweden's Survey on Living Conditions (ULF/SILC), as an average for the years 2014–2015. These surveys are conducted on behalf of the Swedish Parliament every year since 1975. In 2006–2008, methodological changes were implemented, which makes backwards comparability with previous years uncertain. Consequently, this report does not present the development of certain indicators further back than for the period 2008–2015. For data from previous years, please refer to Statistics Sweden's website instead.

The Surveys on Living Conditions also include information on housing, finances, health, civic activities, work environment and employment, social relations, security, and education and training.

Outdoor activities

Among the population aged 16 years and over, 74 percent, or corresponding to approximately 5.9 million people, spent time outdoors in forests and fields at least once in 2014–2015, while 57 percent spent time outdoors more than 5 times. Spending time in forests and fields is less common among young people and most common among women from the age of 30 and up to retirement age. After the age of 65, however, men spend the most time in forests and fields. Cohabiting couples spend more time in forests and fields than people who live alone.

The percentage of those who were outdoors in fields and forests more than five times in one year has not changed in the population as a whole during the years 2008–2015. An increase is noticeable among younger men aged 16–24, but not among younger women. On the other hand, there is an increase among women aged 25–34. Women aged 45–54 still spent more time in forests and fields than men of the same age, while older men over 65 spent more time outdoors than older women.

Among all men aged 16 years and over, 44 percent, and among all women, 30 percent went fishing or travelling by boat at least once in 2014–2015. One in five men and women went hiking on nature trails. In the group aged 16–19, 54 percent of the men and 59 percent of the women went skating, while 23 and 24 percent, respectively, went cross-country skiing. In the group aged 65–79 years, the relationship was the reverse: 6 percent of the men and 2 percent of the women went skating, while 16 and 9 percent, respectively, went cross-country skiing.

The general state of health and mobility affect the extent to which people spend time in forests and fields. However, health is a more important factor for outdoor activities for older people than among younger people. Among those aged 16–64 years who perceive their own state of health to be good, 30 percent often spend

time in forests and fields, while the proportion is less than 23 percent of those in poor health. Among people aged 65 and over, this difference is significantly greater: 40 percent of those in good health are often outdoors in forests and fields, but only 14 percent of those in poor health. Correspondingly, reduced mobility seems to have a greater effect on visits to forests and fields among older people than among younger people of the population, probably because older people are more often affected by severely reduced mobility.

Sport and exercise

In the years 2014–2015, on average 74 percent of women and 70 percent of men practised sports or exercised more than 20 times, either outdoors or in an indoor facility, in the previous twelve-month period. Among women, 66 percent, and among men, 60 percent practised sports or exercised more than 20 times outdoors. Among women, 32 percent, and among men, 40 percent went running or jogging outdoors when they practised sports.

It is more common to practice sports outdoors than indoors. Roughly the same proportion of women and men practised sports at least once in an indoor facility: 54 and 53 percent, respectively. Among women, 41 percent, and among men, 40 percent practised sports more than 20 times in an indoor facility.

In the period 2008–2015, the practice of sports increased gradually in the population aged 16 years and older. The proportion who practised some form of sport or exercised outdoors or in an indoor facility more than 20 times in the previous twelve-month period increased from 58 to 70 percent among men and from 60 to 74 percent among women. Outdoor sports account for a large part of this increase, and the greatest increase was among older people. The percentage of men aged 75–84 who exercised or practised sports outdoors has increased from 29 to 55 percent in 2008–2015. An equally large increase, from 26 to 49 percent, is noticeable among older women. And among the oldest people, those aged 85 and more, the percentage more than doubled from 10 to 26 percent in the same period.

Cultural habits

In 2014–2015, 64 percent of the women and 57 percent of the men aged 16 years and older attended a theatre, concert or dance performance at least once in the preceding twelve months. A fifth of the population made more than three visits.

Sporadic attendance, 1–3 visits, is most common among young people aged 16–19 years. In the age group from 30 to 64 years, more women than men attend cultural events. This figure does not decrease noticeably until after the age of 80. Still, in the oldest age group, one in three attends at least one event, with one in seven attending more than three events per year.

Book-reading is more widespread among women of all ages. People aged 16–29 years, both men and women, are the least likely to read every week. Younger people read books more sporadically than older people. Reading a book at least once is equally common in all age groups up to 79 years. For men, regular reading (every week) is most common after retirement age, while the peak for women occurs after the age of 50.

Book-reading during leisure time increases with the level of education. However, the greatest difference is between those with an upper secondary education and those with a post-secondary education: 41 and 56 percent, respectively, of women and 24 and 43 percent, respectively, of men read every week.

In 2008–2009, the proportion that read books every week remained at approximately 30 percent among men aged 16 and older. Among women, a slight reduction is noticeable, from 49 percent to 45 percent. Among the youngest men and the youngest women, those aged 16–19 years, no change has been ascertained: The percentages are approximately 20 and 35 percent annually. In the slightly older age group, from 25–34 years, however, the percentage has decreased from 30 to 23 percent among men, and from 45 to 36 percent among women.

Listening to books is not as widespread as reading books in the traditional manner. While 74 percent of the population aged 16 years and older read a book at least once per year, 20 percent listen to a book. While it is more common for women to read books, there are no differences between the genders with regard to listening to books in the population as a whole. Also, the number of people who listened to books did not change in the years 2008–2015, except among women aged 45–54, in which a decrease from 27 to 22 percent can be noted.

Internet use during leisure time

According to ULF/SILC 2014–2015, 89 percent of the population aged 16 and older had access to the Internet at home; this applied to a greater extent to cohabiting people than to single people. Among cohabiting retired persons aged 65–74, 92 percent have access to the Internet, compared with 69 percent of single retired persons in the same age group.

In the years 2008–2015, Internet access at home increased sharply among older people. While the access remained constant, around 95 percent, in the younger age groups, it increased from 68 to 88 percent among men aged 69–74, and from 58 to 83 percent among women. An even sharper increase is notable among people aged 75–84, where the percentage has risen from 34 percent to 67 percent among men and from 23 percent 53 percent among women. However, this steady increase is not as noticeable among the oldest people, aged 85 years and older.

Among men, 78 percent, and 72 percent of the women aged 16 and older use the Internet on a daily basis. Among 16–19 year-olds, the proportion is 97 percent. Thereafter, the use of the Internet becomes less common with age. Already among those in their 30s and up to 49 years of age, roughly one in ten does not use the Internet on a daily basis. Among older retired people, aged 80 and older, gender differences relating to Internet use are more substantial. Every third man uses the Internet at least once a week, while the corresponding percentage of the oldest women is roughly half of that: 15 percent.

Among people with a post-secondary education, 87 percent use the Internet daily in their leisure time, and men and women use the Internet just as often. Among people with no more than a primary or lower secondary education, the proportion is 66 percent of the men and 56 percent of the women.

In the population, 77 percent - 79 percent of the men and 74 percent of the women aged 16 and older, pay their bills on the Internet. Roughly the same percentages tend to make bookings, place orders and make purchases over the Internet: 76 and 72 percent, respectively.

Being a member of a social network on the Internet is less common, though, especially among men: 62 percent of the men and 67 percent of the women.

In younger years, the online banking and Internet shopping are relatively rare, whereas social interaction constitutes a larger element of the Internet use. Young

adults tend to achieve a balance in their use, and after the age of 30, they have less social interaction. Among women aged 80 and above, all three Internet activities are exceptionally rare.

Vacation travel and access to holiday homes

In 2014–2015, 60 percent of the population aged 16 and older travelled on vacation for at least one week in the previous twelve-month period. Of those aged below 50, women travelled more than men. In 2014–2015, on average 76 percent of young women aged 16–19 travelled on vacation. Of women aged 20–29 years, 69 percent travelled. Among the men in the same age groups, 66 and 60 percent, respectively, travelled on vacation.

There are 4 million people, or every second man and women aged 16 and older, who have some form of access to a holiday home, caravan or similar. They either own it or can rent or borrow it on terms that give them reasonably free access. Roughly half of the people with access to a holiday home, or the equivalent of 23 percent of the entire population, own their holiday home.

It is rather unusual to own a caravan, camper or boat instead of a house; this applies to approximately 7 percent of the population, corresponding to 500 000 men and women aged 16 or older. Among those with no more than a primary or lower secondary education, 7 percent, and 8 percent of those with an upper secondary education and only 4 percent of those with a post-secondary education own a caravan, camper or boat.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

List of graphs

Figure 2.1. Participation and scope for own choice during leisure time	19
Figure 2.1. Average time for activities in 1990–1991, 2000–2001 and 2010–2011. Population aged 20–64. All weekdays. September up to & incl. May	21
Figure 3.1. Percentage who visited forests and fields 5 times or more, 2014–2015. Men and women aged 16 and older, by family cycle. Percent and margin of error	24
Figure 3.2–3.5 Percentage who visited forests and fields more than 5 times, 2008– 2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error	25
Figure 3.6. Percentage of the population aged 16 and older who engaged in certain outdoor activities, 2014–2015. Men and women. Percent and margin of error	26
Figure 3.7. Percentage of the population aged 16 and older who went riding, 2014– 2015. Men and women. Percent and margin of error	27
Figure 3.8. Percentage of the population aged 16 and older who played golf in 2014–2015. Men and women. Percent and margin of error	27
Figure 3.9. Percentage of men and women in different age groups who practised sports or exercised, outdoors or in an indoor facility, more than 20 times in the last 12 months, 2014–2015. Percent and margin of error.....	28
Figure 3.10. Percentage of men and women in different family situations who practised sports or exercised, outdoors or in an indoor facility, more than 20 times in the last 12 months, 2014–2015. Percent and margin of error.....	29
Figure 3.11. Percentage of different age groups as well as Swedish born persons and foreign born persons who practiced sports outdoors, 2014–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error	30
Figure 3.12. Percentage of different age groups as well as Swedish born persons and foreign born persons who went running or jogging, 2014–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error	30
Figure 3.13. Percentage of different age groups as well as Swedish born persons and foreign born persons who practised sports in an indoor facility at least once, 2014–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error.....	32
Figures 3.14–3.17 Percentage who practised sports outdoors or in an indoor facility more than 20 times, 2008–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error.....	33
Figures 3.18–3.19 Percentage who practised sports outdoors more than 20 times, 2008–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error.....	35
Figures 3.20–3.21. Percentage who practised sports in an indoor facility more than 20 times, 2008–2015. Men and women in selected age groups. Percent	35
Figure 3.22. Visits to forests and fields in the last 12 months, 2014–2015, and material/economic living conditions. Men and women aged 16 and older. Percent	36
Figure 3.23. Visits to forests and fields in the last 12 months, 2014–2015, among members of associations and people who practise sports. Men and women aged 16 and older. Percent	37
Figure 3.24. Visits to forests and fields in the last 12 months, 2014–2015, and the perceived state of health. Men and women aged 16 and older. Percent	38

Figure 3.25. Visits to forests and fields in the last 12 months, 2014–2015, and reduced mobility. Men and women aged 16 and older. Percent	39
Figure 4.1. Percentage who attended a theatre, music or dance performance at least once in the last 12 months, 2014–2015. Men and women aged 16 and older. Percent and margin of error	41
Figure 4.2. Percentage who attended a theatre, music or dance performance more than three times in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different family situations. Percent and margin of error	42
Figure 4.3. Percentage of Swedish born persons and foreign born persons who attended a theatre, music or dance performance at least once in the last 12 months, 2014–2015. Men and women. Percent and margin of error	43
Figure 4.4. Percentage who attended a theatre, music or dance performance at least once in the last 12 months, 2014–2015. Men and women at different educational levels. Percent and margin of error	43
Figure 4.5. Distribution of book-reading frequency during leisure time in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent	44
Figure 4.6. Read books during leisure time every week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error	45
Figure 4.7. Read books during leisure time more seldom than every week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error.....	45
Figure 4.8. Read books during leisure time every week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women at different educational levels. Percent and margin of error	46
Figure 4.9. Read books during leisure time every week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different groups of regions. Percent and margin of error	46
Figure 4.10. Listened to audiobooks during leisure time at least once in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error	48
Figure 4.11. Listened to audiobooks during leisure time at least once in the last 12 months, 2014–2015. Men and women at different educational levels. Percent and margin of error.....	48
Figures 4.12–4.15. Read books during leisure time in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error.....	49
Figures 4.16–4.19. Listened to books during leisure time in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error	50
Figure 5.1. Internet access at home, 2014–2015. Men and women by family cycle. Percent and margin of error.....	51
Figures 5.2–5.5. Internet access at home, 2008–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error. Margin of error not available, 2008–2009	52
Figures 5.6–5.7. Percentage of people with Internet access at home and people who used the Internet at least once during leisure time in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error.....	53

Figure 5.8. Distribution of the degree of Internet use during leisure time in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent	54
Figure 5.9. Daily Internet use during leisure time, 2014–2015. Men and women at different educational levels. Percent and margin of error	55
Figure 5.10. Internet use during leisure time for different purposes, 2014–2015. Men in different age groups. Percent and margin of error.....	56
Figure 5.11. Internet use during leisure time for different purposes, 2014–2015. Women in different age groups. Percent and margin of error	56
Figure 5.12. Internet use during leisure time for different purposes, 2014–2015. Men and women aged 16 and older, Swedish born persons and foreign born persons. Percent and margin of error	57
Figure 5.13. Internet use during leisure time for different purposes, 2014–2015. Men and women aged 16 and older, by education. Percent and margin of error.....	58
Figure 5.14. Internet use during leisure time for different purposes, 2014–2015. Men and women 16 years and older in different regional groups. Percent and margin of error	59
Figure 6.1. Holiday trips of at least one week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women in different age groups. Percent and margin of error	61
Figure 6.2. Holiday trips of at least one week in the last 12 months, 2014–2015. Men and women by family cycle. Percent and margin of error	62
Figure 6.3. Access to, use of and ownership of holiday homes, 2014–2015. People in different age groups. Percent and margin of error	63
Figure 6.4. Access to, use of and ownership of holiday homes, 2014–2015. Swedish born persons and foreign born persons, aged 16 and older. Percent and margin of error	64
Figure 6.5. Access to, use of and ownership of holiday homes, 2014–2015. People aged 16 and older at different educational levels. Percent and margin of error	65
Figure 6.6. Access to, use of and ownership of holiday homes, 2014–2015. People aged 16 and older in different regional groups. Percent and margin of error	66

